

ARGIA

ESPAINIA

Aldaketaren
ahairean, gobernu
berria airean

LUCIENNE FOURCADE

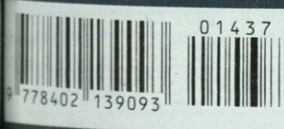
«IK-k
proposaturiko
Iparraldeko
Biltzarra
ez da soilik
abertzaleentzat
garrantzitsua»

AINGERU EPALZA

«Nafarroako
instituzioak ez
dira ohartu hemen
euskaraz idazten
denik»

UNIBERTSITATEA

Argi izpi bat
EHUren orain
arteko giro
ilunean

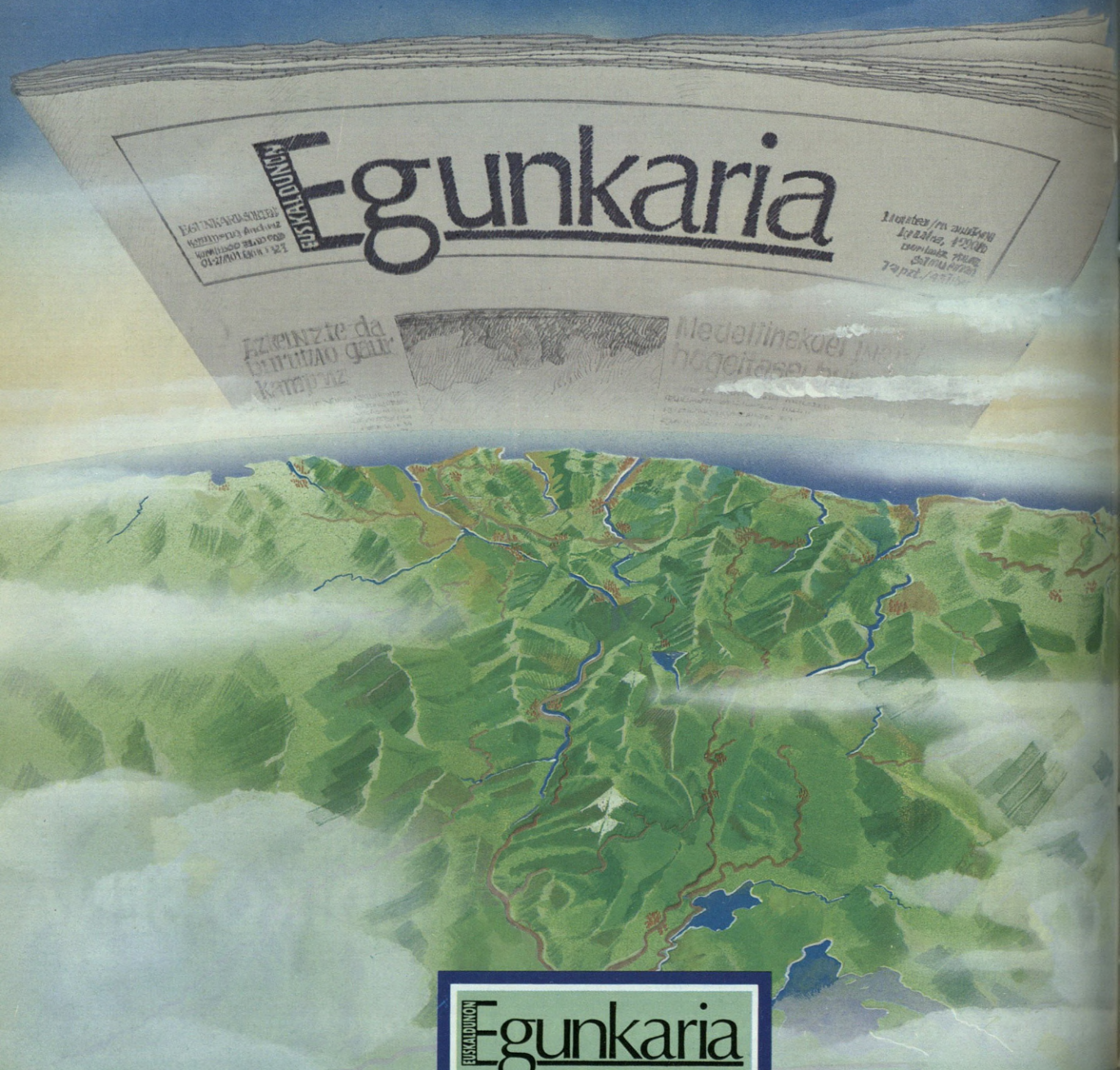

ANDRES VILARIÑO

ABIADURA HANDIKO SENA

Euskal Herriko Egunkaria

Zure Egunkaria

Egunkaria

Egunkaria-Subirats
Kortatuak diruz
Kortatuak diruz
01-27/001.000.1.25

1000ez/ra aurkez
14.240ez, 150000
Kortatuak diruz
01-27/001.000.1.25

Azkenizte da
burutako gaur
Kortatuak diruz

Medallinekoei Ina
Kortatuak diruz

Egunkaria

IRAKUR- LEAK MINTZO

Lurraldetasunaz

LEHENGUNEAN batek zioen langilegoari, berez, Euskal Herriko arazo nazionala ez zitzaiola ardura. Ni ez nago ados iritzi horrekin. Badakigu marxismoak nola ikertzen duen historia, oinarri materialak izanik historia horren funtsa, gertakari orokorretan nahiz partikularretan, nobela batean bezala. Eta historia osoa jabegoaren inguruko borrokak dira. Antzinatasunetik feudalismora, absolutismora, iraultza industrialera eta horrela.

Baina jabegoaren determinazio politikoak lurraldetasuna, estatu batena edo inperio batena da. Eta historia

unibertsal horretatik euskal marxistak Euskal Herriko historia ikertuko du, deskribatuko. Eta hor aurkituko du lurraldetasuna Euskal Herrian, nola izan den beste estatuetan, Frantziakoa edo Espainiakoa, eta horrek ekarri duena. Foruak kentzea (lurraldetasun sentitu edo jabego baten islada zirelarik), Gamazada famatu hura, beste desjabetze bat izan zelarik, eta abar. Frantziapeko partean iraultza garaiko instituzioen ezabatzea ere bai.

Berez, langilegoari interesatzen zaio, berez, lurraldetasun politikoarekin loturik dagoen oro. Herriaren bizimailan isladatzen baita zuzenean. Eta ez bakarrik langilegoari, burgesiari ere bai, euskal burgesiari ere ardura zaio lurraldetasunaren gaia. Eta orokorrean, noranahi jotzen dela, zibilizazio eta kultur material honen barrutian bizi den orori interesatzen zaio (agian herri indigena galdu batekoei ez, baina honez gero mundu osoa bastante berdindua dago zibilizazio horri buruz).

R.G.
(Soraluze)

OHARRA

Hurrengo Euskal Kulturaren Urtekaria prestatzen ari garela eta, bertan argitaratzen dugun Agendari errepasoa eman nahi diogu. Akatsik izan ez dezan, zure laguntza izugarri eskertuko genuke. Telefonoaren bat, helbideren bat edo beste daturen bat gaizki dagoela konturatuko bazina, mesede handia izango litzateke guretzat ARGIAra deituko bazenu eta gaizki ikusitakoa azalduko baze-nigu.

ARGIA. Industrialdea 1-2
LASARTE-ORIA 20160.

Telefonoa: 37 15 45 Faxa: 36 10 48

(Joxi Goikoetxeak, J.J. Petrikorenak edo Ritxi Lizartzak kasu egingo dizu).

H I R U G A R R E N B E G I A

Gogoeta euskaldunongana ezarrita

AZKEN asteak nahasi antzera daramatzagu, kontu metafisikoei inguraturuta. «Nortzuk gara? Nondik gatoz? Nora goaz?». Herrien antzean ibili gara, tirriki tarraka, azken asteen funtzionari *lerdejarioa*-rekin topo egin genuen arte.

Azken aldizkariak, ordea, ekarri gaitu berriro gure lekura. Noraezera. Galderen laberintoan gal-tzera. Atzenekoan hirugarrenekook ez dugu bes-teen begietan haberik ikusi, samar txikiena ere ez. Kezkarik, dena den, sortu digu. Segidan irakurri ditugu, atzetik aurrera

eta aurretik atzera. Hirurak. Eta hortxe gabilta zer garen asmatu ezinik. Odola hamaika aldiz aztertuta ere. Bat bestearen atzetik aurkeztu dizkigute: euskalgintzan buru belarri hamar urtez diharduten EKBko langile nekagaitzak; harri, enbor eta belar artean indarrak neurtzen diharduten *desafioetako heroiak*, eta azken arteaz, zortzigarrenaz, Euskal Herria ezagun egiten ari diren zinemaren artista berriak —bidenabar, ohartu gara **Karrak** ez duela bilorik mihian—.

(Oharra: EKBk hamar urte. Arraioa. Auskalo

zenbatgarrena den. Lehen ere EITB, Herri Urrats... eta beste hainbaten hamargarren urtebetetzea ospatu dugu. Badirudi herri hau egiten duela hamar urte hasi ginela. Gero ahotik muskerrak eta sugeak botako ditugu *psozialistak* direla eta, baina haiek agintean jarri eta... Ez gara, baina, geu ere hauteskunde anabasan sartuko).

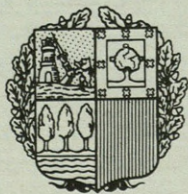
Batzuek euskalgintza eta kultura dute hizpide, elkarlana, eta horretan denok batera aritu beharra. Besteek elkarri erronka jotzen diote nork lehenago edo handiagoa edo... Azkena, berriz, euskal zi-

nema eta antzerkiaren alorrean burua bi belarrien artean ezartzen, kopeta garbiarekin hitz eginez. Aukeratu beharra ez da ahuntzaren gauerdiko ez-tula. Eta denetik pixkat hartu eta aniztasunean datzala aberastasuna esateak itxura ona du baina gure kultura *kitsch* honen beste adierazpena baino ez da. Alegia, gogorra, neketsua eta erotzekoa dela *euskalduna* izatea. Hirugarrenekook, azken aldian behinik-behin, gusto hobea hartzen diogu auzoko saldari.

MIKEL ELORZA

N O N - Z E R

- 7.** Politika kronika. AITZIBER YARZA.
- 8.** Lucienne Fourcade, IKren inguruko aferan epaitua izango dena. «Abertzaleentzat ezezik, besteentzat ere garrantzitsua da Iparraldeko Biltzarra». AITZIBER YARZA
- 10.** Politika ttanttaka.
- 12.** Nazioartea kronika. LUKAS MARTINEZ.
- 14.** Aldaketaren ahairean, gobernu berria airean. MYRIAM GARTZIA.
- 18.** Nazioartea ttanttaka.
- 20.** Iñigo Jaca, Donostiako Onkologikoko zuzendari orokorra. «Gastuak murriztu ezean, sare publikoak guztien zainketa zalantzan jarriko luke». AITZIBER YARZA.
- 22.** Haize berriak EHuren orain arteko giro kirastuan. RITXI LIZARTZA.
- 26.** Zenbakiak egiten etengabe batez bestekoak aurkitzeko. AMAGOIA IBAN.
- 30.** Kazetarien azken kolpea. AMAGOIA IBAN.
- 34.** Andres Vilariño: «Mendikoan gehiago kezkatu dira interes ekonomikoez, kirolaz baino». ALBERTO IRAZU.
- 40.** Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.
- 42.** «Trikrisia» diskoa plazaratu dute Imuntzo eta Belokik. Trikitixaren eremu ausartetan. JOXEMI SAIZAR.
- 44.** Kalean da «Napartheid» komiki aldizkariaren zenbaki berria. Fanzinea, bitarteko eta helburu. JOXI GOIKOETXEA.
- 46.** Aingeru Epalzak «Ur uherrak» eleberria kaleratuko du ekainean. «Nafarroako instituzioak ez dira ohartu hemen euskaraz idazten denik». J.J. PETRIKORENA.
- 50.** Maiatzaren 22an jo zuen Donostian Def Leppard taldeak. «Soinu ezberdina lantzen baduzu mundu guztiak kopiatzen zaitu». SERGIO G. CRUZADO.
- 52.** Kultura Agenda.
- 54.** Argitalpenak.
- 56.** Kultura ttanttaka.
- 58.** Aukeran.
- 66.** Harpa jotze baten kronika. GARBIÑE UBEDA.

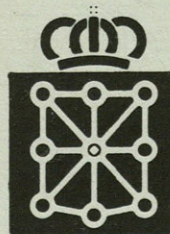
Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

ESPAINIAKO HAUTESKUNDEAK: Maiatzaren 21ean hasi zen Espainiako hauteskunde kanpaina, eta oraindik dago batere argi nor izango den hurrengo alderdia gobernuan. Espainiako historia berrian lehen aldia da koalizio gobernu batek hitz egiten dela. Pezetaren baliogutzitzea, langabezia tasa edota inflazioaren berrindartzea ez dira argudio onak izan egungo gobernakideentzat. / **14**

EHU: Irakasle elkartuen aferak aurrera jo du azken egunotan. Ignacio Maria Etxeberriak bitartekari lana egin ondoren, Gomek errektorea eta irakasle kanporatuak akordio batera iritsi ziren, baita EHuren Gobernu Batzordeak berretsi egin behar zuenean, akordioari ezetza eman zitzaion. Hala ere, maiatzaren 20an Gobernu Batzorde berria hautatua izan zen eta irakasleek arazoa behin betirako konpontzeko itxaropena agertu zuten. / **22**

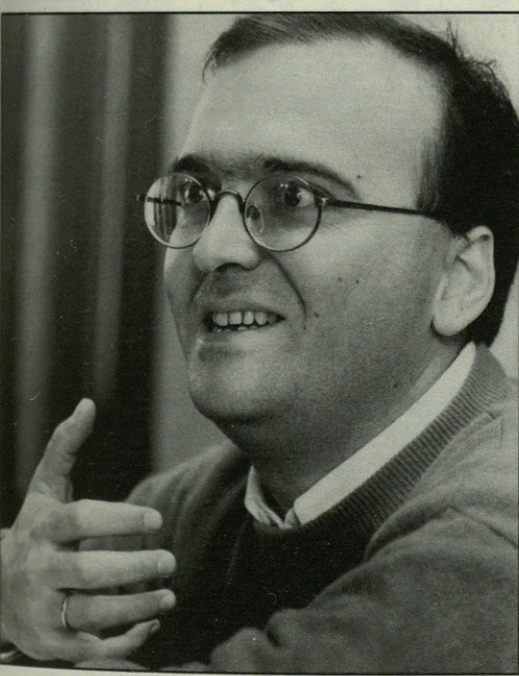
Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jaso du

ANDRES VILARIÑO: Europako mendiko automobilismo txapelketa lau aldiz irabazia, donostiar honen abiada galgarik gabekoa izan da orain arte; Paulo Nestiri Europako tontorretako podiuma kendu zionetik, izan ere, mendiko automobilismoaren txapelak jabe bakarra du: Andres Vilariño. Aurtengo sailkapenean ere, aurrea jarria da. Bostgarren txapelaren bila, lehen bihurtuak baino ez dira berarentzat. /34

LUCIENNE FOURCADE: IKrekin zerikusirik izateagatik bost pertsona epaituko dituzte Parisen ekainaren 1etik 18ra bitartean. Epaituta honetan, Lucienne Fourcade, Filipe Bidartekin batera epaituko dute, Biscarrossen zenbait jandarmarekin izaniko tiroketa dela eta. Luciennekin aritu gara IK-k proposaturiko Iparraldeko Biltzarra eta Ipar Euskal Herriari dagozkion beste zenbait gaien inguruan. /8

AINGERU EPALZA: «Ur uherrak» izeneko bere hirugarren liburua plazaratuko dio Pamiela argitaletxeak, ekainaren lehen astean, idazle iruindarrari. Bertan, maitasuna eta gorrotoaren haritik, Euskal Herriko egoerara hurbildu da, hainbat hausnarketa egin asmoz. Liburuaz gain, euskal kulturak Nafarroan bizi dituen arazoak, Administrazioaren jarrera eta etorkizuneko urratsen nondik norakoa ere aztertuko ditugu. /46

Jabea: Zeruko Argia, S.A.L.
Argia egiten dugu:
Donostian: Eñaut Apaolaza, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Joxi Goikoetxea, Ritxi Lizartza, Juan Jose Petrikorena, Patxi Sarriegi, Garbiñe Ubeda, Aitziber Yarza.
Bilbon: Maite Artola, Myriam Garcia, Maite Iriondo, Xabier Letona, Maite Lizarraga, Sabino Madariaga, Amaia Nabaskues, Nere Portillo, Idoia San Sebastian, Lierni Uribarren, Ainara Zuazabeitia, Aitor Zuberogitia.
Iruñean: Iñaki Camino, Patxi Larion, Ixiar Rozas, Iñigo Herce, Ander Usabiaga.
Iparraldean: Ixabel Etxeberria.
Gasteizen: Ismael Diaz de Mendivil, Jon Maia, Leire Lopez de Aberasturi, Igone Olarte, Estitxu Ugarte.
Kolaboratzaileak: Iñaki Agirresarobe, Mikel Antza, Xabier Alegria, Edorta Arana, Hilario Arbelaitz, Xipri Arbelbide, Karlos Argiñano, Gorka Arrese, Patxi Azpillaga, Mikel Arrieta, Juan Mari Arzak, Mikel Asurmendi, Jean Louis Davant, Elhuyar, Joxan Elozegi, Xarlo Etxezarreta, Luis Fernandez, Fernan Goñi, Andres Gostin, Jimu Iturralde, Josu Landa, Juan Jose Lapitz, Xabier Lekuona, Xabier Lezeta, Emilio Lopez Adan, Mattin, Xabier Mendiguren, Bego Montorio, Imanol Murua, Jaione Ogiza, Joxan Oiz, Eva Olaizola, Xabier Oleaga, Joxe Mari Ostolaza, Bota Punttuba, R.M. Sabaris, Joxemi Saizar, Carlos Santamaria, Jon Sarasua, Tala, Txillardegi, Iñaki Uribe, Iñaki Uriarte, Asisko Urmeneta, Iñaki Zarata, Pello Zubiria.
Hizkuntz arduraduna: Mikel Elorza.
Argazkiak: Aitor Bayo, Leire Arzuaga.
Diseinu eta montajea: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.
Infografia: Beñat Azurmendi, Iñaki Martiarena.
Azala: Aitor Bayo, Garbiñe Ubeda.
Publizitatea: Josu Martikorena.
Promozioa: Jose Luis Olaziregi.
Administrazioa: Aitor Aznar.
D.L.: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X
Commission paritaire: 72562 E.
Helbidea: Industrialdea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria, Iratxe Monastegia 70 3.ezk 31011 Iruñea.
Tfnoa: (943) 37 15 45, (94) 424 46 63, (948) 17 80 78
Faxa: (943) 36 10 48.
Inprimategia eta Fotomekanika: FONTZA.

kutxa fundazioa

fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

URS

EKO ASTEASU
Keelavite poligonoa z/g
ASTEASU

EKO VILLALBA
San Juan Kalea, 9
EIBAR

EKO TOLOSA
Zumalakarregi kalea, 4
TOLOSA

AUTOSERVICIO GORA-BERA
Agerrebe Ibilbidea
DEBA

EKO EUOMAR
Nafarroa ibilbidea, 37
ZARAUZ

SUPER ANDONAEGUI; C.B.
Andonaegi kalea, 10
SAN PEDRO - DONOSTIA

MERKEK IGLESIAS
Azkuene Kalea, 12
TRINTXERPE

**SAN JUAN BAUTISTA
KOOPERATIBA**
Villas auzoa
HERNANI

EKO IRUN
Blas de Lezo, 22
IRUN

EKO LEZO
Avda. Jaizkibel, 1
LEZO

EKONOMATO ORBEGOZO
C/ Eliz-Kalea, 1
ZUMARRAGA

SUPER RENTERIA
Vicente Eliceagi kalea, 5
ERRETERIA

EKO BERAUN
Galtzaraborda Etorbidea, z/g
BERAUN - ERRETERIA

EKO ERREKONDO C.B.
Zigordia kalea, 7
ZARAUZ

EKO LEGAZPIA
Urola s/n
LEGAZPIA

SUPERMERCADO SOKOA, C.B.
Sokoa Merkatalgunea, 7
Hirigintza (ARABARKA jaletxaren atzean)
HONDARRIBIA

BETI MERKEK
Loiola kalea, 12
DONOSTIA

EKO ALTZA
Iarratxo Ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

EKO VILLALBA
Torres Urquizu kalea, 13
EIBAR

EKO AIETE
Etxaidi Salla
AIETE - DONOSTIA

BASTIDA
Erdiko kalea, 32
MUTRIKU

ZURE ETXE ONDOAN

EKO

SUPER IZTIETA
San Sebastián kalea, 16
ERRETERIA

Neurgaitza neurgarri bihurtuz

ZERGA iraultzailearen inguruko epaiketan 40 eta 35 urtetako espetxe zigorra jaso zuten Jose Carlos Apeztegia eta Luis Muanuel Idarragak. Andoni Solagurenbeaskoak sei urteko espetxe zigorra bete beharko du ETArekin kolaboratzeagatik. Alvaro Reizabal abokatuari, berriz, hiru urteko espetxe zigorra ezarri diote baita ere ETArekin kolaboratzeagatik. Reizabalen kasuan, zenbait baldintza direla eta kolaborazioari dagokion zigorra gutxitzea erabaki dute. Erabili dituzten arrazoiak ezin esan oso arrazionalak direnik, baina libre uzteak ere espetxean igarotako hamabost hilabeteen zentzugabekeria agerian utziko luke, eta orain arteko esponentziak erakutsi digunez, justizia ez

da bere erruak onartzeko prest izaten.

Epaian ageri denez, Alvaro Reizabalek enpresariak eskatuta hartu zuen bitartekari papera. Hala ere, behar egoera oso batean ez zegoela ere azaltzen da, arrisku egoera ez bait zen beste kasuetan bezain larria, bahiketa kasu. Arriskutsua benetan horrelako baieztapen bat egitea, enpresariaren egoera zein zen jakitea zaila baita. Arriskuaren larritasuna nola neurtu ez dugu oraindik ere batzuk ikasi.

Baina hau ez da izan zigorra mantentzeko erabili den arrazoi bakarra. Epairen beste zati batean azaltzen denez, *«ETak bere nahiean etsi zezan aukera handiagoak zituen Reizabalek abertzaletasun erradikaleko*

militantea izanik taldearen ingurukoa baitzen». Baieztapen gogorra hau ere, beste pertsona edo erakunde bat komentzitzeko indarra nola neurtzen den ez dakigunontzat. Epaia bat izateko gauza gehiegi suposatzen ditu, agian, neurgaitzak diren gauza ugari neurgarri bihurtzen baititu.

SUPOSATZEN hasita, eta neurgaitza neurgarri bihurtuz hor azaltzen zaizkigu hauteskundearen inguruko inkestak. Komunikabide guztiak ari dira etengabe inkesta berriak kaleratzen jendeak botoa zeinen alde emango duen azaldu asmoz. Inkesta guztien fidagarritasun maila oso handia dela azaltzen digute, baina bata bestearekin alderatzen hasiz gero, ezberdintasun ugari aurki ditzazkegu. Bi gauza pentsa ditzazkegu hau ikusita, edo inkestak ez direla ongiegi egiten, eta hau inkestak egiten dituzten enpresen aurka joatea litzateke, eta ez da hori nire nahia. Edo inkesten asmo soila ez dela jendearen botoa zein izango den jakitea, beste asmo batzuk ere badituela alegia.

Baina fidagarritasunaren kontura berriro ere joanez. Zenbait inkestetan, EAEn bakarrik, bere botoa erabaki gabe duen jende kopurua 380.000ra iristen dela azaltzen da. Hala ere, inkestaren akats aukera oso txikia dela esaten da. Gipuzkoa bezalako probintzia batean, gauzak nahiko berdindurik daudela diotelarik, bata edo bestearen alde egitea arriskutsua izan daiteke, baldin eta suposatzen hasita, zalantzan dauden hauen botoa nora joango den ere suposatzen ez bada. Baina usteak beti uste eta askotan erdia ustel.

Aitziber Yarza

Jose Mari Olaberri, 20 urtetako gaztea, lerro hauek idazteko momentuan, koma egoera zegoen Nafarroako ospitalean poliziak botatako pelota batek buruan jo ondoren. Gertakaria ikusi zuten pertsonak azaldu zutenez, tiroa lau metrotara bota zion polizi batek. Gertakaria Pello Marinelarenaren heriotza zela eta antolatutako manifestazio baten ondoren izandako istiluetan izan zen.

Lucienne Fourcade, Ikren inguruko aferan epaitua izango dena

«Abertzaleentzat ezezik, besteentzat ere garrantzitsua da Iparraldeko Biltzarra»

Ekainaren 1etik 18ra bitartean IKrekin harremanak izateaz salatuak diren lau lagunen aurkako epaiketa burutuko da Parisen. Lucienne Fourcade Filipe Bidartekin batera epaituko dute Biscarrosseko gertakariak direla eta, bertan jandarma bat hil baitzen. Epaiketa hasi baino lehen espetxera sartu beharko den Luciennerekin aritu gara Iparraldeko egoera eta baita IK-k Iparraldeko Biltzarraren inguruan eginiko proposamenaz.

ARGIA. Ekainaren 1ean basiko da epaiketa. Nolako auste duzue izango dela?

LUCIENNE FOURCADE. Gure epaiketa ez da arrunta izango. Frantzian delitu larrien epaitzeko Assise ize-neko epaitegiak daude. Gure kasuan, terroristen aurkako gorte bereziaren aitzinean igaro beharko gara. Assisetan, normalak badira, hiru epaileren aurrean igarotzen zara eta beste bederatzi pertsona badituzu nonnahi hautatuak, populuak epaitzen du. Gure epaiketetan, aldiz, bederatzi epaile hartzen dituzte. Epaiketa hauek baino lehen espetxera sartua izaten zara. Auzia egiten den bitartean espetxean sartu behar zara. Beraz, ni ekainaren 1ean espetxean sartuko naute.

A. Zer nolako zigorrak espe-

ro dituzue?

L.F. Frantzian ez dakigu aldez aurretik zein izango den zigorra, sorpresa izango da. Lehen egunetan afera aztertuko dute, baina fiskalak bere zigorra azken egunetan eskatzen du. Kode penalak zigor batzuk aurrikusten ditu, baina bereziki horrelako afera politikoetan ez dakigu zenbat eskatuko duten.

A. Azken aldian Frantziako espetxeetan euskal presoek gero eta tratatu txarragoa jasaten dutela entzun izan da.

L.F. Auzian ere horrelakoak aipatuko ditugu, presonde-

gien egoera ez baita ona. Pello Mariñelarenaren kasua aipatuko dugu, eta bereziki Ttotte Etxebesterena. Etxebeste 1989an aske utzi zuten bere osasun egoera txarra zelako, orain berriro espetxera sartu dute, 1989an zigorra ez zuela bete esanez. Ttottek tratamendua behar du eta espetxeetan ez diote ematen. Hala ere, ez dakit gero eta gehiago ematen den, uste dut gauzak beti izan direla horrela. Beldurra izan dute euskal presoekin, preso gero eta gehiago dira eta gero eta beldur handiagoa dute. Frantzia nahiz Espainiako gobernuek bada-

kite presoen kolektiboa anitz gauza egiten ahal d-tuztela eta ahultzen ahal d-tela.

A. Zer nolako da Filipe Bidarten egoera?

L.F. Azaroan bizitza guztirako presondegian egotea kodena bat jaso du, baina berak badaki egun batean aterako dela, egoera politiko hobetuko delarik. Arrabide politikoa emango delarik, bai Iparraldean eta baita Hegoaldean ere, b-egoerak biziki lotuak bu- taude.

A. Zer dela eta izan zara Iparraldeko Biltzar bat proposatzeko beharrean?

L.F. Aspalditik abertzaleek eskakizun batzuk plazaratu dituzte eta alderdi ezberdinek eskakizun berak proposatzen dituztela ikusi daugu. Horregatik, dena elkarreztzeko beharra ikusi dugu gutxieneko eskakizun bat aurrera eraman ahal izateko. Gure helburua Hegoaldearekin batasuna lortzea da, baina lehenik etapa batzua igaro behar ditugu, Euskal Herriak biziraun dezan.

■ «Biltzarra egiterako orduan ez da Hegoaldea eredutzat hartu nahi, egoera ezberdina baita» ●

A. EBk ere departamendua proposatu zuen. Zer iruditzen zaizu?

L.F. EBkoek departamendua aipatu zuten, baina azken hauteskundeetan Abertzaleen Batasunean joan dira, eta hor Iparraldeko Biltzarra aipatzen zen. Uste dut zen kontua besterik ez dela, eztabaidatu beharra dago zer nahi dugun, ados jartzeko. Eztabaidaren helburua elkarlanean hastea da eta ez da erreza.

A. Hegoaldeko estatutuak zenbait alderdi on badituela aipatu izan da. Horrelako zerbait izango abal litzateke Iparraldean lehen pausoa?

L.F. Ikren proiektuan biziki argi azaltzen da ez dutela gogorik eredurik hartzeko. Ez da Hegoaldea adibidetzat hartu nahi, gauzak zeharo ezberdinak baitira. Behar bada badaude gauza onak estatutu horretan, txarrak ere. Baina ez dut aski ezagutzen praktikan zer gertatzen den jakiteko. Badakit ofizialtasun batzuk euskararentzat badirela, baina zertan da euskara Hegoaldean? Salbatzetik urrun dago. Praktikan ikusten dut ez dela oso zabala.

A. Gauzak Iparraldean eta Ikren inguruan mugitzen ari direla dirudi. Baina etorkizunean zer gerta daiteke?

L.F. Ez dakit etorkizunean zer gertatuko den, baina mundua aldatzen ari da poliki poliki. Muga beti hor dugu baina ari da pixkanaka desagertzen, bereziki harremanetan. Guk ere uste dugu beharrezkoa izanen dela gure mugimenduarentzat ere maila horretan zerbait egitea. Mugimendu abertzalearentzat solaskidea ez da bakarrik Madrilen edo Parisen izango, baita Euro-

pan ere. Euskal Herria aipatzeko ahots batez mintzatu beharko genuke, eta ez birakin. Beharrezkoa izango

«Abertzaleek lan egin behar dute jende berria berenganatzeko»

da mugimenduarentzat gure indarrak bateratzea maila guztietan, ez politika mailan soilik.

A. Nola ikusten dituzu

abertzaleak azken hauteskundeetan ondoren?

L.F. Ez da hauteskundeetara bakarrik begiratu behar. Abertzaleen kopurua ez da batere aldatu eta arazoa bereziki kostaldean izanen da. Abertzaleek ikusi behar dute datozen hilabeteetan zer egin maila guztietan, eta bereziki kostaldean, jende hori berenganatzeko. Uste dut denak konturatu direla honetaz.

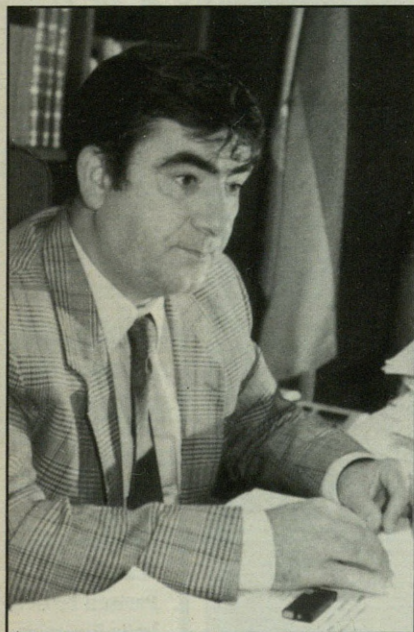
A. Iparraldeko Biltzarraren inguruko eztabaidak abertzale ez direnengana zabaltzeko aukera eman al dezake?

Bi aldekoen arteko harremanak sendotu behar ditugu, abertzaleentzat solaskide bakarra ez baita Madril edo Parisen izanen, baita Europan ere. Ahots batez mintzatu beharko genuke, ez birekin.

L.F. Bigarren etapa izango da jendeari informazio hori zabaltzea. Gure eguneroko bizitzarako zer ekar dezakeen ikus dezaten. Etapa hau orain hasten da, eta ikusiko dugu jendeak nola onartuko duen proiektua. Jendeak ez daki zer ekar dezakeen departamendu edo biltzarrak. Informazio lana egin behar da. Maila asko jorratzen dira Biltzarraren proposamenean, ez soilik politikoak, hau garrantzitsua da, eta ez soilik abertzaleentzat.

Aitziber Yarza

E Z P A L A K

■ GOÑI TIRAPUK EZ DU ZOR DUEN DIRUA ITZULI NAHI

GIPUZKOAKO gobernadore zibil ohiak sei milioi pezeta (280.000 mila libera) jaso zituen Europako elkartasun fondotik informatika enpresa bat sortzeko. Baina interes publikotzat hartu zen enpresa hau ez zen inoiz martxan jarri. Ondorioz, INEMeko zuzendaritza orokorrak hiru milioi pezeta itzul ditzan eskatu zion 1992ko otsailean, eta beste hiru milioiak urte bereko ekainean eskatu zizkion. Jose Ramon Goñi Tirapu, berriz, diru hau itzultzearen aurka azaldu da. INEMek notizia honen berri Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean plazaratu zuen, Goñi Tirapu non topa daitekeen ez dakitela esanez. Hala ere, jakina da Goñi Tirapuk Santa Barbara enpresa publikoan lan egiten duela eta, bere helbidea ezaguna da.

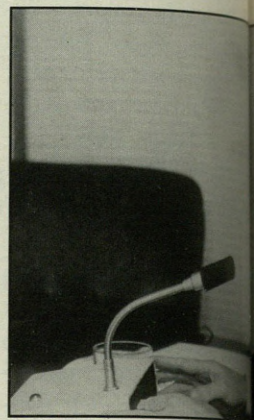
■ ARRATOI IZURRITEA PUERTO-2 ESPETXEAN

PUERTO-2 espetxeko euskal preso politikoei salatu dutenez, arratoi izurrite bat gertatzen ari da espetxean, eta zuzendaritzak ez du honen aurrean ezer egin. Arratoi izurritearen ondorioz, presoak ezin dute lo egin arratoiak beraien ohean sar ez daitezen, eta baita arratoiak egiten duten soinua dela eta. Izurritea zenbaiterainokoa den ikusteko nahikoa da adibide bat: gelako zulo batean erratz baten makila sartu zuen preso batek arratoiak sar ez zitezten, eta arratoiak jan egin zuten.

Egoera honen ondorioz, presoek arratoiak hiltzeko pozoia ematea eskatu zutenean, zuzendariak ezetz erantzun zien: «Ez diegu emango, beraien jan dezaketelako». Espetxeko zuzendaria Francisco Sanz Garcia da, El Salto del Negroko arduraduna izandakoa.

■ ERREFUXIATUEN EGOERA NORMALTZEKO KANPAINA

ANAI Artean Iparraldeko erakundeak errefuxiatuen egoeraren aurrean beraien paperak lortu ahal izateko kanpaina martxan jarri du. Erakunde honetako kideek azaldu dutenez, «errefuxiatuek bizi duten egoera latzaren salatzeak ez du orain arte ondoriorik ekarri, eta indar handia bilduz Gobernu frantsesaren jarrera aldatzea» lortu nahi dute. Kanpaina honi hasiera eman zaio jada, eta 71 hautetsik eta 32 apaizek beren laguntza eskaini dute. Kanpaina honen bidez frantses Estatuan bizi diren 38 errefuxiatuen bizitza normaltzeko paperak lortu nahi dira.

«Presoen sakabanatzearen alde nago eta preso gertatu ere honekin ados daude».

Juan Mari Atutxa, Eusko Jaurlaritzako Barne Saileko kontseilaria. ABC, 93-V-17

«HBren botoak ez du lehen zuten garrantzi politikoa».

Mujika Herzog, PSE-EEko Kongresurako Gipuzkoako hautagaia. Egunkaria, 93-V-19

«HBn biburrikeria indarkeriarekin nabasten da».

Javier Sadaba, filosofoa. Deia, 93-V-16

«PPk irabazten badu, Ibar Ezkerra hondartza bat bezala geratuko da».

Jose Luis Marcos Merino, PSE-EEko idazkari nagusiordea. Deia, 93-V-18

G O R D E T Z E K O A K

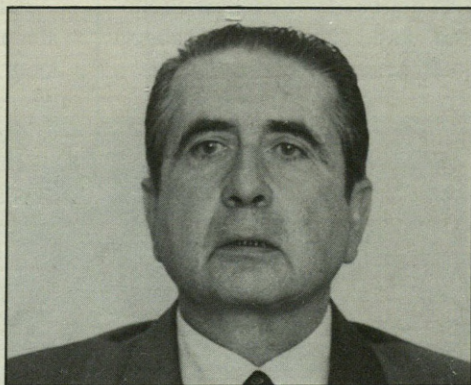
GIPUZKOAKO HAUTESKUNDEETAKO JUNTAREN ZENBAKETA BITXIA

1986ean EEK lortu zituen botoak PSE-EEri ematea erabaki du Gipuzkoako Hauteskundeetako Juntak. Erabaki hau dela eta, PSE-EE Gipuzkoako lehen indar bezala hartzen da. Ondorioz, PSE-EEK lehentasuna izango du hauteskundeetan ematen diren dohaineko saioak aukeratzeko orduan. PSE-EEK bere mezua bidaltzeko emisio ordu eta egunak aukeratu ahal izango ditu kate publikoetan.

K A R T A J O K O A N

enbido...

...ordago!

JESUS AIZPUN

UPNko lehendakariak bere beldurra azaldu zuen HBk Nafarroatik ordezkari bat lor dezakeelako Kongresurako. Jesus Aizpunek azaldu zuenez, «boto diferentzia oso txikia dago UPN eta HB artean kongresurako ordezkari bat lortzeko, eta horregatik esfortzu bat eskatzen dut Nafarroako diputatu batek ez dezan ETArek terrorismoa ordezkatu». Bestetik, Txiki Benegas eta Iñigo Iruin senadoreak izandako elkarrizketa bati buruz ere aritu zen. «Elkarrizketa hartan Nafarroa eta Euskadiren bateratzeaz aritu ziren; guk, berriz, Foru Komunitatea buru belarri defendituko dugu, bere benetako izaera mantendu ahal izateko» ●

PATXI ZABALETA

Lekunberrin eginiko ekintza batean Patxi Zabaletak Jesus Aizpunen hitzei erantzun zien. Zabaletaren esanetan, «UPNko buruak horrelako adierazpenak egiten ditu urduri dagoelako, haiek nahi edo ez nahi, Kongresuan Nafarroatik toki bat lortuko dugarako». Nafarroaren defentsaren inguruan ere aritu zen Kongresurako HBko Nafarroako hautagaiak. Patxi Zabaletak azaldu zuenez, «Nafarroaren defentsaren alde esan eta egiten dituzten ekintzak itxura egiteko besterik ez dira, behar duten garaian ez baitira Nafarroa defenditzera ausartzen; eta horregatik jarri dute PPren txapela, bere morroiak izan asmoz» ●

«Madril izan ordez badirudi HB dela EA-EUerentzat arerioa».

Floren Aoiz, HBko bozeramailea.
Egunkaria, 93-V-19

«Nazioari buruz aritzen naizenean Espainiari buruz aritu obi naiz».

Teo Uriarte, PSE-EEKo kidea.
Deia, 93-V-19

«Madrilen EAjk bakarrik defendi dezake Nafarroa zuzenean. EAjk zuzenean planteatu ditzake Nafarroari buruzko ekimenak, beste alderdiei galdetu gabe».

Xabier Arzalluz, EBBko lehendakaria.
Egunkaria, 93-V-18

Maastricht, oraindik geldoegi

DANIMARKARREK azkenean baiezkua eman diote Maastrichti. Iaz ezezkook puntu bateko abantailaz irabazi bazuen ere, oraingoan baiezkook irabazi du zazpi puntuz. Berriak biziki poztu zituen EK-ko gainerako kideak. Europako batasunaren trena geltokitik ateratzekotan dago berriro. EK-ko estatuen agintariek ozen aire-ratu zuten euren poztasuna baina, benetan ba al dago horrenbesterako arrazoirik?

Kopenhageko geltokian geldirik zegoen trena mantsoegi atera da eta ikatz ugari beharko du abiadura hartzeko eta Bruselara zuzenean heltzeko, beste inora desbideratu barik. Alegia, danimarkarrak geltokitik ateratzeko konponbide ugariarekin hor-

nitutako bigarren erreferendum bat egin behar izan dute. Zazpi puntuko diferentzia hori ateratzeko, EK-k Maastrichteko geltokia danimarkar bagoiaren ezaugarrietara moldatu behar izan du: txanpona, defentsa, herritartasuna eta justizia eta barne arazoak. Arlo horietan danimarkarrak euren kasa abiatuko dira.

Baina ez hori bakarrik, danimarkar agintariek gozokiak eta mehatxuak ere erabili behar izan zituzten herritarrak Europa Federalaren onuragarritasunaz komentitzeko. Gozokien artean zergen jaitsiera. Mehatxuen aldean, oster, erabateko isolamendua eta horrek ekar zitzakeen ekonomia-aren kaskartzea eta langabezia mailaren igoera. Guzti hori behar izan

dute erreferenduma bigarrenaren irabazteko. Oso kolokan jartzeko, beraz, danimarkarren maastrichtzaleen suna.

TRENA Londreseko geltokian jadanik eta ateratzeko prest gainera bertako Behe Ganbarak azkenean Tratua onetsi du eta. Lord-en ganbarak onartu beharko du orain, baina seguruenik tramite hutsa besterik ez da izango. Baina britainiarrek euren neurria egindako jantzia eskatu zuten eta Europako Karta soziala zein diru sistematik, momentu behinik-behin, kanpo daude.

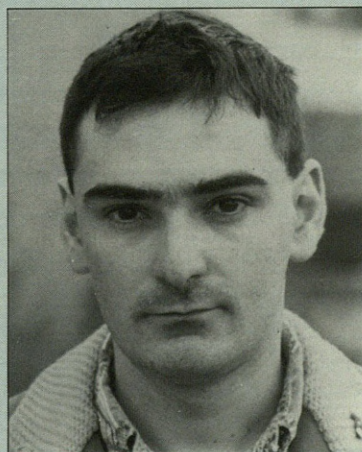
Batzuk zalantza ugariz —ezin baita ahantzi Frantzia, esaterako, baiezkook ozta-ozta irabazi zuela—, e-

Venezuelako justiziak epaitu ahal izango du Carlos Andres Perez, estatu hartako lehendakaria. Iragan astean eman zuen baimena Venezuelako Gorenko Gorteak eta orain CAP izenarekin ezagutzen den lehendakariak, 1989an gobernuko 300 milioi pezeta bere mesedetan erabiltzearen akusazioari aurre egin beharko dio. Mundu honetan, azken mendean, ustelkeriaren erresumarik izan bada, horixe izan da Latinoamerika. Ordua da dagoeneko ustelkeriaren errudunek espetxe usaina gertutik har dezaten. Brasilen Collor de Mello egokitu zitzaion eta orain Carlos Andres Perez Venezuelan. Ez da gehiegi baina nonbaitetik hasi behar da.

Sarajevoko arkitekto bat

LEGIOAREN aldekoa ez naiz sekula izan, eta ez dut uste inoiz begirune berezirik izango diedanik legionarioei. Baina batzuetan eskemak hausten dizkizun zerbait gertatzen da... Aste honetan Melita ezagutu dut, Sarajevoko arkitekto bat, errefuxiatua dago Euskal Herrian, eta artikulu bat egiteko egon nintzen berarekin. Serbiarrek neba hil ziotela kontatu zidan, gurasoen berri ez dakiela Mostarren kroaziarrek garbiketa etnikoa hasi dutenetik, interbentzioaren alde dagoela, eta kazetariak gogaituta daukatela... Mila gauza kontatu zizkidan, baina eskemak hautsi dizkidana kaseta amatatzerakoan esan zuen, gurekin zegoen errefuxiatuentzako laguntza taldeko bati gutun bat berrikusi zezan eskatu zionean, ea gaztelaniaz ondo idatzita zegoen.

LUIS FERNANDEZ

EHuko zuzenbideko irakaslea

BOSNIAN hil duten legionario espainiarraren aitari bidali dion karta zen hura. Ez nion galdetu zer jarri zuen, ez dit ardua. Baina buruari galdera batzuk egiteko balio izan dit. Interbentzioaren alde nago? Bai. Baina nor doa hara? Bosniarren alde nago? Bai. Baina zer egiten dut? Hara joango nintzateke? Titritero bai eta soldadu ez?

Ni ez nintzateke inolaz ere gerrara joango. Neure bizitzari aprezio handiegia diot, eta bidezko arrazoi bategatik ere ez nintzateke gerran sartuko. Baina, hemen nabil, interbentzioa eskatzen, besteei eskatzen ni nire partetik eskaintzeko prest ez nagoena. Ez dut, seguru asko, horretarako eskubiderik. Baina isildu ere, ezin gara isildu. Adorerik ez zaigu geratuko baina hitza geratzen zaigu. Kazetariaren ofizioa letrak elkarren aldamenean juntatzea da. Arkitektoarena, etxeak eraikitzea. Legionarioena, auskalo.

TAMALEZ, ez daukat konponbiderik Bosniarrentzat. Ez daukat erantzunik goiko galderentzat. Desio bat besterik ez zait geratzen, inoiz Sarajevo bisitatu ahal izatea, eta etxeak berriro eraikitzen dituztela ikustea. Arkitekto baten izena etorriko zait orduan burura, munduko mandatarari eta kazetari guztiok baino duintasun handiagoa daukan Sarajevoko arkitekto bat.

Honez gain, ohartxo bitxi bat: Hego Euskal Herrian errefuxiatuta dauden bosniarrek ezin dituzte Nafarroa Behereko Baigorrikoak bisitatu. Muga zeharkatzeko baimenik ez diete ematen. EAJkoek dioten bezala, estatuen mugak desagertzen ari direlako seinale izango da gero, ezta?

beste asko nola-hala trenera igo guran, Austria eta hiru estatu eskandinabiarrak horien artean. Baina nola-hala hori benetakoa ote? Ez da oso sinesgarria. EK-k epe laburrera behintzat ezer gutxi eskain diezaieke Suedia edo Austriari, esate batera. Baina egia da Maastichtek abiada hartzen badu Europa, Alemania buru, munduko erraldoia bihur daitekeela. Beraz, ez dute hortik kanpo geratu gura baina tren horretatik bereziki interesatzen zaiena eskaintzen duen merkatu bakarra da.

Maastrichteko trenak abiada hartzeko ikatz nahikoa hartu du, baina

**— Kopenhageko
geltokian geldirik zegoen
trenak ikatz ugari
beharko du abiadura
hartzeko ●**

oraindik barrikada asko gaintitu beharko ditu: estatu desberdinen arteko mesfidantza izugarriak, bi abiaduren arazoa, GATTekiko akordioa, Erresuma Batua eta Danimarkari onartutako neurri desberdinek ekar ditzaketen arazoak... Poztasun handietarako arazo larregi oraindik.

FRONTE POLISARIOAK bere hogeigarren urteurrena ospatu zuen iragan astean. 1973ko maiatzean sortu, eta 1976tik 1989ra batez ere indar handiz borrokatu da Marokkoren aurka. NBEren aginduz aurten burutu behar da Mendealdeko Sahararen autodeterminazio erreferenduma. Berez, 1992ko abenduan bete beharrekoa baina Marokkok, Perez de Cuellar NBEetako idazkari ohiaren ezinbesteko laguntzaz, atzeratu egin zuen. Abiadura ikusita, aurten ere nekez burutu ahal izango da.

Lukas Martinez

Aldaketaren ahairean, gobernu berria airean

Ekainaren 6an Espainiako hauteskundeak burutuko dira. Ez da erraza 10 urte gobernuan eman dituztenentzat, sozialistentzat, aurtengo hauteskunderi aurre egitea. Ezin da ahanzi Frantzian duela hilabete batzuk euren kidekoei gertatutakoa edota euren agintean eman diren ustelkeria kasuak. Nazioarte mailako politika, bestetik, ez da egokiena hauteskunde garaiko mitinetarako. Pezetaren baliogutzitzeak edota Bosnian eskuhartze militarren kontrako hitzek asko zaintzen dute ahots bolumena.

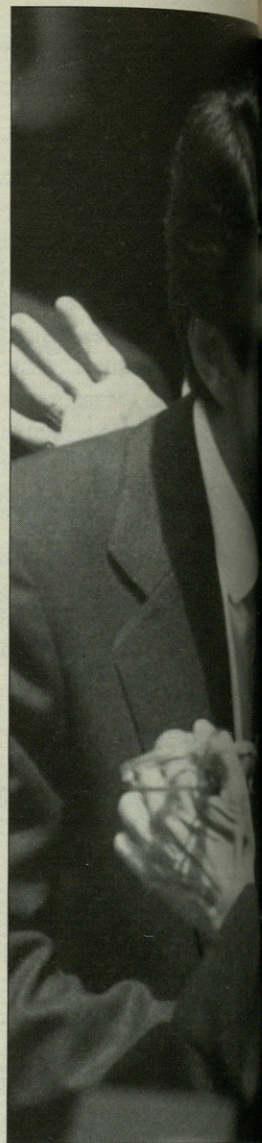
HAUTESKUNDEEI

buruzko egunkarietak orrialde bereziak ondo dakartzate aurtengo kanpaina eman diren aldaketak. Kate pribatuek zein publikoek irudiekin osatu dute Espainiako hauteskundera aurkezten diren alderdi politikoen koadroa. Gerla-

riak aurrez aurre. Aznar eta Gonzalez. Alderdi buru bien lan taldeak ahozko enfrendamenduak burutzen dituzte. Inkestak egunero berritzen dira, konserbatzaileen boto aurrikuspenak sozialistena harrapatu baitu. Bat-batean, alderdi buruen artean, Izquierda Unidako

koordinatzaile nagusiak, Julio Anguitak, hautesleen oniritzia lortzen du. Hauteskunde garaietako datu eta politikarien eritmo dardarkaria da.

Hala eta guztiz ere, krisi garaiak direla eta, Barne Ministerioak dirua aurreztea erabaki du. Hauteskunde

prozesu honek 1.800 milioi pezetan (870 milioi libran inguru) aurrezpena du 1989ko hauteskundera

H E M E R O T E K A

«Abortatzeko pilulak duela asko behar zuen onartuta»
Juan Hormaetxea Kantabriako lehendakaria (PP)

«Iuren agintean izaera estalinistadun alderdi komunista dago»
Antonio Asunción Espetxe Arazoetarako idazkari ohia (PSOE)

«Agintzera beltzen bagara, ez da 'foiletoi' nazkagarri bat bera ere egongo Espainiako Irrati Telebistan»
Julio Anguita Izquierda Unidako koordinatzaile nagusia

«Gizon eskuintiarrek kondoia asko erabiltzen dute etxetik kanpo»
Matilde Fernandez PSOEko zerrenda burua Santanderren

«Gonzalezek ipurtzuloan sarditzala ministerioak»
Felipe Alcaraz Partido Comunista de Andaluciako zerrenda burua

«Espainiarrak badaude lan egin dezaketena baina ez dutenak nabi»
Felipe Gonzalez PSOEko zerrenda burua

«Isabel Tocinok, Aznar kentzeko eta PPko lehendakari bezala bera jartzeko laguntza eskatu zidan»
Juan Hormaetxea Kantabriako lehendakaria

«Maastrichteko akordioa espainiar herriari egiten zaion iruzurra da eta Andaluziarentzat saldukeria»
Jesus Gil Marbellako alkatea

«Granadako azken arabiar erregeari esan zioten bezala 'ez ezazu emakume gisa negarrik egin gizon gisa defenditzen jakin ez duzuna', sozialisteei zera esango nieke, 'ez ezazue ezkerriar gisa negarrik egin, eskuintiar gisa agintzeagatik galdu duzuen»
Ramon Espasa Iniciativa per Catalunyako zerrendetan bigarrena Bartzelonan

«Juan Hormaetxea gezurti bat da eta inoiz ez naiz Kantabriako sultanaren aurrean makurtu»
Isabel Tocino PPko zerrenda burua Santanderren

konparatuz, hau da, 14.697 milioi pezeta. 500.000 pertsona mugiarazi, 100.000 hauteskontzi prestatu, 60 milioi papeltxo eta 600.000 eskupaper informatibo inprimatu eta 22.157 hautesareto gaitu.

Baina hauteskunde hauetako protagonistak Jose Maria Aznar eta Felipe Gonzalez dira. Aurrekapaien hasieratik zalantzazko botoen bila atera dira Espainiako kaleetara, horiek izango baitira Monklloan nor izango den irabazlea erabakiko dutenak. Sigma 2k egindako azken inkesten arabera, PPK (Partido Popular) PSOEk baino 10 eserleku gehiago lortuko

ditu Senatuan, nahiz eta Legebiltzarrean gehiengoa ez izan. Hauteskunde hauek eman dezaketen kontraesanen adibide bat besterik ez da.

Eztabaida ekonomikoa

Ekainaren 7an jakingo ditugun datuak dira, baina lehenbizikoz Espainiako historia hurbilean, koalizio gobernu batetaz hitz egiten da. Sumatzen da sozialistek ez dutela lortuko gobernatzeko beharrezkoa den erabateko gehiengoa, horregatik ekainaren 7an eman daitezkeen alderdien

arteko bilerek garrantzi berezia hartu dute.

Koalizioak direla eta, Eusko Alderdi Jeltzaleak eta Convergencia i Unio dira une honetan sozialisten gobernuakide izateko aukera gehien dituzten alderdiak. Baina nahiko zaila da ekainaren 6a baino lehen, Gonzalezek ezkutuan daraman erregea erakustea.

«Filesa», «KIO», «Guerra» kasuak PSOeri dagokionez, edota PPren «Hormaetxea» edo «Naseiro» kasuak, borroka tresna bihurtu dira zalantzazko botoen gerra honetan. Bitartean, Amedo eta Dominguez Estatuaren Fiskal Nagusiarekin bildu dira duela bost urte agindu-

Kontserbatzaile eta sozialisten buruak, Jose Maria Aznar eta Felipe Gonzalez, izan dira hauteskunde kanpaina honetako protagonistak. Bakoitzak bere tresnak erabili ditu zalantzazko botoak eskuratzeko.

tako indultoaren bila. Pezeta % 8 baliogutxitzea erabaki dute, eta Bosniako afera dela eta alderdien arteko akordioetara heltzea lortu da.

Hauteskundeetarako hiru aste falta zirenean Ekonomia Ministerioak eta Espainiako Bankuak pezetaren % 8ko baliogutxitzea erabaki zuten. Ordurako bi alderdi nagusien indar partekotasuna —hautesleen % 70

bereganatzen zuten— publikoa zen. Pezetaren hiru garren baliogutxitzea azken 8 hilabeteetan; langabetu kopurua —3.300.000 langabetu—, langabezia tasaren datu historikoa % 21,7n, eta inflazioaren berrindartzea bihurtu dira Gobernu sozialistaren politika ekonomikoaren porrotaren isla. Datu hauek eragin zuzena izan dute aurreko hauteskundeetako botoemaile so-

zialistengan, eta multzo handi bat zalantzazko botoen artean zenbatzen dira. 1989ko hauteskundeetan PSOEk botoen % 39,6 lortu zuen bitartean, PPrenak % 25,6 ziren. Demoscopiak kaleratutako inkestaren arabera, egungo botoen aurrikuspina zera da: PSOEk botoen % 36,6 eskuratuko lituzke eta PPk % 35,5.

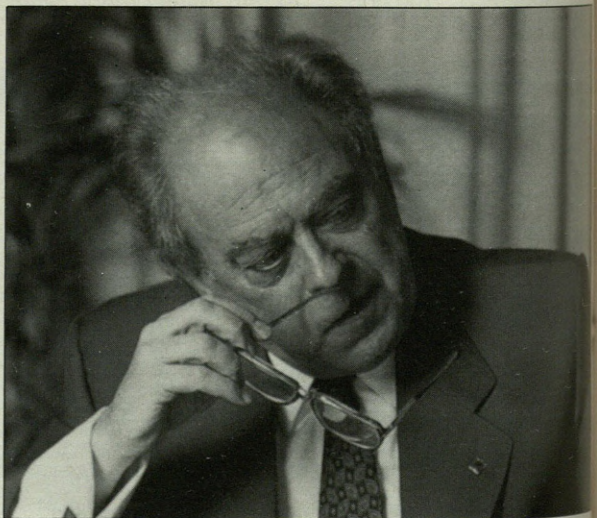
‘Ostegun beltzean’ kaleratu ziren datu ekonomikoek argudio garrantzitsua eman diote PPri. Hau dela eta, ez da zaila ulertzea konserbatzaileek egin du-

moscopiaren inkestarekin jarraituz, PPk hautesleen % 35 lortzen badu ere, % 24 baino ez da azaltzen Aznar garaile ateratzearen alde, eta % 42k nahiago du sozialisten garaipena. Nahi hau, ordea, ez da izaten boto aurrikuspenetan. Honen esan nahi du Gonzalezek eskuratutako protagonismoa edota, Baltasar Garzon epailearen ‘fitxaketa’ ez direla nahikoa izan zalantzazko boto hauek eskuratzeko.

Garzon epailea izan zen hauteskunde hauetako lehenengo sutsu presa. Apirilaren azken egunetan Baltasar Garzon epailea Madrileko PSOEren zerrendetan aurkezteko kaleratu zen. Horrela, PSOEko gobernuaren ustekariaren aurkako sinbolo bereganatu zuen, «GAL»-tasuan nabarmentzea lortu zuen epaile gaztea, espainiar gehienek artean mires-

■ Pezetaren baliogutxitzea, langabezia tasa eta inflazioaren berrindartzea izan dira PPk baliatutako argudioak ●

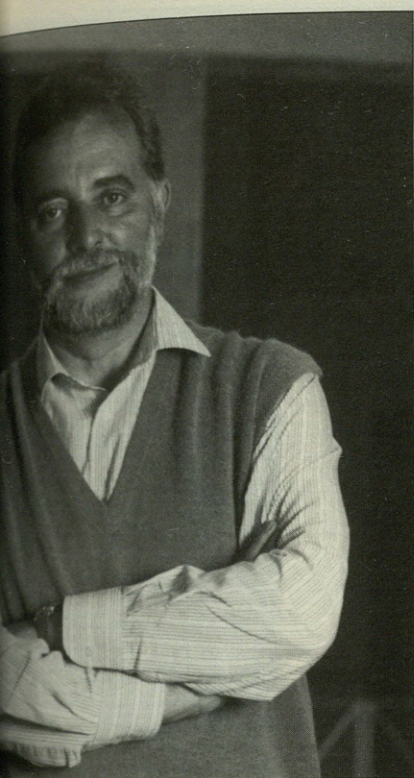
ten politika ekonomiko neoliberalaren aldeko apustua, baina PPk ezin ditu bide herrikoi eta gobernuaren kontraktatik lortu dituen botoak arriskatu. De-

Convergencia i Unio eta Eusko Alderdi Jeltzalea bihurtu dira beharrezko izango den koalizio gobernurako balizko kidea.

BI NAGUSIENEN AMUAK

	PSOE	PP
LANA	● Behin-behineko kontratoaren desagertzea. ● Lan arauak aldatu eta enpresari eta langileen arteko akordioak bultzatzea. Emakume, gazte eta elbarrituen kontratazioa bultzatzea. ● Langabetuen babes eraginkorra eta ekonomikoki bideragarria.	● Lan merkatuaren erreforma, enpresek langile gehiago kontratatzeko. Soldaten malgutasuna erraztea. ● Elkarriketa eta gizarte akordioaren aldeko politika. Epe zatikaturako kontratua bultzatzea.
OSASUNGINTZA	● Zainketa banakaturik eta ospitale zerbitzuen hobekuntza. ● Medikuen aukeraketa eskubidea 250.000 biztanletik gorako hirietan. Bigarren iritzia eskubidea bermatzen da. ● Inbertsio pribatua ontzat ematen da sare publikoaren osagarri bezala, unibertsaltasun eskubidea mantentzen den bitartean.	● Eredua mistoa: sare publikoa, erakunde laguntzaileak, zerbitzu prestaketarako enpresak eta aseguru enpresak. ● Banakako osasungintza txartelaren banaketa, unibertsaltasun eskubidea bermatzeko. ● Itxaron zerrendak murriztea eta kaltetuei kalteordainak ematea.
ETXEBIZITZA	● Akura etxteen kopurua handitzea Akura Hirirraren Legearen bidez. ● Akura etxebizitzetan bizi direnentzat zergarinketa irizpidea mantendu. ● 1992-99 Etxebizitzaren Plangintzarekin jarraitzea. 500.000 etxebizitza berri.	● Babes ofizialeko etxebizitzak BEZa eta ondare eskualdeen gaineko zerga kentzea. ● Lurzorua sortu, eta espekulazioa saihesteko duen legezko ekintzak bultzatzea. ● 600.000 etxebizitzak eraikuntza.
SEGURTASUNA	● ETArekin aurkako orain arteko polizia ekintza eta nazioarteko kooperazio parametroekin jarraitzea. ● Hiri segurtasun eza gainditzeko polizia horniketa handitzea. ● Kiroletan ematen den indarkeria bereziki zaintzea. ● Drogen aurkako Fondo Nazionala sortu. Trafikatzaileek espetze zigor osoa bete dezaten Kode Penalaren aldaketa.	● PSOEren espetze-legeria malgua aldatzea. ● Indar armatuen giza baliabide eta baliabide materialak berrindartzea. ● Narkotrafikotik etor daitezkeen kontu korronte, gordailu eta diruak kontrolatzeko neurri eta arauak bultzatzea.
EMAKUMEA	● Haurdunaldi, familia plangintza eta informazio sistemak bultzatu. ● Abortoaren legeriaren aldaketa eta malgutasunerako bideak zabaltzea. RU pilularen onarpena. ● Amatasun baxa %100 ordaintzea.	● Emakumeen soldata berdintasuna bermatzeko dituzten neurriak bultzatzea. ● Antisorgailuen dohaineko banaketa aztertu eta nahi diren haurdunaldiak saihesteko informazioa banatu.

Julio Anguita,
Izquierda
Unidako
koordinatzaile
nagusiak gogor
salatu zituen «El
Pais»
egunkariak
argituratutako
inkesta eta iritzi
artikulu batzuk.
«Izugarrizko
presioa» eta
«hauteskunde
gerorako
akordioak
prestatzen ari
dira», salatu
zuen.

tutako Robin Hood. Garzon izan zen «GAL diru pu- bli- koaren desbideraketa min- garri batez finantziatua izan da» idatzi zuen epailea, Barne Ministerioaren isil- peko fondoak ikertzeko de- bekua jaso zuena, Felipe Gonzalezengandik hain zuzen ere. Barrionuevo eta Barne Ministerioko beste batzuk kolokan jartze- ar egon zen epailea, eta Cor- cuera Legea gogorki kriti- katuz —«Konstituzioare n onarpenaz geroztik eman den atzerapauso bandiena da Corcuera legea»—, uni- bertsitate guztiak bisitatu ditu.

Baina inkestek diotenez ez da nahikoa izan. Trantzi- sio garaitik lehendabizi, argi geratzen da koalizio gober- nuaren beharra. «El Pais»ek kaleratutako inkestaren arabera, hautesleen % 22k PSOE eta IUren artean egin- dako gobernua nahiago lu- ke. Inkesta hau eta argita- ratutako iritzi artikulu ba- tzuk gogorki kritikatu zituen IUK, «izugarritzko presioa

eragiten ari dira» edota «ekainaren 7rako akor- dioak prestatzen» ari zirela salatuz. Bestetik, Eusko Al- derdi Jeltzalea eta Conver- gencia i Uniorekin egindako koalizio posibleek hautes- leen % 13ren oniritzia jaso- ko luke.

Bosnia, erabaki politikoa

Bosnia-Herzegobinaren aferan, eskuhartze milita- rraren aldeko eta kontrako iritziak entzun izan dira hauteskunde hauetan, na- hiz eta ekainaren 6a bitarte ez direla jarrera aldaketa gehiegi egongo aurrikusi ahal daitekeen. Printzipioz, alderdi politikoak laguntza humanitarioren alde eta es- kuhartze militarren aurka agertu izan dira. Dena den, ikusi behar zer gertatzen den ekainaren 7tik aurrera, azken batean, oraindik hau- teskunde garaian gaude.

Myriam Gartzia

La Casa del Café

— Juan Triunfo S. A. —
D O N O S T I A

HISTORIA ETA GERO

■ BRITAINIAR POLIZIAREN PORRA ALDAKETA

POLIZIA britainiarrak porra mota berbera erabili du azken mende t'erdian. Egurrez egina, larruz forratua eta 30 bat zentimetroko porra da. Poliziaren arabera, oster, bere kideek gero eta eraso bortitzagoak jasaten dituzte eta porra mota horrek jadanik ez die balio. Zerbait eragingarriagoa behar dute. Honek arazoak sortu ditu britainiar Barne Ministerioa eta Poliziaren artean. Ministerioak ohizko porrekin jarraitu gura du baina Poliziak EEBetako porra 'teleskopikoa' inportatzearen aldekoa da. Porra hau, batuta dagoenean, 20 zentimetrokoa da baina luzatzean 60 zentimetro hartzen ditu. Kolpatzerakoan ez ei du ezer apurtzen baina emandako lekuan oso min handia egiten du, erasotzailea geldotuz.

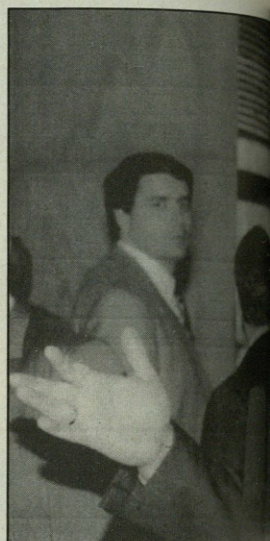
■ EZKONTZA PULPITUTIK IRAGARRI ZUEN

ELIZA katolikoak aspalditik bizi du zelibatoaren arazoa, baina azken boladan gero eta gordinago ari zaio agertzen apaizak ezkontzearen arazoa. Belgikako Tielt herrian, iragan astean Norbert Bethune bertako erretoreak pulpitutik bertatik iragarri zien bere eliztarrei, berarekin azken 15 urteetan bizi zen emakumearekin ezkonduko zela. Eliztarren txaloen artean, erretoreak gogor egin zuen Elizak inposatutako zelibatoaren aurka, eta Jesussek horrelakorik ez zukeela onartuko azpimarratu zuen. Eliza protestanteak ere arazo larriak izan ditu emakumezkoek apaiz lanak egin ditzakeela onartu duelako. Ez da gaur egungoa, ez, elizaren ezin egokitze soziala.

■ EMAKUME BAT ESTATU BURU ESTREINEKOZ ALEMANIAN

ALEMANIAN, lehenbiziz bere historian, iragan astean emakume bat aukeratu zuten estatu bateko gobernu burua. Heide Seimons da Alemaniako iparraldeko Schleswig estatu federatuko gobernu zuzenduko duen emakumea, 49 urte dauzka eta Alderdi Sozialdemokratak da. Bozketan, dena den, larri ibili zen: 46 boto alde eta 41 aurka.

ELEMELE

«Vance-Owen plana jadanik bila dago. Gora bake prozesua!».

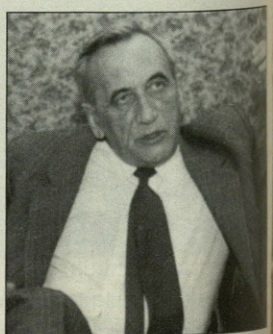
Radovan Karadzic,
Bosniako serbiarren
buruzagia.

«Egia da estatu gebienek erreferendumaren emaitzak ezeztatzen dituztela, baina horrek ez du esan gura ezagutu eta onartzen ez dituztenik».

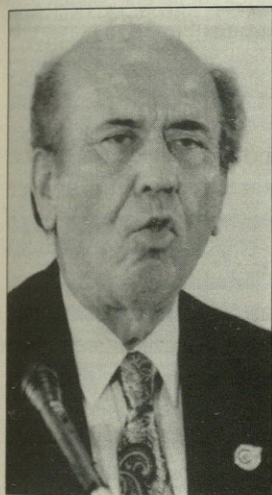
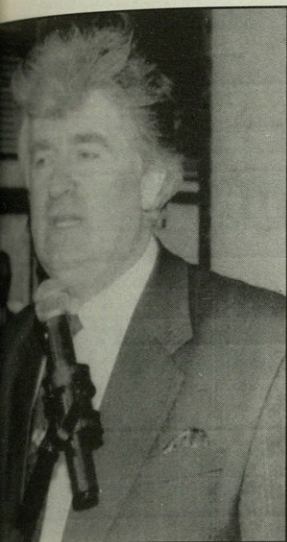
Momcilo Krajišnic,
Bosniako serbiarren
legebiltzarreko
lehendakaria.

«Vance-Owenen bake planak 'garbiketa etnikoa' azkartu du».

Tadeusz Mazowiecki, giza eskubideetarako NBEn
so egilea Jugoslavia ohian.

O I H A R T Z U N A K

ERRUSIAKO LUPEKO BONBA ATOMIKOAK

GERRA HOTZA-REN amaiera eta gero Errusia akaso inoz baino arrisku nuklear handiagoan egon liteke. Baieztapena gehiegizkoa da baina oraindik ikusi behar zer gertatzen den lurpean ehortzirik dauden 'hilerri atomiko'ekin. 1964ean SESB ohiko ikerlariak, lurpean bi kilometroa leherketa atomiko 'baketsuak' egin zituzten hondakin erradiaktiboak gordetzeko. Leherketak bi milioi graduko tenperatura sortzen du eta inguruko harri guztiak urtzen ditu, zulo handi bat sortuz. Ezin samurragoa zen eta merkea gainera. 1964ean hasi eta 13 urtetan 115 leherketa burutu zituzten baina ondorioak aurrikusi barik. Orain geologoek lurraren egitura irregulartasunak sumatu dituzte eta beldur dira sor daitezkeen ondorioekin.

KUBAKO NEURITISA GAITZ BERRIA IZAN DAITEKE

EGOERA larria bizi du Kubak eta duela gutxi mendebaldeko komunikabideek bertan zabaldu den neuritisaren gaitza elikaduren bitamina faltengatik zela zabaldu zuten. Iragan astean, ordea, irlan gaitza (apurka itsu geratzearena) aztertzen jardun zuten mediku iparramerikar eta kubarren esanetan, gaitza ez da berria baina eraginduak eta zabaltzen ari den modua bai. Guillermo Llanos, Osasunaren Erakunde Panamerikarreko eta batzorde ikertzaileko buruzagiarren esanetan, gaitzaren oinarria ezin daiteke elikaduran bakarrik egon, «bestela Haiti, Bolivia, edo elikapen askoz txarragoa duten Hirugarren Munduko beste herrialde askotan ere aspaldi piztuta egon beharko zuen».

«Ez nuke inoiz egingo
Fujimorik Perun egin zuena;
nire bizitzaren ukapena
litzateke eta iruzurgile
moduan geratuko
nintzateke».

Carlos Andres Perez,
Venezuelako
lehendakaria.

«Hemendik aurrera, bere
portaera edozein izanda ere,
Poliziak edozein pertsonaren
nortasuna kontrolatu abal
izango du».

Pierre Mehaignerie,
Frantziako Justizia
ministroa.

Iñigo Jaca, Donostiako Onkologikoko zuzendari orokorra

«Gastuak jaitsi ezean, sare publikoak guztien zainketa zalantzan jarriko luke»

Donostiako eta Gurutzetako ospitaleetan aritu ondoren, Burgosekoan aritu zen zuzendari bolada batean. Gaur egun Donostiako Onkologikoa zuzentzen duen gizon hau, lan egin duen ospitaleetan eginiko aldaketengatik da ezaguna. Orain Onkologikoa indartzen saiatzen ari da konpetitibitatearen aurrean fruitu onak eman ditzan.

ARGIA. *Onkologikoa itxi egingo zutela ere esan zen garai batean. Nola ikusten duzu gaur egun bere etorkizuna?*

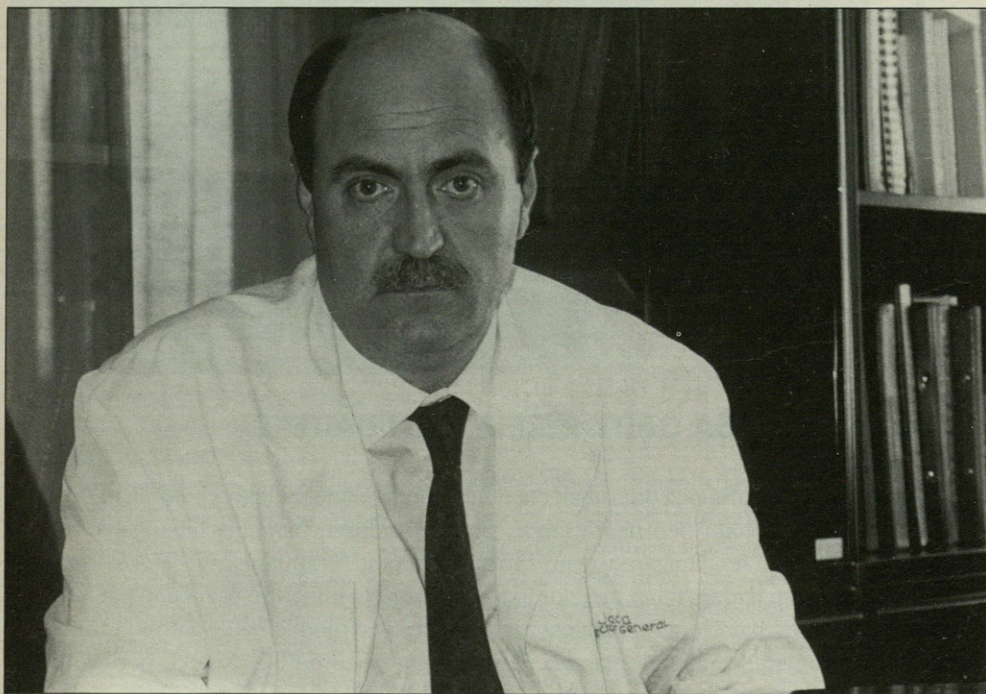
IÑIGO JACA. Baikorra da. Hainbat arrazoi daude. Alde batetik, liberalizazioa emango dela dirudi, eta zentro ezberdinek konpetitu

ahal izango dute. Onkologikoak eskaintzen duen kalitatea dela eta, dituen kostuetatik, konpetitiboa dela uste dut. Hasiera batean in-teaz hitz egin zen, baina hau ez zen barne arazoaren ondorio izan, baizik eta sisteman sartzeko zituen arazoaren ondorio. Arazo hauek, Gizarte Segurantzarekin hitzarmendu eta zentroaren errentagarritasun ezaren ondorio izan ziren. Gaur egun, Onkologikoak berdintasun baldintzetan konpetitu behar izango badu, baita zentro publikoekin ere, bizirauteko aukera izango ditu eta horrela hobekuntzak ekarri herritarrentzat.

A. *Nola aldatu da egoera ordundik gaur egunera arte?*

I.J. Alde batetik Kutxa inbertsioak egin ditu eta horrela teknologia berria ekarri ahal izan da. Aparailu berriak bakarrik dira, Gipuzkoako eta EAEko modernoak. Gizarte Segurantzarekiko hitzarmenean ere hobekuntzak izan dira.

A. *Zein eratan eragingo du*

«Osasungitza publikoaren aldekoak, osasungitzaren finantzaketa publikoa eta errekurtsu publikoekin eginiko finantzaketa publikoaren artean ezberdintzen hasi beharko lirateke».

konkurrentziak zuengan?

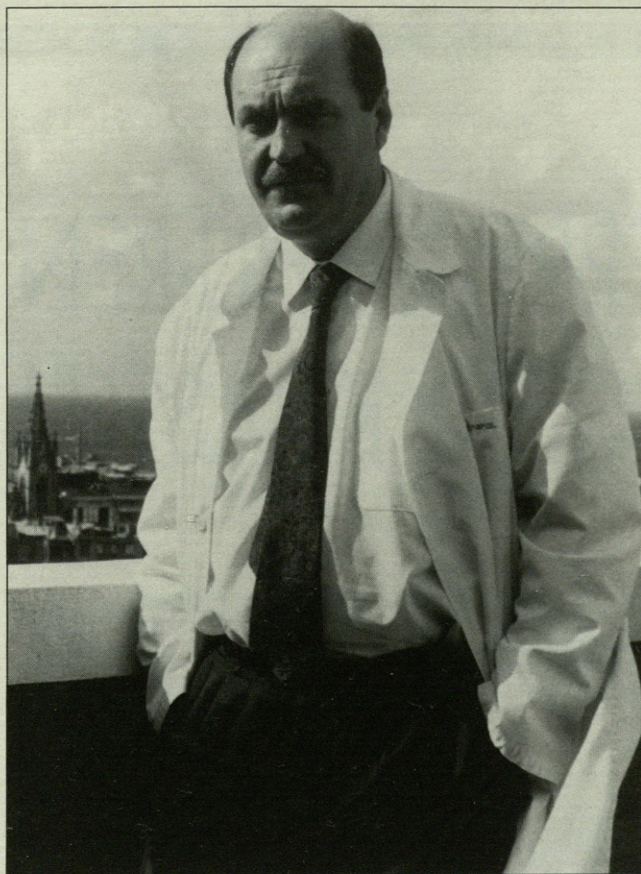
I.J. Gaixoak Onkologikora bidaltzearen inguruan, oraindik Administrazioak zer baimenduko duen zain gaude. Gaur egun Onkologikora etorri nahi duten zenbait gaixori ez zaie baimena ematen. Egungo sistemak ez du aukeraketa liberako biderik ematen, guk Gizarte Segurantzarekin hitzarmena dugun arren. Horrela, ebakuntza hemen izan duten zenbait gaixok ezin dituzte ikusketak hemen egin.

A. *Gizarte Segurantzaren sistema porrota jasaten ari dela esaten da.*

I.J. Arazoa ez da hemen goa soilik, mundu osokoa da. Osasungintzako kostuak izugarri gehitzen doaz etengabe eta administrazioak izutzen ari dira. Fenomeno orokorra da. Teknologiak asko aurreratu dira, gizartea zahartzen ari delako eta zainketa handiagoa behar delako.

A. *Etorkizunean nola garatuko da osasungintza?*

I.J. Bi plano berezi behar ko lirakeela uste dut. Hemitarren ekarpenari dagokionez, Gizarte Segurantzaren eta gobernuaren bidez egiten da. Nire ustez erakunde publikoak dira diru bilketaz arduratu behar direnak, elkartasun irizpideak sar ditzakeelako, jende guztiak zerbitzu berak jaso ahal izan ditzan. Beste gai bat da zein sarerekin eskaintzen den zerbitzua. Publikoa, pribatu eta mistoa izan baitaiteke. Osasungintza publikoaren aldekoak, osasungintzaren finantzaketa publikoa eta baliabide publikoekin egi-

«Azkuna plana osasungintzaren finantzaketa publikoa lortzeko pauso bezala ikusten dut, sektore publikoan konpetitibitatea dinamizatzeko bide gisa».

ko finantzaketa publikoaren artean ezberdintzen hasi beharko lirakeke. Osasungintza publikoaren eraginkortasun arazoak jarraituz gero, aurrera atera daitekeen osasungintza bat egiteko gai ez bada, bere gastuak ezin dituelako kontrolatu, sare publiko horren guztiontzako zainketa zalantzan jartzen ariko litzateke. Diru bilketa guztiontzat bera bada, ez da arazo handiak dituen sare baten aldeko apustua bakarrik egin behar. Herriar guztiei zor zaien errespetuagatik eta guztiontzat osasungintza baldintza onetan eman dadin beste

formuletan pentsatzen hasi beharko da. Finantzaketari dagokionez bai, baina zerbitzuei dagokienez ez da sistemarik egokiena. Horregatik uste dut konpetitibitate eskemak gehiago eskainiko duela kostu beraren truke.

A. *Nola ikusten dituzu bementengo ospitaleak?*

I.J. Eraginkortasun arazo ugari daude, ez dute egitura egokiena. Modu egokian erabiltzen ez diren baliabide ugari daude eta produktiboak ez direnak ez lirakete mantentzen jarraitu behar. Baina osasungintza publikoko langileen artean ematen diren baldintzen ondorioz ez da posible erabaki arrazionalizatzaileak hartzea, beste enpresetan ematen diren moduan. Osasungintzaren barnean

zenbait pertsonak ez dute funtzionatzen, baina ezin da orokorrean hitz egin. Arazo hau sistema beraren egituraren ondorio da. Ez dago profesionalentzat batere bizigarririk eta ia funtzionarioak dira. Arazo nagusia hau da. Ospitale baten aurrekontuaren % 80 pertsonal arlora esleitzen baita.

A. *Dobaineko osasungintzaren aroa amaitzeaz al dago?*

I.J. Ni beti izan naiz osasungintzaren finantzaketa publikoaren aldeko sutsua, populazioaren osasuna gobernuen ardura dela uste dudalako. Baina baliabide publikoak era egokian ez badabiltza, beste egituratze sistemetara jo beharko dugu. Uste dut etorkizunean populazioari gehiago ordaintzea eskatuko zaiola. Baina orduan pertsonak bere aukeraketa egiteko askeak izan beharko lukete, ez gaur egun bezala, bakoitzari sendagile eta ospitale konkretu bat dagokiola. Batek bestea ekarri beharko luke.

A. *Zein iritzi duzu Azkuna Planaz?*

I.J. Azkuna plana osasungintzaren finantzaketa publikoa lortzeko pauso bezala ikusten dut, sektore publikoan lehiakortasuna dinamizatzeko bidea izango da agian. Aurrerapausoa izan daiteke. Hala ere, ez nago ados ordaintzaren bikoizketarekin. Bestetik, planifikazioa ez du onartzen eta ez nago inola ere honekin ados. Ez du planifikazioa aurrikusten, eta hau gaixotasun larrientzat ezinbestekoa da, minbiziaren kasuan adibidez. Ez du planifikatzen populazioaren osasunarentzat helbururik ez delako jartzen.

Aitziber Yarza

«Osasungintza publikoko langileen baldintzen ondorioz ez da posible erabaki arrazionalizatzaileak hartzea» ●

HAIZE BERRIAK EHU-REN ORAIN ARTEKO GIRO KIRASTUAN

Juan Jose Goiriena errektorearen jarrera aldaketak ekarri die, beste edozein emaitza konkretuk baino, itxaropena irakasle kanporatuei. Bere agintea hasi baino lehenagoko arazoa konpontzeari ekin dio eta badirudi prozesuak ez duela atzera egiterik.

Hiruzpalau urte igaro dira irakasle kaleratuak eta EHUko Errektoretzaren artean konponbiderik ez dagoenetik. Protesta ekintza ugari, itxialdiak, gose grebak... Bat-batean, eta EHUren Gobernu Batzordeak berriro ere ezezkoa eman badu ere, Juan Jose Goirienaren jarrera aldaketak itxaropenez bete ditu irakasleak.

AURREKO hilabeteetan emaniko gertakariak zirela eta, inor gutxi agertzen zen baikor irakasle kanporatuen auziaren aurrean. Joserra Etxebarria gosen greban hasi zen —hamazazpi egun eman zituen, Jose Luis Herrero bezala— ber-

Jose Ramon Etxebarria: «Lorturiko akordioa duintasunezkoa da bi aldeentzat»

ARGIA. Zer iritzi duzu errektorearen jarreraz negoziazio hauetan?

J. ETXEBARRIA.

Oso irekia eta zintzoa izan da, errespetuzko eztabaida giroan eman da, oso sakona. Bitartekariaren lana oso garrantzitsua izan da eta jarrerak hurbildu egin ditu, beharrezkoa da horrelako funtzioa beteko duen norbait, lekuko lana egiteko ere. Beraz, formulazio bateratua egitea lortu dugu, kontratu baten moduan, guztiz legezkoa dena eta bi aldeen oniritzia jaso duena. Eta legezko irtenbide horri eutsi nahi diogu. Izan ere, lorturiko akordioa duintasunezkoa

da bi aldeentzat, eta ez da ez bat ez bestearen irizpidea nagusitu.

A. Baina oniritzi orokorragoa behar zuen akordioak.

J.R.E. Orain arte legezko irtenbiderik ez zuela erabiltzen zen aitzakia moduan, baina garbi geratu da arazo ideologiko, politiko eta pertsonalak direla nagusi. Ez da ulergarria langile arazo bati amaiera negoziatua emateko nola izan daitekeen CCOO bezalako sindikatua oztopo nagusia. EHUko Gobernu Batzordeak ez onartzea penagarria izan da itxaropenez beteta geundelako, baina ga-

rrantzitsuen errektorearekin lorturiko akordioa da eta guk baliagarri bezala gordetzen dugu.

A. Orain Gobernu Batzorde berriak onartu zain geldituko zarete?

J.R.E. Aukera ona da sartu berriek arazo zahar bati behin betirako soluzioa emateko, baina ez da derrigorrezkoa: nahikoa da errektorearen sinadura onartua izateko, baina honek akordio zabalagoa bilatu du, Gobernu Batzordearekin kontsultatuz, eta bide horri jarraitu beharko diogu. Guk, geure aldetik, Ignacio Etxebarria bitartekariak esan duen bezala, akordioa posible eta

beharrezkoa dela uste dugu, unibertsitatearen martxa onerako.

A. Zein jarrera hartuko duzue bemendik aurrera?

J.R.E. Guk ez dugu unibertsitatearen martxa oztopatu nahi, eta eskolak ematen jarraitzeaz gain, azterketak jartzen ere saiatu egingo gara. Baina behinbetiko akordioa izenpetu bitartean, lehen bezala jarraitzen dugu, gure soldat jaso gabe.

plaza eta Fernando Mijangosena deialdi publikoan agertu zirelako. Kazetaritza fakultateko lau irakasleen plazak ere deituak izatear daude...

Ez zen ikusten modurik gauzak onera etortzeko eta goian aipaturiko azken ekintzen eraginak erabat suntsitu zuen irakasleek bilatzen zuten irtenbidea lortzeko itxaropena.

Horrenbeste denbora igaro eta arazoari iretenbiderik aurkitzen ez zitzaiola, Ignacio Maria Etxebarriari bitartekari lanean has zedin eskatu zioten, «informazio ezberdin ugari agertu da, baina irakasle kanporatuak izan dira niregana jo dutenak, bitartekari izan eta elkarriketari ekiteko. Hala ere, bitartekari izateko erabakia maila pertsonalean hartu nuen eta ez nintzen ez beste inoren ez erakunderen baten izenean

ari». Baina Errektoretzak bere baldintzak ezarri ziotuen negoziaketetan haste-ko: gose greba bukatzea eta urte erdi luze iraun zuen Joserraren itxialdiari amaiera ematea. Joserra Etxebarriak jaramon egin zien eskaerei eta martxo-

ren hondarrean atera zen lehen aldiz kalera, negoziaketan aurrean bere jarrera ona frogatzeko.

Ignacio Maria Etxebarria EHUko Kontseilu Sozialeko buruak, bi aldeen arteko akordioa ezinbestekotzat jotzen du. «Nire lanak to-

Irakasleak oso baikor agertu dira azken berrien ondoren, nahiz eta hautatu berria den Gobernu Batzordeak atzera bota duen euren egoera normaltzeko aukera paregabea.

paguneak bilatu nahi izan ditu elkarrizketa bideratzeko, eta gaur egun eraman ezina den egoera hau desblokatzeko».

Agian inork itxaropenik ez zuela, errektore taldeak eta irakasle kanporatuek bederatzi batzar burutu eta gero, Juan Jose Goiriena denen artean soluzio bat bilatzeko prest ageri zen. Hainbat puntu izan ziren bi aldeek batera izenpetu zituztenak: urtebeteko lanaren ordezkariak ordaintzea, irakasle elkartuak izaera erreala izatea EHU, eta ohorezko lankide izaera onartzea.

Zailena errektoreak puntu horiek onartzea zirudien, ordura arte aurka agertu baitzen. Hark, ordea, baiezkoa eman zion. Baina EHUKo Gobernu Batzordearen erabakia behar zen. Botoa eman eta gero, bi botoen aldeagatik, akordio

Klaustroak Gobernu Batzorde berria aukeratu zuen. Osaketa berriak erakutsiko du gai den ala ez Unibertsitatearen arazo zaharrak bideratzeko.

horri ezezkoa eman zitzaion (hamazazpi aurka, hamabost alde eta abstentzio bat).

Inoiz baino itxaropen tsuago agertzen ziren irakasleak. Pilare Baraiazarra irakasle kaleratuen Laguntza Batzordeko bozeramaileak esan digunez, «badi-rudi inkoherentzia puntu

bat ematen dela errektorearen baietza eta Gobernu Batzordearen ezetzaren artean. Hala ere, hautatu berriak izan diren batzordekideekin ere bilerak eduki nahi ditugu, banan-banan, intzenbide azkar bat aurkitzeko».

Pilare, ordea, ez da batere

ezkor agertzen: «Goiriendak akordio bat sinatu du eta prozesua martxan dago, eta atzeraezina da gaur egun. Orain baiezkoa eman ez bazaio ere, ez da harritzekoa izango epe laburrera hala gertatzea».

Irakasle asoziatuen afera, soluziobidean?

UNIBERTSITATETIK kanpo dagoen edozeini harrigarri egiten zaio horrenbeste urtez iraun duen arazo honek ia supituki soluziobidean jartzea. Arazoa oraingoz konpondu ez bada ere, errektorearen jarrera aldaketak itxaropena ekarri dio armiarma sarei ia inguratutik zegoen arazo bati. Baina, zer dela eta urtebete itxaron beharra soluzio bila has-teko?

Irakasle kanporatuek —Joserra buru— gaur egun uler ez daitezkeen protesta ekintzak burutu dituzte, kasuan kasu, arazo pertsonala konpontzea oso erraza zutenean; hala ere, nahiago izan dute beren arazoa irentsi egiten duen EHU independente eta berri baten arazo zabalagoaren alde borrokan aritzea. Eta unibertsitate berriaren aldeko lanean baka-rrik gelditu dira.

Hautatu berria den Gobernu Batzordeak ezezkoa eman dio intzenbide duin bati, baina, dirudienek, ukapen horri inor gutxik egin dio jaramon. Hala ere, men-

dekuak eta gorrotoak nagusitu direla dirudi eta, arrotz batentzat harrigarria egiten da CCOO sindikatuak horrenbesteko boterea izatea.

Ulergaitza da, era berean, irakasle funtzionarioek irakaslego berriaren irudiaren aurrean aurka agertzea. Zeren beldur dira?

Bestalde, jakin beharko litzateke zein den Goiriena konponbidea bilatzera eraman duen arrazoa: irakasleen arazo puntuala konpontzea, irailean lanik gabe gelditu beharko luketen 700 irakasleen arazoa bideratzea edota behingoz EHU-ren estatutuek onartzen duten lan-kontratudun irakasleen izaera onartzea.

Ez dirudi azken hau arrazoi nagusia denik, baina Gobernu Batzorde berriak bederatzi irakasle despedituen egoera bideratu egiten badu, nahita ala nahi gabe, orain arte berea egiten ez zuen irakasleen aldarrikapena aintzakotzat hartuko du, hots, irakaslego berriaren aldeko lehen urratsa emango du.

Gobernu Batzorde berria

Maiatzaren 20an Gobernu Batzorde berria —irakasleen ordezkariak izan ezik— aukeratu zuen EHUKo Klaustroak. Emaitzen arabera, irakasleek zilegi ikusten dute euren egoerari behingoz, konponbide onuragarria ematea.

Klaustroak aukeraturiko Gobernu Batzordearen aurrean, Fernando Mijangos irakasle kanporatuak ez dela asko aldatu esaten digu, «aurrekoaren oso antzekoa da eta sektoreak oso ondo bereizturik dauka irakasle eta zuzendari kargutakoak aukeratuak izan badira ere ez dute zereginik oso gutxi dira eta».

Bien bitartean, irakasleek aurreakordioa izenpetu dute, irakasle lanetan jarraitzeko. «Eskola nahiz azter-

keta aldetik, beraz, ez da arazorik izango eta ikasleak ez dira kaltetuak geratuko», dio Pilare Baraiazarrak.

Orain da irakasle kanporatuen arazoak iraun duen bitarteko unerik baikorrena irtenbide bateratuak bilatzeko ●

Bada, ordea, EHuko Errektoretzak aurre egin beharreko beste arazo larri-rik: irailean kalean geldituko diren 700 irakasle elkar-uen egoerari irtenbidea aurkitzea alegia. Errektore-

Ugariak izan dira kanporaturiko irakasleekiko elkartasun ekintzak, Leioan izaniko azken jaialdi erraldoia adibidez. Laguntza Batzordearen lana oso garrantzitsua izan da.

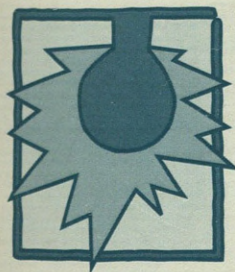
tzak irakasle guzti horien kontratuak hiru urtez luzatzea eskatu zion Gobernu Batzordeari.

Hala ere, UELe (Unibertsitate Erreformatarako Le-

geak) kontratu mota berriak eskaintzen dituenek, Gorteak berriro osatu eta biltzen direnean irakasle elkartuen auzia bideratu ahal izango du EHUK, ez ordea irakasle

elkartuek berek planteatzen duten moduan, Madrileko unibertsitate ereduaren arabera baizik.

Ritxi Lizartza

ARGIA

Orain ARGIAren harpidedun eginez gero, ANTAXETA argitaletxearen komiki bilduma dohainik izango duzu.

IZEN DEITURAK

HELBIDEA

HERRIA

HERRIALDEA

Tfnoa

BANKU EDO AURREZKI KUTXA

SUKURTSALA

SUKURTSAL ZKA

KONTU ZENBAKIA

HARPIDETZA SARIAK (BEZ barne): Hego Euskal Herria: 10.300 pzta. / Ipar Euskal Herria: 685 libera / Espainia: 10.300 pzta. / Beste atzerriak: 13.450 pzta. / Airez: 21.300 pzta.

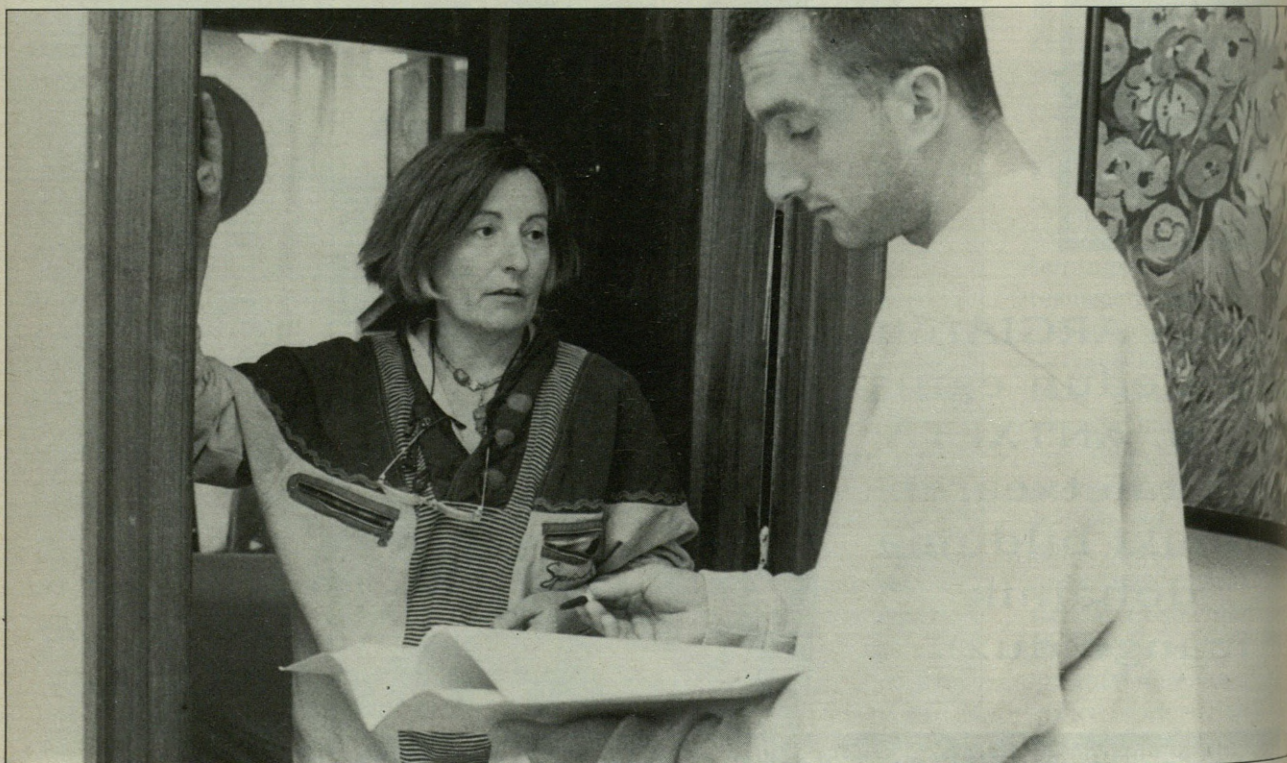
ARGIA: Industrialdea 1-2. LASARTE-ORIA 20.160 Tel. 37 15 45 Fax. 36 10 48

ZENBAKIAK EGITEN ETENGABE BATEZ BESTEKOAK AURKITZEKO

Hauteskundeen etorrerarekin mota guztietako inkesten bonbardaketa etorri zaigu. Ea nori emango diogun botoa. Ea zer ikasketa, adin eta ogibide dituzten alderdi desberdinetako bozkatzaileek... Guztia zenbaki zehatzetan emana. Guztiok jakin dezagun dena. Baina ba al dakigu nondik atera diren zenbaki horiek? Nork egiten ditu inkesta eta sondeo horiek? Zer metodori jarraiki? Zein ziurtasun maila dute?

EUSKAL Estatistika Erakundea (Eustat) da EAEko inkesta erakunde ofiziala. Bera da urtean zehar euskal gizarteko arlo desberdinekin zerikusia duten inkestak egiten diharduena. Angeles Iztueta bertako metodologia ardura-dunak hauteskundeak direla eta inkesta berezirik ez dutela egiten adierazi digu: «Gure lana ez da mota ho-

netako sondeoak egitea. Guk ez dugu iritzirik biltzen, gauza objetiboak buruzko datuak baizik. Horri bai, hauteskundeak eta gero, guk emango ditugu bozkateten emaitza ofizialak horiek datu konkretuak direlako, objetiboak. Egoen objetiboak biltzen ditugu ez horiei buruzko iritzirik. Bitartean, hauteskundetan zentratuz, Eusko Jaurlar-

Etkez etxe eginiko inkestak dira erabilienak eta fidagarrienak adituena ustez.

tzakoa den Prospekzio Soziologikoen Gabinetea ari-
tzen da lan horretan».

Inaki Martinez de Luna da gabinete horren arduradun nagusia. Bera arduratzen da lana eratu eta emaitzak komunikabide, alderdi politiko zein erakunde ofiziale-
tan banatzeaz. Sondeo horiek egitean metodo normalak erabiltzen direla esateaz gain, ez digu zehaztasun gehiago eman. Sondeo horien analisi elektoralak Barne Sailak egiten ditu. Hautes-errolda Madril-
en egiten da.

Baina Eusko Jaurlaritzako gabinete honetaz gain, bada Hego Euskal Herria osoan hainbat enpresa pribatu zein soziologia mintegi mota honetako ikerketak egiten dihardutenak. Zerrenda zehatzik osaturik gabe dagoen arren, 30etik gora dira guztira.

Enpresen nondik norakoak

Lau artean, garrantzi eta ospe handienetako bat Iruñean dagoen CIES (Centro de Investigaciones Estadísticas y Sociológicas) izenekoa dugu. Bertako arduraduna Carlos Zubia da: «Hauteskundeak direla eta 'Diario de Navarra' egunkariarentzat ari gara lanean, sondeo bat burutzen. Aurreko hauteskundeetan ETBk kontratatatu gintuen botoen zenbaketaren berri emateko. Lehendik ere aritu izan gara beste komunikabide batzuentzat, baina beste lan bat besterik ez da. Urtean zehar beste hainbat lan ere egiten ditugu».

Kalean bertan, eskutitzez eta telefonoz egin daitezkeen arren, enpresa honek batez ere galdetuaren

Nola egiten dira estatistika ofizialak?

EUSTAT Eusko Jaurlaritzak duen estatistika zentroaren izena da. Bere lana Euskal Herriko informazio sistema osatzea da. Datu objetiboak biltzeko jaioa, bere lan sistema ez da beti bera. Gehienetan muestren bitartez egiten dute inkesta. Hau da, gaia orokorra edota biztanle kopuru handi bati eragiten diona bada, muestren bitartez egiten da. Honek esan nahi du proportzionalki aukeratzen dela inkestatuen zenbakia, eta kontuan hartzen direla beren adina, ikasketak, ogibidea eta maila soziala. Adibide bat emateko, bizi baldintzei buruzko inkesta bat egitean, 5.000 etxebizitza aukeratzen dira zozketa bidez. Ondoren, eskutitz bat bidaltzen zaie aukeratuei horren berri emateko, eta ondoren beren etxetara joaten dira Eustatekoak inkesta egitera. Gehienetan hau da erabiltzen den bidea.

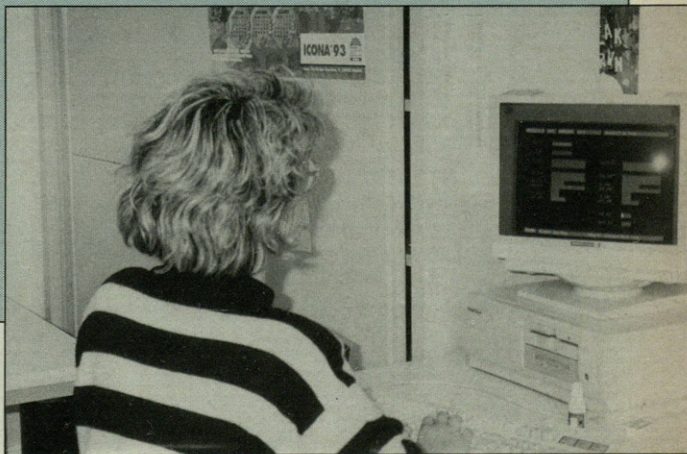
Informazio bilketa egitean hiru sistema erabiltzen dituzte batez ere: eskutitza; telefonoa; edota pertsonalki etxean egiten da.

Zer inkesta egin behar diren erabakia lau urteko plangintzetan hartzen da. Plangintza osatu, eta Legebiltzarretik pasatu ondoren (bertan onartua ez bada plangintza aldatu behar da), Eustat, Guber-
nuko sail desberdinak, udaletxeak eta diputazioak aritzen dira estatistika horiek egiten. % 60 Eustatek egiten ditu, eta gainontzekoak beste hiruren esku geratzen dira. 4 urteren buruan 70 in-

kesta egiten dira alor guztietan: alor ekonomikoa, bizi baldintzak, ingurugiroa... Ikerketak ere egiten dituzte.

Bezero arruntenak erakunde ofizialak, unibertsitatea eta enpresa desberdinak izaten dira. Prezioak oraindik zehazteke daude. Zerbitzu batzuk dohainik eskaintzen ditu, eta batzuetan 100.000 pezeta (5.000 libera) kobratu izan dituzte.

Guzti hau finantzatzeko, Eusko Jaurlaritzak 1.000 milioiko (50 milioi libera) aurrekontua eman dio azken plangintza burutzeko. Guztira 90 lagun egoten dira lanean bertan.

etxean bertan egiten ditu inkestak. «Normalean 1.000 pertsona inguru elkarrizketatzen ditugu. Saiatzen gara pertsona guztiz inpartzialak biltzen. Ez dugu militanterik erabiltzen

■ «Normalean 1.000 lagun itauntzen ditugu; pertsona ahalik eta inpartzialenak aukeratzen saiatzen gara» ●

CARLOS ZUBIA (CIES)

normalean». Betetako galdetegi bakoitzeko 2.000 pezeta (100 libera) gastatzen direla estimatzen dute CIESekoek, eta horretarako kontratatutako pertsonak 8.000 pezeta jasotzen dituzte eguneko, dietaz gain. «Guztira, 2 milioi inguruan izaten da gure inkesten salneurria; Espainian kobratzen denaren erdia gutxi gorabehera», gehitu du Zubiak. Pertsona hauek 10-12 galdetegi bete behar izaten dituzte eguneko. Benetan bete diren ziurta-

Eustat-ek 1.000 milioi pezetako aurrekontua du, eta lau urteren buruan 70 inkesta egiten ditu.

Kalean bertan inkestak egitea da sistemarik gogorrena galdetzailentzat, jendeak askotan ez baitu erantzunik eman nahi izaten.

tzeko, telefonoz deitzen zaie galdetuei, ondoren izena eta zenbakia deusezteko.

Lehen esan bezala, instituzioak, komunikabideak eta alderdi politikoak ez dira enpresa hauen bezero bakarrak. Enpresa pribatuek asko erabiltzen dituzte sondeoak beren etorkizuna aurrikusteko. Merkatu ikerketak egiten dituen enpresen artean dago Bilboko Ikerfel. Bertako zuzendaria

da Ignacio Fernandez de Luco: «Hauteskunde garaian egiten diren ikerketak guztiz anekdotikoak dira. Gure lanak batez ere merkataria mundura zuzendutak daude. Hauteskundeek ez dute ia eraginik gure fakturazioan».

Hala ere, hauteskunde garaian egin izan dituzte mota honetako sondeo batzuk: «Baina ez ditugu egiten publiko egiteko, baizik eta bezero pribatuentzat».

Metodologia aldetik, aukeraketa inkestaren araberrakoa dela dio Fernandez de Lucok: «Etxez etxekoa da zuzenena nire ustez, askoz ere fidagarriagoa baita galdetzaille eta galdetuarantz. Hala ere, batzuetan ezinezkoa da, atzerriko bezeroren batek kontratatzen gaituenean, adibidez».

Denborak ere garrantzia handia du inkesta enpresen

Inkesta baten prezioa 500.000 eta 5 milioi pezetan artean egon daiteke, gaiaren arabera beti ●

artean. Fernandez de Lucoren esanetan, posible da astebetean inkesta bat egitea. Prezioak oso aldakorrak dira. Inkesta bat 500.000 eta 5 milioi pezeta artean ordain daiteke.

Azkenik, ikerketa erakunde edota mintegien kasua dago. Siadecoko zuzendaria den Iñaki Larrañagak azaldu digu. «Guk ere noizbehinka estatistika publikatzen ditugu. Ikerketak egiten ditugu, eta horretarako bainbat sondeo egin behar izaten ditugu. Baina estatistikak egitea berez ez da gure helburua».

Guztien errakuntza indizea % 5 inguruan dabil. Hala ere, herritarrek baino garrantzi handiagoa ematen diete alderdi politikoek. Guztiei deitu, eta guztiek adierazi dute hauteskunde garaian mota honetako enpresak kontratatzen dituztela. Zenbakien garrantzia zenbaterainokoa den!

A magoia | ban

ENTZUN!

OM 1224
FM 99'8

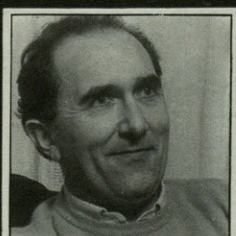
14.30 - 16.00

KALE KANTOIAN

BISECTOR

Laxaro
Azkune

OM 1.224 DONOSTIA

LOIOLA FM 99'8

Radio
POPULAR

HERRI
Irratia

G I P U Z K O A

42 lagunek sinatu dute jada plataforma bihurtu nahi duen manifestua

KAZETARIEN AZKEN KOLPEA

Gizarte demokratikoaren ezaugarrietako bat adierazpen askatasunaren eskubidearen ziurtapena da. Eskolan ikasia dugu. Politikariek behin eta berriro esana digute. Baina badirudi hainbat lagun ez daudela oso gustura gure gizarteak eskaintzen duen adierazpen askatasun mailaz. Ezin ulertu bestela duela bi aste eskas Bilbon aurkeztu zen «Komunikabideetako askatasun eta aniztasunaren aldeko manifestua».

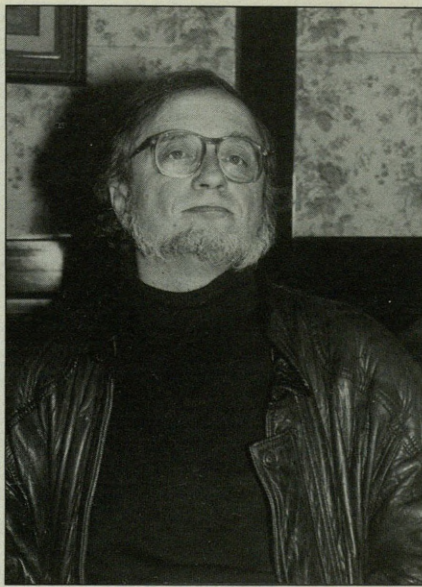
JOAN den maiatzaren 10ean aurkeztu da Bilbon «Komunikabideetako Askatasun eta Aniztasunaren Aldeko Manifestua». Sinatzai-leak berrogeita bi kazetari zein unibertsitate irakasle dira. Bertan salatzen denaren arabera, komunikatzeko eskubidearen defentsa, aniztasuna eta adierazpen askatasuna mehatxatuta daude egun Euskal Herrian,

«bai lege mailan, gizarte mailan eta profesio mailan».

Manifestuaren bultzatzaile zuzenetariko bat Xabier Oleaga kazetaria dugu. «Egin» egunkariko zuzendari ohia, ekimen honen sorburua kazetarien artean aurkatzeko dela adierazi digu Oleagak: «Bat-batekoa izan da batez ere. Kazetarien artean aspaldidanik aipatu

Manifestuaren aurkezpenerako prentsaurrekoa. Ezkerretik eskuinera: R. Zallo, X. Oleaga, J.V. Idoyaga, P. Garcia (Idoyagaren atzean), X. Salutregi, X. Kintana, I. Uria, G. Ubeda, M. Ferrer, J. Macias eta C. Gurrutxaga. (Argazkia: Simal).

Ezkerreko argazkian ageri den Carmen Gurrutxagaren ustez, «EAEko kazetariak alderdi politikoen hurbiltasunaren presiopean lan egiten dute». Pedro Ibarra eta Elixabete Garmendiaren ustez, (beste biak) ekimen honek kazetarien hausnarketa ere bultzatu behar du.

tzzen zen erabaki nabarmenak ikusten zirela komunikabideen esparruan eragiteko, publizitatearen banaketa erabiliz horretarako. Manifestuan aipatzen denez, horren adibide zuzena da gure ustez 'Egin' egunkariak jasotako kalteak».

guztiek jasotzen duten dirulaguntza ofizialen murrizketa salatzen da baita ere. «El Diario Vasco»ko zuzendariordea den Jose Mari Otegi azaldu digu: «Noski publizitate institu-

zionalaren banaketa zuzenagoaren alde gaudela, 'El Correo Español'ekin batera tirada handiena duten egunkariak baikara, egungoa guk baino askoz ere irakurle gutxiago dituen

'Deia'ren onurarako baita».

Hala ere, Otegi «El Diario Vasco-ren jarrera manifestuaren aldekoa ez dela

Presio jasanezina

«Mundo» egunkariko erredakzio burua den Carmen Gurrutxagak adierazi digune, «'Egunkaria' eta 'Egin'en kasuak eskandalosoak dira zeharo. Batez ere lehenarena, bera baita euskaraz informatzen duen bakarra. Horrez gain, EAEko kazetariok alderdi politikoen hurbiltasunaren presiopean lan egiten dugula salatuko nuke. Askotan presio hori jasanezina egiten zaigu». Gurrutxaga plataformaren sinatzaileetako bat da.

Manifestuan, ordea, ez da bi egunkari hauen aipamena bakarrik egiten. «Deia»-ren onerako beste egunkari

Patxi Biskert, antzezlea:

«'Egin' eta 'Egunkaria' ren bazterketa Ajuria Eneko hitzarmenaren ondorio da»

ARGIA. Zein arrazoiengatik sinatu duzu «Komunikabideetako askatasun eta aniztasunaren aldeko manifestua»?

PATXI BISKERT.

Uste dut ezin dela horrelako diskriminaziorik egin, gainera besteen sosekin egiten direnak. Gaur egun bezalako unetan ezin da horrelako zigor politikorik onartu. «Egunkaria»-rekin eta «Egin»-ekin gertatzen ari dena Ajuria Eneko hitzarmenaren ondorioa da batez ere.

A. Modu batera ala bestera eginiko presio hauek kazetariaren askatasuna

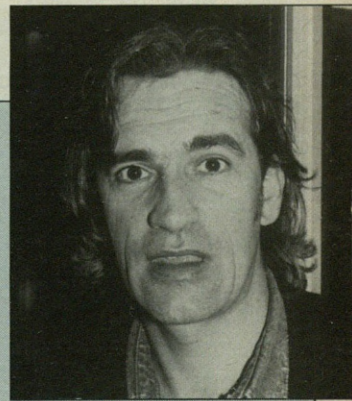
murrizten al dute eguneroko lanean?

P.B. Beldurra? Horren une latzetan normala da horko profesionalak ere beren buruari begiratzea, presioa egoten denean bakoitza lehenbizi bere buruaz arduratu ohi delako, eta nolabait bere kontzientzia baztertu. Lantegietan lana jokoan dagoenean ere langileak gutxiago mugitzen dira. Maila profesionalean ere horrek badu eragina.

A. Komunikabide publikoak ere aipatzen dira manifestuan, behar adinako pluraltasuna ez da-

goela salatzen duzue.

P.B. Azken urte hauetan PSOE da nagusi estatu mailan, eta adibidez gaur egun medio ezkertiarretan badira oraindik luma zorrotzak. Baina oposizioan daudelako da, haiek agintean baleude, gaur egun horren zorrotzak diren luma horiek ez lirake horren zorrotzak izango. Oportunismo hutsagatik edo, uste dut tankera horretako jokoa egiten ari dela gaur egun medio publikoetan ere.

Legebiltzarreko partaideek osatutako batzar batek arautzen du EITB. Manifestuan (sinatzaileen artean erakunde honetako langileak daude) alderdien partehartzea eraginkorregia dela salatzen da. (Argazkia: Olalde).

Xabier Oleaga izan da manifestuaren bultzatzaile nagusietariko bat: «Kazetarion artean sortutako kezka baten ondorioz etorri da, bat-batean».

adierazi digu: «Adierazpen askatasunaren alde dau-den ekimen guztien alde dago gure egunkaria, bai-na manifestu hau partidista dela uste dugu, erabili erraza den zalantzazko herriartasun bat defenditzen duen talde konkretu batek

bultzatua den neurrian. Kontraesan batean erortzen da gainera, enpresa askatasunaren aurka doan protekzionismo bat eskatzen baitu Administrazio-tik. Hala ere, egunkariari ez zaio sinatzea eskaini».

Oleagak salaketa hauen

aurrean emandako erantzuna zuzena izan da: «Manifestu hau ez da medioei zuzentzeko jaioa. Kazetari-iei eskaintzen zaie sinatzeko aukera. Gainera, uste dut 'El Diario Vasco'ko ka-zetari batek sinatu duela —Iñaki Zarataz ari da—, beste askok eskaintzari uko egin dioten arren».

Ekimen partidista deitur, ez du onartzen Oleagak. «Ekimen hau, aurrerantzean plataforma bat izan nahi duena, oraindik irekia dago. Gainera, orain arte Euskal Herri osoan osatu den plataformarik am-tzena da. Medio guztietako kazetariekin eta baita ka-zetariak izan gabe medioetan kolaboratzen dutenekin ere. Ideologikoki ere kolon guztietako izenak daude».

Baina prentsaz gain irratiaz eta telebistaz ere aritzen da manifestua. Irrati arloan, Eusko Jaurilaritzak egindako frekuentzien banaketa eta dela zuzena izan salatzen

da. «Baimen gehienak multimedietara zuzendu ziren, Egin Irratia eta elkarte kultural anitz kaltetuz. Denak euskararen presentzia nabarmenarekin».

Egin Irratiko langilea den Iñaki Etxandik adierazi digunez, «azken berrien arabera, Arregik iragarri zuen 10 milioi pezetako isunaren aurkako errekurtso bat aurkeztear gaude. Ez dakigu zer gertatuko den».

EITB, kontrolatzen zaila

Medio publikoen nolabait teko kontrola ere eskatzen dute sinatzaileek. Oleagak Holanda edota Erresuma Batuko kateek jasaten duten kontrol soziala aipatzen dituzte: «Hemen ez dago horrelako abalmenik».

Joseba Arregiren Kultura Sailak bideratzen dituen dirulaguntzen banaketa ez zuzena salatzen du, beste gauza batzuen artean, manifestuak.
(Argazkia: Olalde).

ETBko langilea den Elizabete Garmendiak ere manifestua sinatu du: «Beti dago nolabaiteko tentsio bat komunikabideen zuzendaritza dutenak eta bertako langileen artean. Uste dut hori beharrezkoa dela, edozein egoera arraroren aurrean erantzuteko.

Manifestu hau bide bat izan daitekeela uste dut».

Telebistaren kasuan, ETBko zuzendaritza politikoa da Garmendiaren aburuz. «Administrazio Kontseiluan alderdi politikoak bakarrik daude, eta honek telebista borroka politikorako zelaia izatea

dakar. Horrez gain, profesionalok ere gure lanaren funtsa eta helburua aztertzea behar du genituzke. Entzule kopuruaren garrantzia handiegia da. Hausnarketarako garaia heldu zaigula uste dut».

Oleaga ere ados agertu zaigu ideia honekin: «Hau-teskundeen ondoren instituzio eta hainbat erakundetara joko dugu eztabaida sortu asmoz».

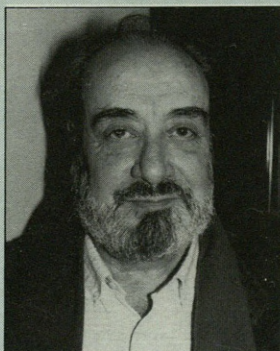
Helburua bertakoa eta autonomia den komunikazio sistema bat lortzea litzateke. Arrazoiak EHUKo irakaslea eta sinatzailea den Pedro Ibarrek azaldu digu: «Manifestu honetan dagoen ideiarik garrantzitsuenak, nire ustez, ekimen herritarretik sortutako komunikabideei buruzko aipamena da. Medio gehienak egun erraldoiak, instituzionalak edota korporazionistak dira. Estatuari ez zaio interesatzen sare antolatu baten arabera mugitzen den gizartea. Horregatik ez ditu finantzatzen ezaugarri horietako ekimenak». Komunikazio zabal eta askea eskaintzeko ahalegin berri bat dugu eskuartean.

Alfonso Sastre, idazlea: «Honelako manifestu elkartuak oraindik beharrezkoak dira»

ARGIA. Zer garrantzi izan dezake beste askoren artean sinatu duzun manifestu honek? Ba al du zentzurik egun?

ALFONSO SASTRE.

Argi dago, adierazpen askatasunaren garaian gaudela dirudien arren, oraindik mota honetako manifestu elkartuak beharrezkoak direla. Iritziak zenbait egunkaritan argitaratu daitezke, baina zalantzarik ez talde batek sinatutakoa bada, iritzi horrek indar handiagoa hartzen duela. Agian ez indar gehiegi, segituan kontsumitzen direlako iritzi hauek, baina guretzat garrantzitsua da, adierazpen askatasuna arriskuan

ikusten baitugu batzuetan.

A. Hainbat adibide salatzen dira manifestu horretan.

A.S. Uste dut manifestuaren garrantzia hor da: oso kasu konkretuak salatzen ditugu. Diru publikoak hain era irregularrean bideratzea gutiz salagarria da.

A. Batez ere instituzioen aurka doa manifestua, baina medioetako profesionalak ez ote dute baita beren erru zatia?

A.S. Egia da guztiok dugula erantzukizuna gertatzen diren gauzetan, baina boterearen indarra hain da handia, ezen profesional soil moduan esateko gutxi baitugu erabakiak hartzerakoan. Guri galdetu gabe hartzen dira erabaki instituzional politikoak. Gure artean egon daitezke bereizketak gauzak egin eta esateko eran, baina manifestu honek horretarako ere balio du, profesionalak beren oskoletatik atera eta kontzientzia pixka bat hartzeko.

«Mendikoan gehiago kezkatu dira interes ekonomikoez, kirolaz baino»

Europako mendiko automobilismo txapelketa lau aldiz irabazia, Andres Vilariño kontinente zaharrean mendiko lasterketa gehien eskuratu dituen pilotua dugu. Aurtan ere sailkapenaren lehen postuan hasiera hasieratik jarria, ez du, hargatik, hainbeste urtetan eutsitako podiumari muzin egiteko asmorik. Hitz jario azkarreko gizona, azeleragailua zanpatuta aritu zaigu hizketan. Balaztak alde batera utzita. Abiadura ederrean ibiltzen ohitua dela ezagun du. Bizitzako bihurtuneak hartuak dituela. Berea etengabeko lasterketa da.

ARGIA. Gogoan al duzu bolanteari estreineko aldiz beldu zenioneko?

ANDRES VILARIÑO. Ez naiz oroitzen, baina zortzi urterekin edo izango zen. Aita txokolate marka bateko saltzailea zen, Chocolates Zabaleta izeneko. Ni bera-rekin ibiltzen nintzen autoan, eta orduantxe ikasi nuen gidatzen, artean mutiko bat nintzela. Hasieran batean, aitaren eskuinean jarrita, bolantea gidatzen hasi nintzen; gero azeleragailua eramaten uzten hasi zitzaidan, enbragea, abiadura-aldagailuak...

A. Lehen lasterketa ere oso gazterik korritu zenuen.

A.V. 17 urte nituela. Gurasoei gezurra esanda joan nintzen, hockey partidua nuela eginez. Etxetik stick-ak eta hartuta ateratzen, eta etxeko atezainari mesedez gorde ziezaz-

kidan eskatu. Hark amari esan zion, hari utzi nizkiola, eta horrela harrapatu ninduten gurasoek gezurretan. Nazioarteko Rally Vasco Navarro izan zen zen, Juan

Carlos Etxeberriaren laguntzailea nintzen. 600 batean korritu genuen. Irauli eta buruz beheara geratu ginela gogoratzen naiz.

A. Baina zure ilusioa ma-

rinel edo begazkin pilotua izatea zen.

A.V. 17 urterekin Bilbora joan nintzen, nautika ikas-tera. Ni filme asko ikusita nengoen garai hartan, eta hegazkin pilotua edo marina izan nahi nuen, bizitza abentureroa eduki. Baina jakina, militar ikastetxea baino ez zegoen, zibilik ez, eta beldurtu egin nintzen. Itsasoa ez zen untziaren brankan gitara jotzen egotea. Orduan Donostiara itzuli nintzen, turismo ikasketak egitera. Emaztegaia-

NORTASUN AGIRIA

Orain 40 urte Donostian jaioa, Andres Vilariño Esnaola Hondarribian bizi da ● Aita galiziarra zuen ● Paulo Nesti handiari kendu zion Europako mendi txapelketako podiuma ● Emaztea pilotu-laguntzaile izan du zenbait frogetan ● Egunero Jaizkibelera joan ohi da, bizikletaz edo oinez ●

Hegazkinak gidatzeko titulua du ● Italiarrez, frantsesez eta ingelesez daki ● Amak euskaraz zekien arren, etxean ez zuten deus egiten ● Bere seme-alabek, Ander eta Angela, Hondarribiko ikastolan dihardute ● Jose Luis Ugarte «supermantzat» jotzen du ● Beste bost urtetan aritu nahiko luke

rekin erdibana Seat 850 bat erosi nuen, bigarren esku-koa. Oraindik ordaintzen ari ginela, lasterketa batean txiki txiki eginda utzi genuen.

A. *Lehenbizi rallyak korritzen hasi zinen, gero espezialitate bura utzi eta mendia aukeratu zenuen, zergatik? Nola ez zinen zirkuituen munduan sartu?*

A.V. Rallyei ekin nien, baina zirkuituetan hasi ere ez nintzen egin, oso urrun geratzen baitziren niretzat, Madrilen, Katalunian... Gainera orduan zirkuituetan erabiltzen ziren autoak ez ziren oso ikusgarriak, eta ez ninduen gehiegi erakartzen. Rallyetan aritu ondoren mendira pasatu nintzen. Mendian hasteko arrazoi

zera izan zen, orduan munduko hiru txapelketa zeudela, Formula 1, sport-prototipoena eta rallyena. Nahiz mendiko espezialitatea n txapelketa garrantzitsuen a Europakoa den, eta oraindik ez dagoen mundu mailako txapelketarik, espezialitate horretan goren gorenera iristeko aukera ikusi nuen.

A. *Zein ezaugarri ditu mendiko automobilismoak? Zein ezberdintasun ditu beste espezialitateekin aldeaturik?*

A.V. Mendiko automobilismoa atletismoko 100 metroko frogaren parekoa da. Potentzia handiko autoak dira, 400 zaldiko potentzia dutenak, eta hamar kilometroko lasterketak dira.

Mendian ezin duzu hankasartzerik egin, ez baituzu hankasartzea zuzentzeko astirik; perfektzioa da. Zirkuituaren gogortasuna, berriz, erritmoa mantentzen jakitean datza, nerbioei eustea. Zirkuituan, akatsik egiten baduzu, itzuli mordo bat

diak beste ezaugarri batzuk ditu: ikusleengandik gertu zaude, aldeetara arbolak dituzu, amildegiak...

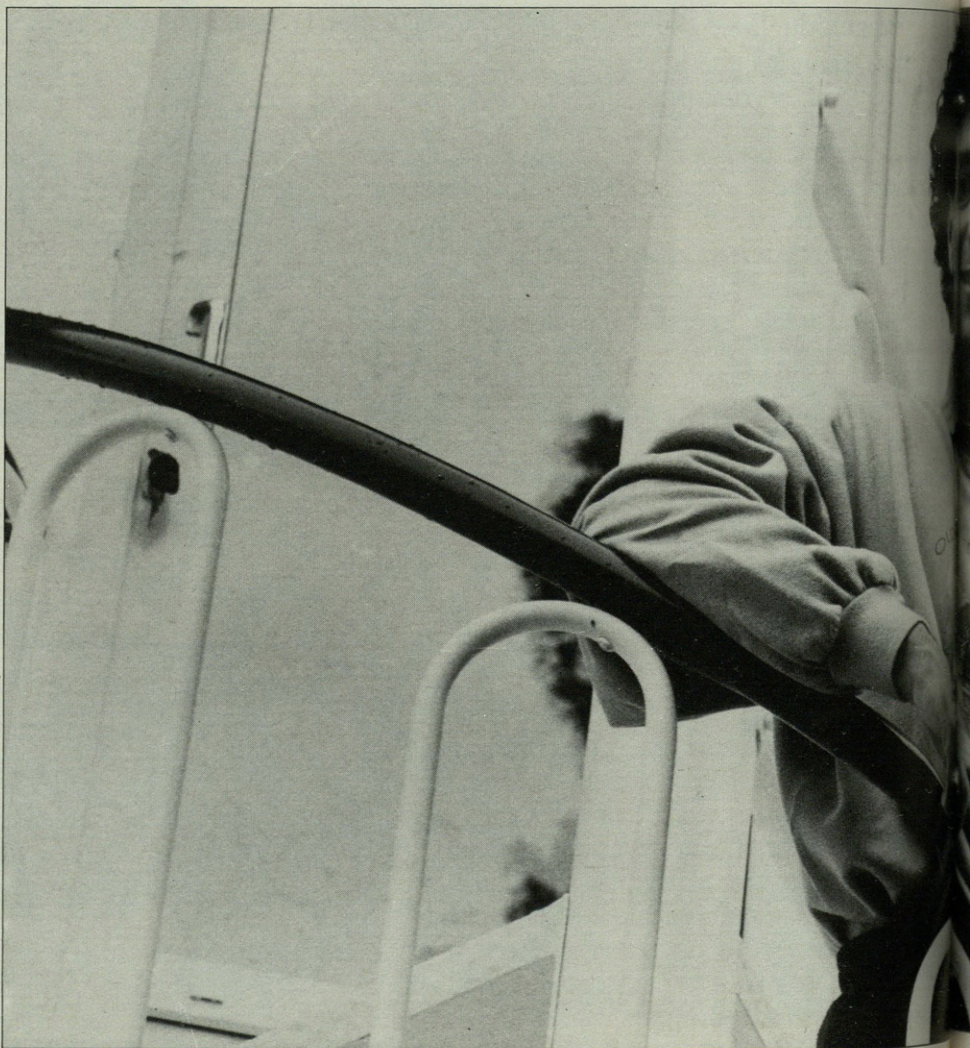
A. *Mendiko automobilismoak, hala ere, ez du beste espezialitateek duten sormen Zer dela eta?*

■ «Hamar urte daramatza Pantxo Egozkuek nire kontra korrika, ni baino hobe baldin bada, eduki du hori erakusteko astirik» ●

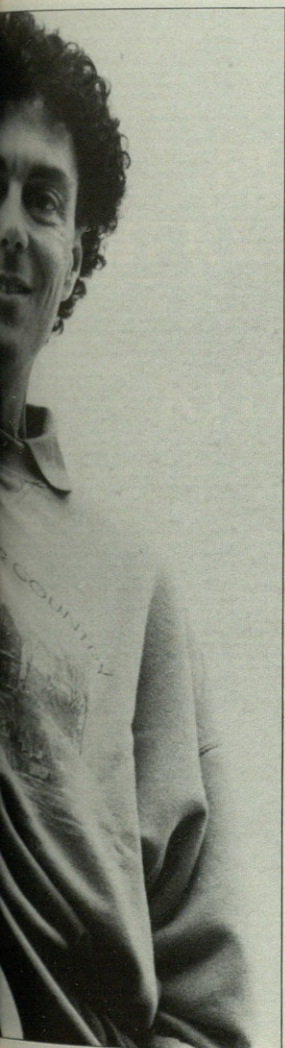
dituzu oraindik horiek zuzentzeko. Rallyak oso froga gogorak dira, 2 edo 3 egunez korrikan aritzea latza baita benetan, baina hor ere akats aukera badago. Men-

A.V. Mendikoan ez dago beste espezialitateetan adinako interes ekonomikorik, erabiltzen diren autoak ez baitira gero gehiegi saltzen. Motoetan ere, beste hain-

«Mendiko automobilismoa atletismoko 100 metroko frogaren parekoa da. Ezin duzu hankasartzerik egin, ez baituzu gero hori zuzentzeko astirik. Perfektzioa da. Zirkuituaren gogortasuna, berriz, erritmoa mantentzen jakitean datza, nerbioei eustea».

beste gertatzen da trial txapelketekin. Espainiako federazioak mendia ahaztu egin du. Frantzia, adibidez, 200-300 partehartzaile egon ohi dira frogak bakoitzean. Hemen gehiago kezkatu dira marka eta interes ekonomikoez kirol hutsaz baino. Eta jakina, markak zirkuituetan daude, horiek baitira gero salduko diren autoak. Baina jendea askoz gehiago joaten da rally eta mendiko frogetara, gure espezialitatea ikusgarrietakoa baita. Jaizkibelen zegoen materiala, Formula 1 eta Formula 3.000 kenduta, ez dago ezta Rally Mundu Txapelketan bertan ere. Mendiko Mundu Txapelketa antolatuz gero, akaso, auto markak eta publizitate etxeak gehiago

hurbiltzen hasiko litzaizkiguke.

A. *Lehen mendiko frogak atletismoko 100 metroen parekoak direla aipatu duzu. Zein abiaduratan ibiltzen zarete gutxi gorabehera?*

A.V. Frogaren arabera izaten da hori. Hasieran 110 km/orduko abiaduran ibiltzen gara gutxi gorabehera, baina Jaizkibeleko lasterketan, esaterako, 225 km/orduko abiadura ere hartzen da. Frantziako lasterketak azkarragoak dira, han 243-245 km/orduko ere airtzen zara. Bihurguneak ere abiadura horretan hartzen dituzu. Askotan sentitu izan dut nire burua arriskuan, baina gaur egun ez hainbeste. Honetan hasi nintzenean, lasterketak hasi aurretik tripakominez egoten nintzen. Istripuekin zorte handia izan dut. Ez naiz istripu baten ondorioz sekula erretxean egona. Behin batean, Italian, 40 metro egin nituen hegan, airean, lurretik bi edo hiru metrora. Konortea ere beldurragatik galdu nuela uste dut.

A. *Zeintzuk izaten dira, zure ustez, mendiko lasterketok irabazteko alderdi erabakiorrak?*

A.V. Kontzentrazioa eta jenioa behar dituzu. Eta hotz samarra izatea ere bai. Jaizkibeleko lasterketara, orain dela gutxi, kirolari ezberdinek une gogorretan izaten dituzten bihotz taupaden azkartzea ikertzen ari den mediku bat etorri da. Nirekin harrituta geratu dela esan dit, Herri Torrontegi eta Aitor Zabaletari ere frogak egin zizkiela, eta haien aldean ni oso hotz eta lasai ikusi nauela, taupadak ez zitzaizkidala gehiegi azkartzen. Akaso bizikletaz nahi-koak ibiltzen naizelako da.

Prestakuntza fisiko ona edukitzeak lasaitasun psikiko eta kontrol mental handia dakartza berarekin.

A. *1989an Le Mans-eko frogan parte hartu zenuen, automobilismoan izen handiko lasterketa. Lehenbiziko aldiz, orain arte bakarra, zirkuitu batean aritu zinen. Nolako esperientzia izan zen? Nolako da benetan Le Mans bezalako mitobaten inguruan bizi den giroa?*

A.V. Hura izugarria izan zen, eromena. Autoa Carlos Sainzentzat pentsatua zegoen, baina azken orduan atzera bota zen. Orduan niri parte hartzeko esan zidaten, eta egia esan, galtzeko ezer ez nuen, baietz esan nien. Autoa frogatu gabe joan nintzen, 750 zaldiko potentzia zuen. Hartu eta hasi. Pista busti-busti eginda zegoen.

«Segurtasunari dagokionez, bai antolakuntza aldetik bai pilotuari begira, asko aurreratu dela uste dut. Ekologia aldetik ere gauzak txukunago egiten ari direlakoan nago».

«1986ean Pantxo Egozkueri babeslea lortu nion, Repsol taldeko CS enpresa. Ez dakit zertara datozen oraingo negar hauek».

Zirkuituan korritu dudana okasio bakarra izateko, eta mundu txapelketako lasterketa batean gainera, nahiko denbora ona egin nuela koan nago. Izugarritzko giroa zegoen. Zirkuitu erdia iraunkorra zen eta beste erdia urbanoa. Haren inguruan era guztietako ikuskizunak zeuden, 'munduko emakume gizenenaz' hasi eta tiro txapelketak arte. Ikuskizun amerikar erraldoi

horietakoa zen. Ikustekoa benetan.

A. Aurtengo Europako Txapelketako hiru froga jokatu dira dagoeneko, eta zu aurrena zoaz sailkapenean. Hirugarren doan Pantxo Egozkue nafarrak aurten berak irabaziko duela esan du, zu baino hobea dela. Zer diozu?

A.V. Txapelketa asko dago oraindik, beste bederatz

lasterketa. Pantxok irabazi egingo duela dio, baina hori ikusteko dago. 1984etik elkarren kontra lehiatu gara, eta hiru froga baino ez dit irabazi. Jendeak bera ni baino trebeagoa dela dioen esan du, teknikoagoa dela. Nork esan du hori? Makina bat aldiz irabazi diot eta Hamar urte daramatzagu elkarrekin korritzen, ni baino hobea baldin bada, izan du

■ «Frantziako lasterketetan, esate baterako, 245 km/orduko abiaduran ibiltzen gara bihurguneak hartzen» ●

hori erakusteko astirik. Alde horretatik, begirune pixka bat merezi dudala uste dut.

A. Zuk lasterketako bulegoetan irabazten dituzula esan du, bera bulegoetan beti galtzaile ateratzen dela.

A.V. Adierazpen horietan berak zorrak hartu behar izan dituela esan du, ez dakela nire taldea, nik babeslea dudala eta bulegoetan mugitzen dakidala... Askok mindu nau horrek. 1986. urtean nik babeslea lortu nion. Repsol taldeko CS enpresa. Iaz ere Cepsarekin aritu zen. Nik ez diot galdetzen dirua nondik ateratzen duen, denok bezala lan eginez aterako duela pentsatzen dut. Gauza bat behintzat argi dago, bera material onenekin ari dela korrika, niri inbidiarik ez edukitzeko modukoak. Ez dakit zertara datozen oraingo negar guzti hauek. Ni, behinik-behin, ez nau urduri jarriko.

Alberto Irazu

OVNIAK: MISTERIO ALA ERREALITATE?

(Gaurko zientzia bizi extralurtarraren bila)

JUGOSLAVIA ETA EKIALDEKO BESTE HERRIAK

EUSKAL LIBURUKO MERKATUAREN AZKENEKO NOBEDADE KITZIKAGARRIENAK!!!

IRAKURLE AGURGARRI

Liburu-bilduma honen harpidetza eginez, urtean, 8 liburu jasoko dituzu 6.600 pezetaren truke (%20 beherapena Interesatuta bazaude eta informazio gehiagorik nahi izane gero, hona hemen gure helbidea. Gurekin harremanetan jarri inolako konpromezurik gabe. Zure zerbitzuan gaude.

GAIK ARGITALDARIA

San Bartolomé, 36 - Behea

20007 DONOSTIA

tfnoa.: (943) 471304

Modak eta erreferentziak

SU artifizialen moduan, pum egin eta itzaltzen den ikuskizuna dugu maia-tzan dantza. Hainbat hilabetez, ko-lore eta efektu bereziez, prestaturiko dantza-bolboraren nahasketak bat-bateko jauzian ehundaka metro gora egin eta, une bateko edertasuna baitu bere patua, lehertzen da. Maiatzeko festa handia urte osoko goseak ase-tzeko adinako *tripakada* bihurtu di-gute. Modaren estetikara jarririk, arroparik eder eta garestienak jantzi ditugu; urtean zehar, trapu zaharrak soineratzeko, gero. Erakusleihu ho-nen faltan, bizi denik ere ez genuke jakingo, baina. Zoritxarrez, maia-tzean baino ez dago modan dantza.

Maiatzeko modak baino harantza-go egin dute bertsolaritza, rock-and-rolla eta hainbat ikuskizunek ere,

euskarazkoan. «Joxelontxo»-ri galdetu bestela. ETBko publizitate orrietan irribartsu agertzen da, «Bi eta bat» komediaren arrakastak —izan ere, metxa luzekoa— emandako haizeaz. Kalitateak eta telebistak bat egiten dutenean biba eta txaloak jasotzera ohitu zaigun koadrilakoa dugu Joxe Ramon Soroiz eta honezaz gain,

— **Maiatzeko dantza
festa handia, urte osoko
goseak asetzeko adinako
«tripakada» bihurtu
digute ●**

hainbat etxetako erreferentzia, an-tzerkiaren alorrak horretarako aukera gutxi ematen dituen baratza honetan. ETBko audientzia kopuruak gora-tzeko —erronka honi kate motzetik loturik dihardute bi kateak— modu-ko aurpegia dugu berea.

GIPUZKOAKO ikastetxetan kan-tua ez da modako kontua, beriz, aurtengo Haur Kantu Txapelketan ikusi denez. Batipat Nafarroa eta Ipa-raldean egindako ahaleginek —es-koletan zabaldu den kanturako ohi-turak zabalgunera eman dute Txa-pelketa—, Gipuzkoan ez dute oihar-tzunik jaso, non bi partehartzailer baino ez baitira aurkeztu. Antolake-tan omen hutsunea. Azken muturreko akatsa litzateke ordea, honakoa.

Hiru hilabete betetzear dago, HABEko irakasleek lan baldintza egokiak eskatuz, egiten ari den protestaldia. Egun osoko grebak hasi dituzte orain, Eusko Jaurlaritzako Lehendakaritza Sailaren jarrerara «autoritario eta itxiak» ez duela irtenbiderako aukerarik ematen salatuz. HABE Institutuaren hasierako helburuak ez direla betetzen ari eta «baldintza txarreko kontratuen ugaltzeak, etorkizunerako proiektu ezak... eraispén prozesu baten hasiera» dakartela aipatu dute protestaldietan zehar. Bertako zuzendari orokorra den Martin Etxeberria eta Joseba Arregiren dimisioak ere eskatu dituzte, guzti honen aurrean erantzuteko gai ez direlakoan.

TERMINOLOGIA

Akats. 1. Ajea, desegokitasuna. 2. Norbaitek zerbait nabita gaizki egitearen ondorioak sortzen duen erantzukizuna.

Eusko Jaurlaritzak inoiz egin duen publizitate kanpainarik ausartenak hala dio: «Zero akats». Iragarki eta karteletz josi digute herria. Akatsik gabeko ekonomia omen gurea, Europako merkaturak buruz buru harrrapa dezakeena. Politika, drama komedia bihurtzeko artea ere badelako 'ulertzen' ditugu halakoak. Nahiz eta jakin gure zentzuna tronpatu nahian dabilatzala. Nola barkatu, ordea, akatsik gabeko txartel hau egitera Bartzelonako publizitate etxe batera jotzea? Horretan huts egin duzue. Akats biribila hori!

Inondik ere nagusiena. Eskofetan haur guztiak bertsotan jarri eta abesten ahaztu ote zaie Gipuzkoan? Edo ez dira kanturako ahaleginak behar bezala bideratzen eguneroko irakaskuntzan? Zentzu honetan bideratuko nituzke kezak.

LETRA larriz idatzi den epaia izan da, Nekane San Miguel Tolosako epaileak, estreineko, euskaraz eman duena. «El Correo Español» egunkariak, kasu, halako tituluz bataiatu du: «La Justicia no distingue idiomas». (EAEEn, Euskararen Legea onartu zenetik 11 urte pasatu ondoren, euskarazko lehen epaia izan dela kontuan harturik, tamainako astakeriarik jartzea ere!). Nekane San Miguelen iritziz, «bizkuntza bandera politikoa biburtu dugu; aldarrikatu bai, baina ez dugu erabiltzen». Erabiltzeko baina, aukerarik ez dagoela gogoratu beharko luke. Berak hasitakoa modan jarriko balitz...

J.J. Petrikorena

TXINDOKI AURREAN DUDALARIK

Hernani aldeko pitonisa

MUNDU osoan dantzari famatua izan zen Isadora Duncan-ek kontatzen du bere autobiografian bazegoela behin Berlinen kritiko bat beti irainez erasotzen zuena, baita Duncanek emanaldirik bikainena eskaini ondoren ere. Beste gauza gehiagoren artean kritiko horrek esaten zuen Isadora Duncanek ez zuela musika sen izpirik ere. Egun batean Duncanek erregutu zion mesedez bere etxera etor zedin erakutsi nahi bait zion oker zegoela kritiko hura. Etorri zen eta ordu t'erdiz aritu zitzaion Isidora Duncan musikak sorturiko ikusmugimenduari buruzko bere teoriak azaltzen. Aguro asko oharatu zen Isadora gizon hura nahiko prosaikoa eta estolido samarra zela. Baina halako dezepzio handi bati harridura eta txundidura ezin itzelagoak nagusitu zitzaizkion ikustean, bapatean, poltsikotik tronpetatxo bat ateratzen zuela aldi berean aitortzen ziolarik erabat eta guztiz gorra zela eta ezta aparailu harekin ere ezin zuela ia orkestra entzun, nahiz eta beti lehen butaka-ilaretan eseritzen zen!

Eta anekdota honi amaiera ematen dio Isadora Duncanek aitortuz halako gizon baten eritzi eta kritikak zirela medio gau askotan egon izandu zela loa eta sosegua ezin lorturik.

JOXEMARI ITURRALDE

JOAN den astean irakurri berri dut eguneroko bere tronpetilarekin ahalegintzen den kazetileroko baten artikulutxo penagarria. Eta goian aipaturiko anekdota horretan azaltzen den kritikoa etorri zait gogora. Erdipurdizko kritika egiten zion bertan Atxagari, honek irratian bertsolaritzari buruz esandakoak aitzakitatzat hartuz. Ez zuen Atxagak, ordea, beste munduko gauzarik esan: begibistakoa dena eta denon ahotan dagoen zerbait eman zuen aditzera.

Gure kazetileroko merkeak, halaz ere, «On Bernardo» deitzen zion hasieran eta gero «guru», aitasantua balitz bezalaxe, nahiz eta kazetileroko aitortzen zuen elkarriketa erdizka aditu zuela (!), kotxez zihoi-larik irratiko seinalea aldika galtzen zuelako. (Eta kobratu egingo du gainera, halako lanak burutzeagatik).

HAU da gaur egun hemengo zenbait kazetileroren lan egiteko modua: aurrena aukeratu nori eraso egin, ondoren ez entzun edota ez irakurri erasotzeko aukeratua izan den horrek esan edo idatzirikoa, segidan ez pentsatu ezer horri buruz gehiegizko erreflexio saio batek kalterik egin ez diezaion, hurrengo pausua kritika (?) egitea izango da eta azkenik irainduz amaitu. Eta halako eredu, etorkizunerako, datozten kazetileroren lanerako, egitasmo eta betebeharrak bihurtu.

Ederki gailtza hau bezalako pitonisa askorekin.

«Trikrisia» diskoa plazaratu dute Imuntzo eta Belokik

Trikitixaren eremu ausartetan

Gustuko dituzten hamasei doinu, berri eta ez hain berri, bildu dituzte Imuntzo eta Beloki trikitilari ezagunek «Trikrisia» izeneko disko berrian. Txapelketak alde batera uztea erabaki zutenetik, jendaurreko saioetan eta diskogintzan murgildu dira. Trikitixa klaseak, bestalde, osagarri egoki eta atsegina du Imuntzok aurrera jarraitzeko.

BERE hirugarren diskoa kaleratu du Imuntzo trikitilariak. Lehenbizikoa Epelarrerekin plazaratu zuen, Eleuterio Jauregi «Beloki» rekin bigarrena, eta oraingo hau ere panderojole zaldibitarrekin. Elkar etxearen eskutik argitaratu dute, aurrekoa bezala. Elkarrekiko konfiantza ba omen dute eta kantauk prest zeudela esan eta grabatu egin zituzten. Izenburu berezia jarri diote, «Trikrisia». «Bizitzen ari garen garaia gatik. Krisia gora, krisia behera. Bestalde, zentzu gehiago ere baditu. Esanahi pikante bezala aukeratu dugu», esan zigun Ramon Azpitarte «Imuntzo»-k.

Hamasei kantu bildu dituzte diskoan. Zazpi soinua, pandero eta ahotsaz bakarrik landu dituzte. Gainerako bederatzietan beste soinu tresna batzuk ere erabili dituzte: gitarra, baxua, bateria, txilibitu irlandarra (wistle), biolina, perkusio

afrikarra. Laguntzaile franko izan dituzte: Akelarreko Edu Kruz gitarrajolea, Pako Diaz bateriajolea, Euskadiko Orkestran biolina jotzen duen Katalin izeneko gazte atzeritarra, Sorotan Bele taldeko Mikel Errazkin txilibitu irlandarra jotzen, gitarra akustikoarekin Anjel Unzu (Anje Duhalderen taldeko partaidea) eta Irungo zenbait txalapartari ere.

Pieza gehienak berriak dira, baina ez denak. 1991ko txapelketako finalean jo zuten trikitixa bat jorratu dute, 1991ko finalerdian jo zuten fandango eta arin-arina ere, pare bat kantu Flaco Jimenezenak dira eta beste bat cajoon deitu-

riko musika estilokoa da. Jon Maia, Andoni Egaña, Jon Sarasua eta Jokin Sorozabal bertsolariak izan dira hitzen egileak, Belokik berak ere moldatu dituenekin batera.

Gustukoenetakoa musika estilo amerikarreko kantu hori dute: «Ez da berez musika 'cajoon', rock-and-roll zahar estiloko pieza bat da. Gero beste doinu bat nik sortu nuen 'museta' erako musika duena, Frantziako bals lasai estilo horretan. Bakoitzak zerbait berezia badu». Beren gustuko doinuez gain, jendearenak direnak ere landu dituzte lan honetan. «Gure ekarpen pertsonalak eta publikoaren gustukoak izan daitez-

keenak sartu ditugu. Beste doinu atsegin bat Irlandako folk estilokoa da».

Imuntzok aipatu digunez, hitz bakoitzak bere mezua badu, batzuk besteak baino garbiago gelditu arren, entzuleak uler dezan. «Europan mugak kendu diren horrekin dena soluzionatzen da. Hemengo estres bori baino Afrika nabiago dugula esaten dugu kantu batean». Beloki, Richard Cuevas eta Imuntzo bera arduratu dira ahotsez.

Trikitixa munduan boom-a 1986ko Txapelketa Nagusiarekin hasi zela dio Imuntzok, ez orain. Ondorengo bi urteetan zaletu zen jendea Ramon Azpitarteren iritziz. Txapelketa hartan Epelarrerekin parte hartu zuen eta hirugarrenak gelditu ziren, handik bi urtera laugarrenak eta duela bi urte Belokirekin parte hartu eta bigarren gelditu ziren. Gehiago ez aurkeztea erabaki zuten. «1986ko Txapelketa Nagusia oso garrrantzitsua izan zen. Irlandarra emateko botikarik onena izan zen. 1988an Joseba Tapia eta Kepa Junkera bere gustu pertsonalekin joan ziren txapelketara. Ni oso ados nago horrekin. Pixka bat puskatu egin

■ «Nahiago dugu orain diskoak prestatzen joan, herriz-herri jendeari gustu eman zuzenean joz, festetan, erromerietan...» ●

IMUNTZO

Martin baxujolearen laguntzaz aritzen dira Imuntzo eta Beloki erromerietan.

zuten. Ordura arte epai-mabaikoek oso ikuspegi klasikitik neurtu zuten. Jendea ere oso era zabarre-na obituta zegoen eta gauza berriekekin ez zegoen obituta. Hori ez zela trikitixa esaten zuten.

Talka handia izan zen bere ustez. «1991n epai-mabaikoen ikuspegitik gu izan ginen progresistenak,

berejekeriarik egin gabe nire ustez. Arazoak izan genituen epaileekin, 'muse-ta'ko melodiak atera nituela esan zidatelako. Horraino iritsi nintzen. Berrir ez parte hartzea erabaki genuen, gauzak horrela planteatuta baldin badaude behintzat».

Bada beste lehiaketa bat, Euskadi Irratiak antolatzen

duena, pieza berriak kale-ratzeko. Hor ere ez dira aurkeztu aurtan, eta gehiagotan aurkezteko asmorik ez dute. Duela bi urte fandango sailean irabazi zuen Imuntzok, eta iaz finalera iritsi zen, saririk lortu gabe. «Bete samar nago txapelketekin. Beste bide bat egin nabi dugu. Nabiago dut askoz gehiago diskoak pres-

tatzen joan, herriz-herriz jendeari gustu eman jendaurrean joz, festetan, erromerietan...».

Gustu zabaleko trikitilaria

Musika aldetik gustu zabaleko trikitilaria dugu Imuntzo: azkenaldian folka asko gustatzen zaio, blues-a ere bai, rock-and-rolla, Joe Cocker, soinu diatonikoan Flaco Jimenez...

Azpeitian eta Zarautzen ditu ikasleak, dexente gainera, «beste eginkizun bat

■ **«Txapelketa Nagusian arazoak izan ditugu; gauzak horrela jarraitzen duten bitartean ez dugu gehiago parte hartuko» ●**

IMUNTZO

izateagatik, baina ez nik horri esker irabazi handia dudalako, nire nahiagatik». Dena den, bere lan garrantzitsuena ez da klaseak ematea, plazetan jotzea eta diskoak grabatzea baizik. «Bizitzeko ere laguntzen du. Batez ere neguan bain-beste festa eta abar ez direlako izaten. Gogozkoena zuzeneko emanaldiak egitea dut».

Kantaldi faltarik ez omen dute. Beraz, uda honetan ere Imuntzo eta Belokiren gustuen bilduma berria entzuteko aukera izango dugu gure herrietako plaza eta pilotalekuetan.

Joxemi Saizar

Kalean da «Napartheid» komiki aldizkariaren zenbaki berria

Fanzinea, bitarteko eta helburu

Maiatzaren 15ean izan zen Iruñeko espetxearen aurrean, «Napartheid» komiki fanzinearen hamaikagarren zenbakiaren aurkezpena. 41 marrazkilarik parte hartu dute intsumisioa gai nagusitzat duen azken ale honetan, eta bertan zenbait berrikuntza agertzen dira. Iruñean topatu ditugu Asisko Urmeneta, Haritz Agirre eta Martin Etxauri, aldizkariko hiru pertaide, eta beraiekin aritu gara «Napartheid» zein euskal komikigintzari buruz.

KOMIKI fanzine honen hamargarren zenbakiak «Gato bazka» izeneko gehigarria eta «Saratik Sarara» Paxkal Bourgoinek idatzi eta marraztutako albuma dakartza. Duela 200 urte izandako erbestertzeak kontatzen ditu Bourgoi-

lapurtarrak 46 orrialdeko libruska honetan, eta garai horretan kokatutako amodio istorio bat ere.

Kolorea da azken zenbakiko azalean ikus daitekeen berrikuntza nabarmena. Intsumisioa da gai nagusia. «Alde batetik intsumisioa-

ren alde gaude, eta bestetik guztion abotan dagoen gaia da», komentatu digu Haritz Agirre marrazkilariz gaiteak.

Kalean pil-pilean dauden gaiak lantzen saiatzen dira, eta aurreko zenbakian mugak baziren gai nagusia, az-

ken honetan intsumisioa aukeratu dute. Asisko Urmenetak aipatu digunez: «Kolonizazioaren kontra borrokatzea da 'Napartheid'en helburua. Kolonizazioa, batzuetan nabarmena izaten da karrikan bertan, eta beste batzuetan gure buruan hain ongi dago sartuta ezen ez baikara oharitu ere egiten. Orduan, intsumisioa edo muga dela, aldizkaria barne kolonizazio borren kontra borrokatzeko bitarteko izan daitekeela uste dugu».

Hamargarren alearekin batera, Negu Gorriak eta Kojon Prieto Azabache y los Guajalotesen kantu bana biltzen zituen singlea jaso zezakeen irakurleak; eta azken honekin, berriaz, gehigarri eta album bat. Fanzine honen beste helburuetarikoa bat euskal kultura eskaintzea baita.

Komikiak argitaratzeko baldintzarik ez

EUSKAL komikigintzari buruz hitz egingeko garaian, ezinbestekoa da «Napartheid» aipatzea, bere inguruan biltzen baitira euskal komikilari guztiak edo ia guztiak.

Euskal komikigintzak traba handiak jasaten dituela ziur dago Asisko Urmeneta: «Argitaratu ahal izateko ate guztiak itxita daude. Gauza bat ez bada salgarria ez baitizute argitaratzen». Adierazgarria da Paxkal Bourgoinek kasua: duela bi urte bukatu zuen «Saratik Sarara» albuma eta argitaldarien baten bila jardun ondoren, azkenik «Napartheid»-en eskutik plazaratu ditu hamaikagarren aldizkaria-

rekin batera oparitzen diren bere lanaren 3.000 ale.

Gaur egun, komikiak argitaratzeko Euskal Herrian baldintzarik ez dagoela dio Asiskok: «Betikoa da. Komikia modan jartzen bada, instituzioak borretaz baliatuko dira erakusketa handi bat muntatzeko. Handikeriak. Baina benetan sustatzeko dauden gauzei ez diete lagundu eta ez diete lagunduko». Argitaratu izan dira euskarazko zenbait komiki, «baina gehienak itzulita zeuden eta nabaritzen zen. Ez zeuden euskaraz mamituta, eta Euskal Herrian zeuden arazoekin ez zuten zerikusirik».

Proiektu irekia

Ahal izanez gero euskal kultura oparitzea, eta ezin bada ahalik eta merkeen saltzea. Euskal kultura, irria eta umorea. Betidanik atsegin izan zaie ezusteren bat eskaini eta saiaketak egitea: «Etengabeko progresioa da

Haritz Agirre, Asisko Urmeneta, Martin Etxauri, eta guztira 41 marrazkilarik parte hartu dute azken zenbakian.

*Hamaikagarrena hamar-
garrena baino handiagoa
izan da, eta hamabigarre-
na nola egingo ote dugun ez
dakigu».*

Laguntzaileen kopurua handituz doa alez ale, eta azken honetan Euskal Herri osoko 41 marrazkilarik parte hartu dute. Hauetako asko, azken aldian hurbildu zaizkien 14 urtetik 17ra bitarteko marrazkilarik gazteak dira. «Euskal Herriko komiki aldizkaria eta proiektu irekia izaten jarraitzen du 'Napartheid'ek», diosku Asiskok.

Zenbaki honekin batera aurkeztu dute beste berrikuntza: muntatu duten Ziloandi banaketa sare alternatiboa. «Napartheid» bezalako fanzine askoren arazoa banaketa baita, eta hutsune hau bete asmoz sortu dute

Ziloandi. Bere bitartez, gainera, beste zenbait argitalpen ere hasi dira banatzen.

Une honetan, urtean hiru zenbaki plazaratzen dituzte, eta momentuz daukaten azpiegitura kontuan izanik ezin dute handitu argitalpen maiztasuna. Martin Etxaurik

Bartzelonako Komiki Saloitik etorri berriak dira. Bertan, Asiskok azaldu digun bezala, «fanzineei txokorik ilun eta galduena utzi izan digute betidanik, eta komikiaren abaide pobrega ginela zirudien». Aurten garrantzia handiagoa eman

zein Kataluniako zenbait fanzinerekin harremanak estutzeko aukera eman die azoka honek.

Bertan ikusi zuten araber, zenbait, fanzine moduan hasi, ahal dutenean jauzi egin eta aldizkari profesional bilakatzen dira. «Guk fanzinea daukagu fanzine bera garatzeko, ez aldizkari profesional izatera pasatzeko. Izan ere, fanzinea, bitarteko eta helburu dugu».

Edukia eta marrazkiak hobetzen jarraitzeaz gain, beren hurrengo proiektua hizkuntza gehiago zaintzea da. Bitartean, sexua izango da urrian argitaratuko den hamabigarren zenbakiaren gai nagusia.

■ Hamaikagarren zenbaki honekin batera martxan jarri dute «Napartheid»ekoek Ziloandi izeneko banaketa sare alternatiboa ●

adierazi digu. «Euskal Herri osoko aldizkaria denez, koordinaketa zaila izaten da, eta adibidez, hilabetero ale bat kaleratzea ezinezkoa zaigu». Beren etsairik nagusia denbora baita.

nahi izan diote, nonbait, mahainguruak eta beste hainbat gauza antolatu baitzituzten fanzinearen inguruan. «Hala ere, nik oso galdua ikusi nuen 'Napartheid'». Dena den, Galiza

Joxi Goikoetxea

Aingeru Epaltzak «Ur uherrak» eleberria kaleratuko du Pamielaren eskutik

Nafarroako instituzioak ez dira euskaraz idazten denik ohartu»

Ekainaren lehen astean argitaratuko da 1991ko Xalbador Saria jaso zuen «Ur uherrak» eleberria. Hirugarren liburua du Aingeru Epaltza iruindarrak. Egungo Euskal Herriari hurbiletik erreparatu dio oraingoan, amodio eta gorrotoa biltzen dituen istorio bat baliatuz. Eleberriaren mamia arakatzear gain, euskal kulturak Nafarroan dituen erronka nagusiak aztertzer jo dugu elkarrizketan zehar.

ARGIA. Zertaz mintzatzen zara liburuan?

AINGERU EPALTZA. Amodio eta gorroto istorioa da eta batez ere adiskidetasun istorioa. Bi pertsonaia nagusi daude: neska gaztea eta adinean aitzina doan gizonetzkoa. Batek bizitzen hasi nahi du eta besteak bukaera duina eman nahi dio. Kontrapuntu honek eramaten du eleberriaren haria.

Eszenatokiak herri honekin eite handia du. Ez da zurruna, mugitzen dena baikizik. Momentu batean badi-rudi pertsonaiak irentsiko dituela eta horrek hausnarketarako aukera ematen dit, norberari eta herri honetan bizi garenoi zer gertatu zai-gun aztertzeko aukera.

Garrantzia istorio bat kontatzeari eman diot. Ak-

zioa duena zenbaitetan, entretengarria egin nahi izan dut, irakurleak aise bereganatzeko modukoa.

A. Zer arazo planteatu dizkizu eleberria gaur eta hemen kokatzeko?

A.E. Arazo nagusia distantziamentua lortzea da. Inplikatzeko, baina planteatzen ditudan tranpak eta amarruak hain begibistakoa izan gabe. Horretarako ez ohizkoak diren pertsonaiak eta aldi berean ohizkoak direnak sartu ditut. Hizkuntzaren alorrean, berriaz, euskaldunak ez direnak ez dira mintzatzen, ez dute elkarrizketan parte hartzen.

A. Gaur egungo gaiei loturiko narratibagintza urria da gurean.

A.E. Badirudi halako bel-

dur bat badagoela, gertatzen dena gureganatzea oso zaila delako edo. Hain fite gertatzen dira gauzak! Hausnarketarik egitea zaila da. Gero, egungo Euskal Herriaz mintzatzen bazara ezinbestekoa da indarkeriak planteatzen duen arazoaz hitz egitea. Hemengo kulturarekin zer gertatzen den eta eguneroko politikagintza k noraino eramaten gaituen. Horiek denak liburu batera eramane nahi izanez gero, arazoak sortzen dira, maiz aukera egin behar delako.

Irakurleari jarrera konkretu batetik jardun gabe

mintzatzea zaila da. Nik ulertzen dut idazleak hori normalean ihes egitea. Baina beharrezkoa da azken urteek herri honi ekarri diotena eta nora goazen, eta inora goazen, aztertzea. Horretan saiatu naiz.

A. Zer irtenbide eman diozu liburuari?

A.E. Baikorra ezin izan. Liburua irakurtzen duenari aho zapore mingotsa gertatuko zaio. Azken momentuan, nire buruaz gupidarik ate bat zabaldu nahi izan diot. Hala ere, hala ere, hala ere... hemen gaude eta segitu behar dugu.

Liburua ez da baikorra. Ez pertsona garen aldetik ezta euskaldun garen aldetik. Ez dakit honek konponbiderik duen. Garbi dago denok hilkogarela eta beharbada, herri gisa ere, hilko gara.

A. Hasierako bi liburuetatik bona zer aldaketa azpim-

■ «Liburua ez da baikorra; ez pertsona garen aldetik ezta euskaldun garen aldetik; ez dakit konponbiderik badugun» ●

Epaltzaren iritzi, instituzioetan euskararen alorreko plangintzarik ez dago eta aurkako jarrera da nagusi.

matuko zenituzke?

A.E. Orain artean, klasi-koetan antzematen nuen hizkera propioa gorpuztu nahi izan dut, horretarako kontakizunak iraganera eramanez. Hau dela eta, idazle zailaren fama jaso dut. Alde honetatik, salto koalitatioa egin dut. Duela 7 urte ezinezkoa izango zitzaidan honelako zerbait idaztea. Beste liburuetan egindako gehiegikeria batzuk utzi eta nafarroan bizirik dagoenarekin (bazter euskalkiak ez ditut sartu) zerikusi zuzenagoa duen hizkera sinetskorragoa erabili dut, beti ere hizkuntz alorreko nere oinarri ideologikoak mantenduz, hots, euskara batuari nafarrera bilduz.

A. Aurten euskarazko 5 libururi argitaratuko omen dira Nafarroan. Urte oparotzat jo al daiteke?

A.E. Batez ere kontuan

harturik azken bi urteetan halako geldialdi bat izan dela. Duela 6 urte hainbat idazle bateratsu plazaratu ginen, eta bazirudien horrek segidarik izango zuela baina ez da hala gertatu. Beste belaunaldirik ez da etorri. Bana batzuk, Olasagarre eta; Zentzu honetan, ginenak gara.

Ez dakit hala ere, tartean zer gertatu den. Argitaletxeek lehen baino irizpide estuagoak erabiltzen dituzte originalak onartzean, eta horrek beharbada bere ondorioak izan ditu. Instituzioek laguntza handiagoa emanez gero, gehiago ateratzea ere posible litzateke... Azken batean, ordea, idazle bat berez sortu eta ibilbidea bakarka egitera kondenatua dago.

A. Beste politikaririk eramanez balitz, idaztera jende gehiago animatuko litzate-

monografikoa = mugapean

SUSA literatura aldizkaria

30

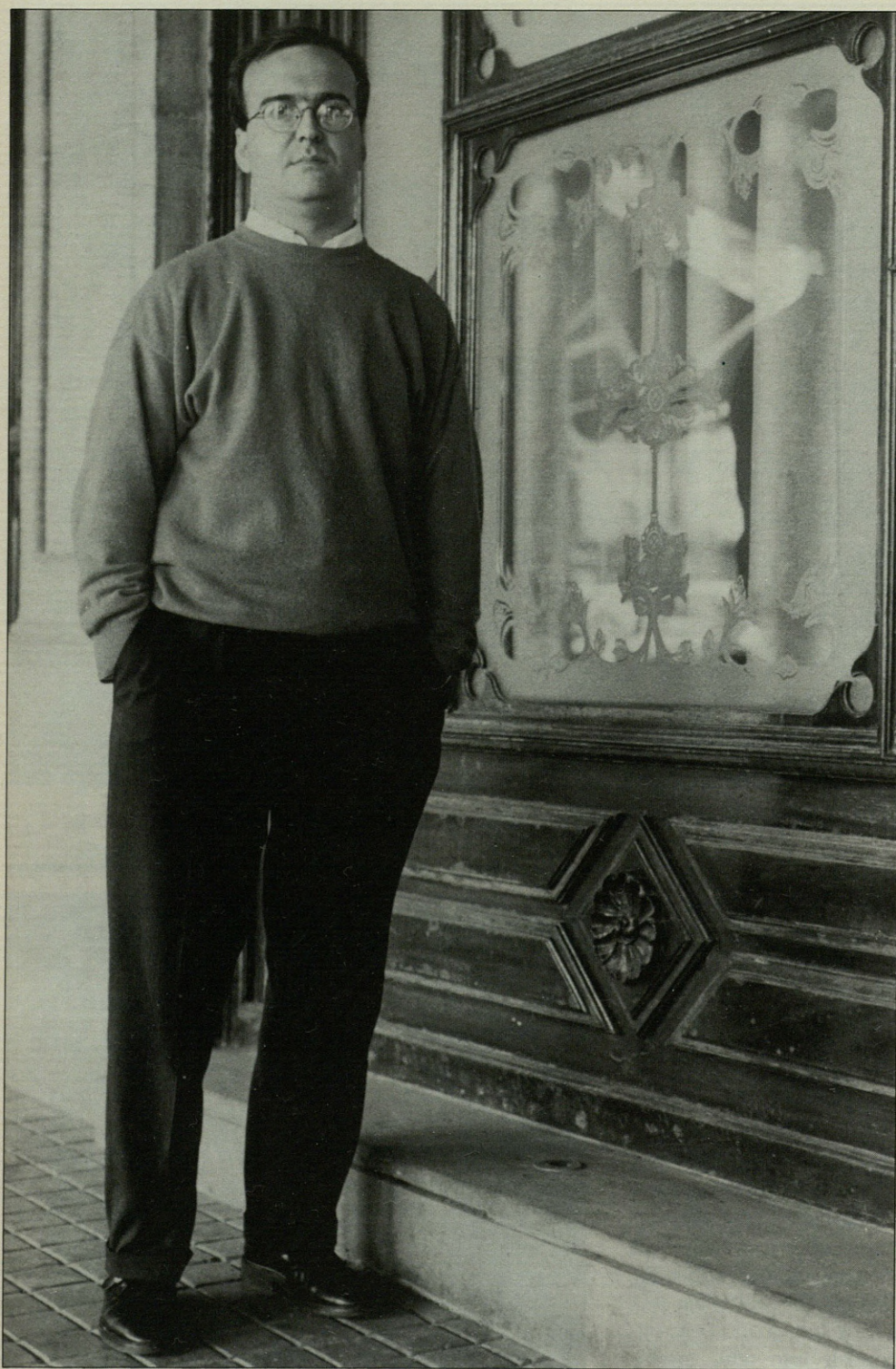
zenbakia
liburudendetan

16 orrialdeko eraskina dohan
(Xabier Lizardi + Jean Etchepare)

x

1938. urteko Igarobidea (euskal pasaportea) kolorezko argazkiez

SUSA © (943) 37 07 38

«Euskal literaturan arazo nagusia irakurle faltarena da; eta gauzak honela ez da harritzekoa euskal idazle batzuek erdarara jo izana. Pena ematen dit, baina ez da kritikagarria».

keela aipatu izan duzu.

A.E. Paso egiten dute. Nafarroako instituzioak ez dira hemen euskaraz idazten denik ohartu. Ez dute ohartu nahi gainera. Ehundaka liburu eta idazki ateratzen dituzte eta hor euskadunok ez dugu eskurik sartzen ahal, inondik ere.

Gauzak honela, bada kazetaritza eta literaturaren eremu definigaitzean mugitzen diren hainbat erdal idazle, gai konkretuei buruzko liburu mordoa (horietarik hainbat, dudazko kalitatekoak) kaleratzen dituztenak. Mota horretakoak plazaratzeko aukerarik ez du-

gu. Nafarroan eremu birjina daukagu, ez da deus aterra (mendi aldeko bertsolaritza dela eta kultura orohar). Hasi berrientzako eremu polita da gainera, gai lokalak hartuta, zabalkunde bat izan dezaketen lanak egiteko.

A. *Plangintza falta al da?*

A.E. Plangintzarik ez dago eta euskararen aurkako jarrerara da nagusi. Gobernu

■ «Une honetan, nafar Gobernuan, euskarari mesprezu gehien erakusten diotenak Kultura sailean daude» ●

hau boterera iritsi zenean, espektatiba berriak sortu ziren; keinuak ausarki egiten badakite baina ondotik zer heldu da? Oraingoz deus ez. Momentu honetan Gobernuan, euskarari mesprezu gehien erakusten diotenak, hain zuzen ere, Kultura sailean daude. Eta horiekin egunero borrokatu behar ogi apurrak ateratzeko! Ez gaituzte kontuan hartzen, ezta hartu nahi ere.

A. *Zertan asmatu du eta non ditu hutsuneak euskal literaturak?*

A.E. Arras lan interesgarriak argitaratzen dira. Ez dute, baina, proiektziorik izaten. Argitaratu eta handik urtebetera inor ez da orotzen, nahiz eta lan bikaina izan. Euskarazko liburu batetik oso bizitza laburra du.

Izan ere, euskal literaturaren arazo nagusia irakurle faltarena da. Gauzak honela, ez naiz harritzen euskal idazle batzuk erdarara jotzea. Pertsonalki pena ematen diot, baina ez nuke bide hori har-

tuko, baina ez da kritikagarrria. Tentazioa hor dago, eta tentazio iraunkorra da.

Gero, hainbat alorretan ez dugu aurrera egin. Kanpora begira hainbat zirrikitu ireki bazaizkigu ere, oraindik euskaratik erdarara ez da itzultzen, kasu. Ni hurbilen ukitzen nauen kasuan, Pamiela argitaletxea, bi hizkuntzetan ari da, baina ez du horrelako pausorik eman. Hor merkatuak agintzen du eta ez dago garbi erdal irakurleak nola erantzungo duen.

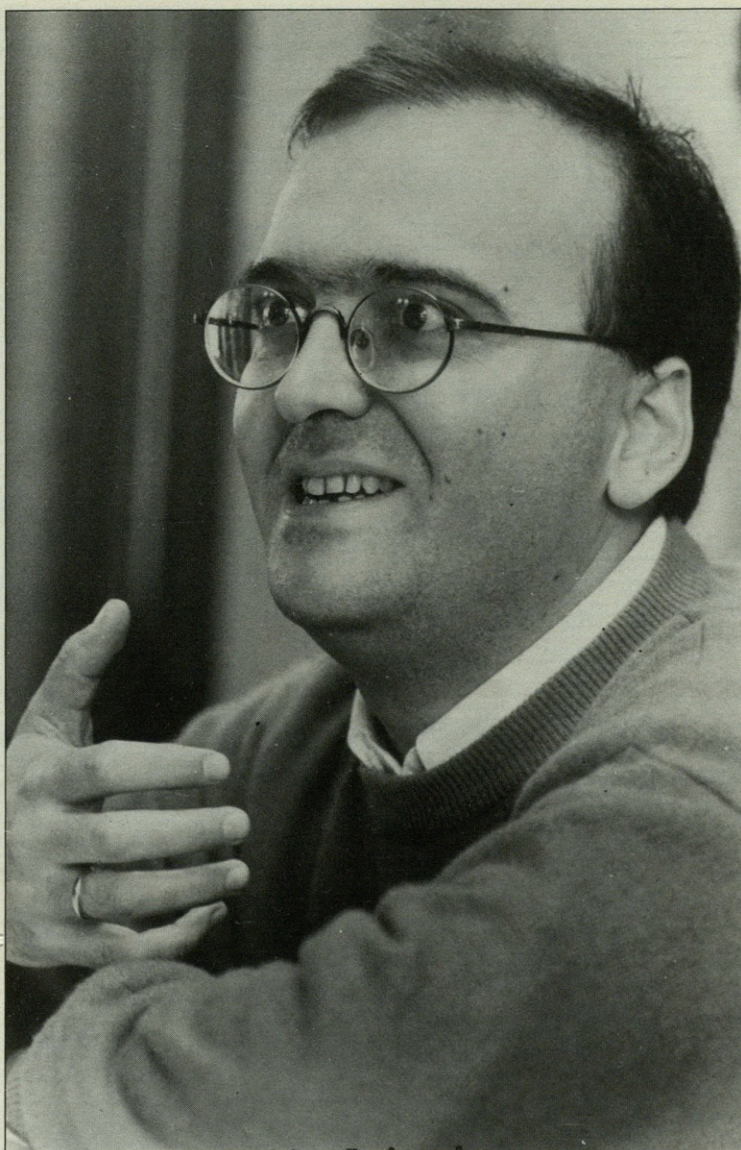
A. Euskara estandarra dela, argitaletxeen politika... Nafarroan baztertuak zaudetela aipatzen da sarritan.

A.E. Euskara batuak nafarrera arras ongi tratatu du. Lexikoaren problema dago, baturako nahi den hiztegi horrek gipuzkeraren antza handia baitauka. Hor soziologia aurka dugu, gu periferian geratzen gara. Inguruetara hurbiltzeko ahalegina falta da eta barneratua dago berriz, zilborrari begiratze hori; bertsolaritzan gertatzen da, literaturan eta beste alor batzuetan ere.

A. Itzultzaile lanetan ari-zen zara Diputazioan. Zuen lanak ba al du inongo eraginik?

A.E. Diputazioko 14 itzultzaileetatik 11 aldizkari ofizialarekin gabilta. Horrek kanpora begira ez du inolako proiektziorik. Euskararen normaltzeari begira ez du inongo eraginik eta hori gogaikagarria da. Oso luzera begira ez bada, alferrikako lanean ari gara.

Diputazioak urtero liburu mordo ateratzen ditu erdaraz, jendearengana iristen direnak, eta horiek ez dira euskaratzen. Eta buletinak berriz, adreiluak, inork irakurtzen ez dituenak, itzultzen ditugu. Lehentasunak

Euskal kulturean, inguruetara hurbiltzeko ahalegina faltan botatzen du: «Barneratua dago zilborrari begiratze hori; bertsolaritzan gertatzen da, literaturan eta bestetan».

ez daude ondo markatuta; buletina itzultzeak kate batean azkena beharko luke. Gainerako katebegiei nork eusten die haatik? Inork ez.

A. Euskararen Legeak sakoneko aldagetak eragintuko al du?

A.E. Egungo indar koerla-

zioak kontuan hartuta —ez da epe motzean aldatuko eta aldatzekotan makurragera—, garbi dago aldagetak puntualak eta ondorio handirik gabekoak izango direla, nahiz eta jendearen ikuspuntutik ofizialtasun itxura handituko den, eta hori inportantea da.

Zer da inportanteagoa, ordea? Nafarroako Diputazioko zerbitzu nagusietan sare elebiduna sortzea ala Kaskanteko eskola publikoetan euskarazko adarra sortzea? Euskaldunak non gauden ikusirik (orain dugun lurraldea galtzen badugu ez dugu zereginik), inportanteagoa deritzot lei-

tzarra Iruñera etortzen denean mahaiaren atzean izango duen funtzionariak euskaraz jakiteari.

Lehentasunak ez daude ongi markatuta eta gogaikarria da. Begibistako gauzak direnetan (Kaskantekoa ere begibistakoa da), aitzinapauso txiki bat lortzeko zenbat izerdi eta lan! Hilabeteak eta hilabeteak Parlamentuan eztabaidan... Hizkuntz Politikaren Zuzendaritza Nagusiaren orain arteko borroka handiena, kasu, euskal zonaldeko herrien izen euskalduna idazki ofizialetara eramatea izan da!

J.J. Petrikorena

■ «Instituzioek ehundaka liburu ateratzen dituzte eta hor euskadunek ez dugu eskurik sartzen ahal» ●

Maiatzaren 22an jo zuen Donostian Def Leppard taldeak

«Soinu ezberdina lantzen baduzu mundu guztiak kopiatzen zaitu»

Anoetako Belodromoan jo zuen maiatzaren 22an Def Leppard, 70eko hamarkadaren bukaeran sortu zen talde ingelesak. Boskote heavy honek bira ugari egin ditu eta milioika disko saldu, baina atseginak ez diren ezusteak ere izan ditu: Steve Clark gitarrajolea hil zenean edo istripu baten ondorioz Rick Allen bateriajoleak beso bat galdu zuenean.

Joe Elliot kantaria eta Phil Collen gitarrajolearen ustez, taldearen norabidea mantendu egin da.

ARGIA. Grabatzeko garaian, badirudi zuen asmoa beti izan dela diskoak ondo lantzeko nabiko denbora izatea. Sortu zinetene-

tik bost disko besterik ez dituzue argitaratu.

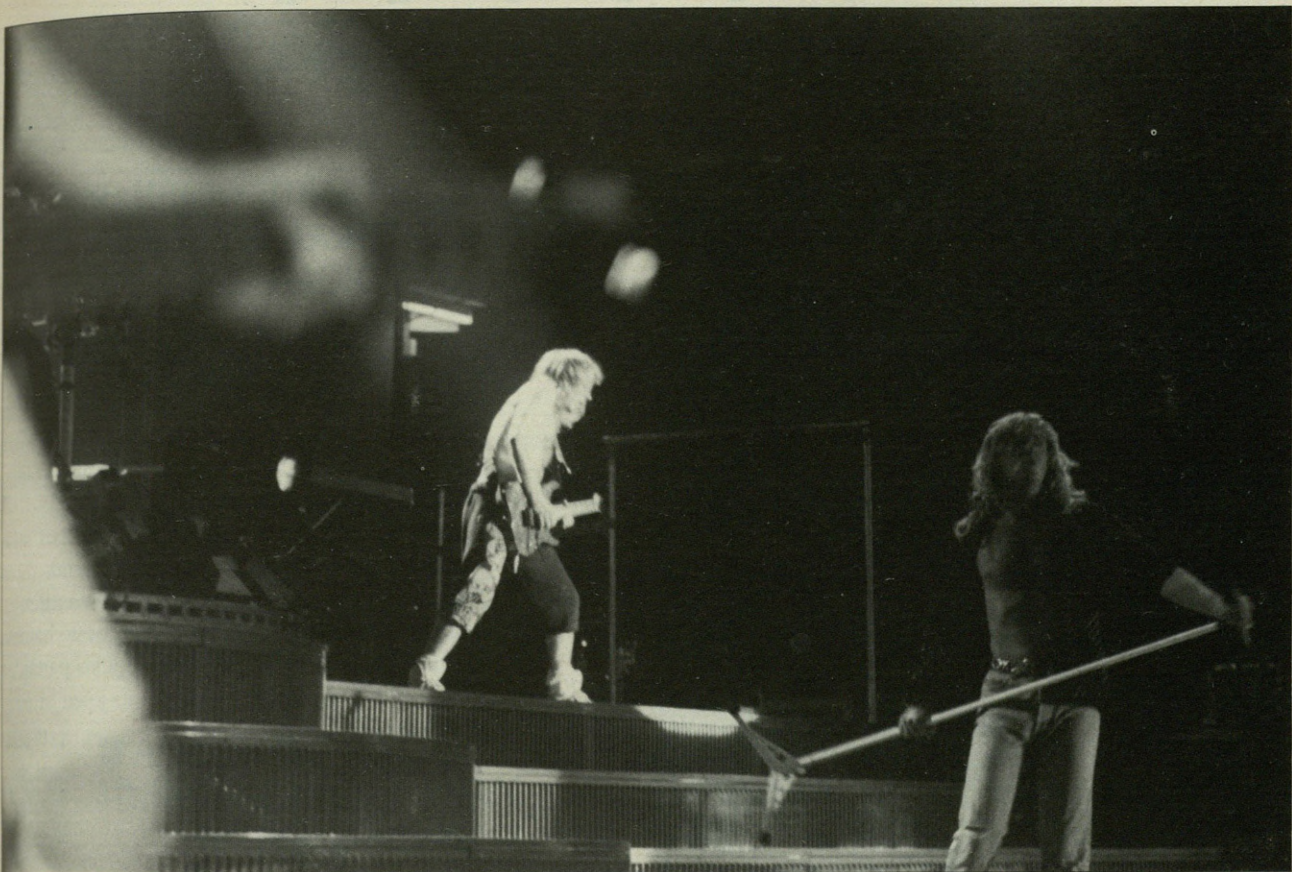
DEF LEPPARD. Gure asmoa, berez, ez da gauzak horrela egitea baina zirkuns-

tantziak medio horrela ateratzen zaizkigu. Lehenik, bira oso luzeak izaten direlako; eta bigarrenik, denok ezagutzen ditugun aurkako gertakariak izaten direlako.

Beste diskoen grabaketan soberan gelditu ziren kantuak bilduko dituen lan bat plazaratu nahi dugu, pieza akustikoekin... Aurren argitaratuko da disko hau.

A. Asko landu dituzue gitarrak «Adrenalize» azken diskoan.

D.L. Ez zitzaigun ezer kostatu gitarrak sartzea grabaketan. Hori da gure lana. Gainera, erraz egin genuen lan hau. Errazago «Adrenalize» azken diskoan «Hysteria» aurrekoan baino, esperientzia handiagoa baitzegoen. Hala ere, asko hunkitu ginen grabaketak. Steve Clark gitarrajolearekin oso ondo moldatzen ginen, eta grabatzen ari ginela denbora pasatu ahala konturatzen ginen jadanik ez zegoea eta ez zela gehiago egongo. Oso zaila egin zitzaigun grabaketa. Gitarrak sartu baino, azken hau izan zen gehien kostatu zitzaiguna.

Aldatu baino trinkatu egin dituzte piezak Def Leppardeko partaideek zuzeneko emanaldiak dinamikoagoak izan daitezzen.

A. Pertsona borren heriotzak eragin handia izan zuen taldean. Kantu batean hori adierazten duzue.

D.L. Steveren heriotzak eragin handia izan zuen guregan. Baina taldea indartsuago bilakatu da, eta mota honetako gauzen bitartez gehiago estimatzen duzu daukazuna.

A. Zer diozue bere ordeztaldean sartu zen Vivian Campbell gitarrajole berriari buruz?

D.L. Ongi aukeratu genuen, Vivian Campbell ongi jotzeaz gain batidanik izan garelako lagunak. Taldean, lehenik lagunak gara eta gero musikariak. Bere izaera dela medio, biran urtebete egin ondoren argi ikusten dugu ondo aritzen dela gure talde egituran.

A. Azken lana da, beharbada, Def Lepparden disko-

rik melodikoena.

D.L. «Hysteria» aurrekoa da azken hau baino melodi-koagoa.

A. Zer gelditzen da «On the night» Def Leppardaren lehenengo diskotik lan berrian.

D.L. Taldearen norabidea mantendu egin da. Baina soinu ezberdina eginez arrakasta izaten baduzu

tzen gaituztenek zer egiten duten jakin nahi izaten dugu beraiek jorratzen duten soinu bera guk ez lantzeko.

A. Azken diskoan aurrekoetan baino gehiago aritu zarete ekoizpenean.

D.L. Ezberdina izan zen disko honen grabaketa. Robert John «Mutt» aurreko ekoizleak-idea ugari zituen eta soinu ezberdina lortuko

A. Zer ikus daiteke Def Leppardaren bira honetan?

D.L. Suedian egin genituen lehenengo kontzertua nahiko arraroak izan ziren, aurretik Amerikan jo baikenuen oholtza biribil baten gainean. European erabiltzen ari garen eszenatokia txikiagoa da, baina badu abantaila bat: barrutik hobe entzuten dugu, gitarrak eta abar. Oholtza biribilean soinua galdu egiten baita pixka bat.

Kontzertu on batzuk egin ditugu. Aldatu baino trinkatu egin ditugu piezak kontzertu osoa dinamikoagoa izan dadin. Entzuleen erantzuna Parisen oso ona izan zen. Dena ondo ateratzen den aldi horietako bat izan zen. Gainerako emanaldiak horrelakoak izan daitezzen espero dugu.

Sergio G. Cruzado

«Steve Clark gitarrajolearen heriotzak eragin handia izan zuen guregan, baina taldea indartsuago bilakatu da» ●

mundu guztiak kopiaitzen zaitu. Soinu mota hau lantzen hasi eta gero sortu ziren Bon Jovi eta horrelako taldeak. Disko bat plazaratzen dugun bakoitzean, kopia-

genukeen seguruenik bera izanez gero, baina ezinezkoa zen berak estudioan parte hartzea Bryan Adam- sen azken diskoa grabatzen ari baitzen.

DANTZARI EGUNA izango da maiatzaren 30ean Getxon. Egun honetan, Euskal Herri osoko 120 bat talde eta 5.000 dantzari inguru arituko dira Faduran goizeko 11.30etatik aurrera. Bezperan, herri bakanetan izaten diren dantza ikuskariak aurkeztuko dira Algortan arratsaldeko 7.30etan. (Argazkia: Mixel Esteban).

MAIATZAK

29

■ «ALLANDE OIHENART» PASTORALA ARRIAGA ANTZOKIAN

IRAGAN urtean «**Harizpe**» pastoralaren bidez izandako arrakasta eta gero, Pier Paul Berzaizek idatziriko «Allande Oihenart» aurkeztuko du **Muskildi** herriak Bilboko Arriaga Antzokian. Arratsaldeko 8.30etatik aurrera ikusi ahal izango da Muskildi herriaren pastoral.

Antzoki honetan ere, ekainaren 1 eta 2an, arratsaldeko 8etan, Bolshoi baletoko izarrak diren **Ekaterina Maximova** eta **Vladimir Vasiliev**-ek dantza ikuskari bat eskainiko dute beste hainbat dantzariaren laguntzaz. Bolshoi taldeko partaidea den Mona Habba izango da piano jolea bi emanaldi hauetan.

■ TOLOSAKO MAGIA JAIALDIA

OSTEGUNETIK larunbatera bitarte burutuko den Tolosako 4. Magialdiaren barruan, maiatzaren 29an arratsaldeko 4etan izango dira **Christian eta lankideak** Antonio Maria Labaien Kultur Etxean. Sarrera 300 pezetaren (15 libera inguru) truke eros daiteke.

Egun honetan zenbait magia emanaldi ikusi ahal izango dira Tolosako kaleetan zehar, eta Iparragirre Antzokian beste bi saio ere aurkeztuko dira.

Arratsaldeko 7.30etan eta gaueko 10.30etan izango den saio bakoitza ikusi ahal izateko sarrerak 500 pezeta balio ditu, eta bi saio hauetan **Marko, Anthony Blake, Luis Boyano eta The Cantervilles** taldeak arituko dira.

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

MAIATZAK
29

■ RICARDO REQUEJO PIANO JOLEAREN MUSIKA

AZKOITIKO II. Udaberriko Musikaldiaren egitarauaren barruan, kontzertu bat eskainiko du Ricardo Requejo piano jole irundarrak **Brijiden Monastegiko Elizan**, maiatzaren 29an arratsaldeko 8etan.

■ KULTUR ASTEA EUSKARAZ GASTEIZEN

GASTEIZKO IKAREN eskutik martxan dagoen V. Kultur Astea Euskaraz ekitaldiaren barruan jaialdi bat izango da larunbatean Gasteizko Plaza Berrian. Arratsaldeko 7etan, **Xilipurdi** antzerki taldearen emanaldia ikusi ahal izango da, ordubete beranduago **Les Mecaniciens** taldeak joko du, eta arratsalde osoan kale animazioa izango da: trikitixa, txistulariak, dultzaineroak...

MAIATZAK
30

■ ANTZINAKO MUSIKA KONTZERTUAK

BIZKAIKO Lea-Artibaiko Ziortza Kolegiantan burutzen ari da egunotan Antzinako Musika Kontzertuen 5. edizioa. Maiatzaren 30ean izango da jaialdi honetako azken emanaldia, eta bertan **Jorge Risi** bakarlariaren laguntzaz arituko da **Euskal Herriko Ganbara Orkestra**.

MAIATZAK
30

■ OROITH ABESBATZA ORDIZIAKO HERRI ANTZOKIAN

ORDIZIAN izango den aurtengo Kilometroak dela eta, zenbait kultur ekitaldi antolatuta dira. Horrela, maiatzaren 30ean eguerdiko 12,30etan, **Barrrena Metal Boskotea, Soka Orkestra, Esku Soinu Orkestra, Umorena Abesbatza**, eta Orioth Abesbatzak jardungo dute Ordiziako Herri Antzokian.

MAIATZAK
31

■ GERARD SCHNEIDER-EN IBILBIDEA MIARRITZEN

GERARD Schneider pintore suitzarraren 40 lan inguru ikus daitezke maiatzaren 31ra arte Miarrizko Jaialdien jauregian. Erakusketa honek bere ibilbide osoa islatzen du, figurazioa lantzen hasi zenetik abstrakzio hutsa egiten bukatu arte.

EKAINAK
4

■ PHILIP GUSTON-EN MARRAZKIAK BILBON

OSTIRALA bitarte ikusi ahal izango dira Bilboko Rekalde Aretoan Philip Guston artistak egindako 135 marrazki. Espresionismo abstraktoa lantzen zuen artista honek, eta 30eko hamarkadatik 1980an hil zen arte egin zituen zenbait lan biltzen dira erakusketan.

B E G I B E L A R R I A R T E A

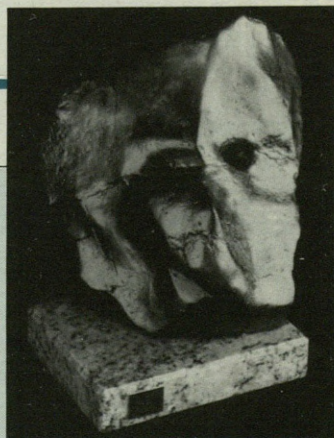
Autodidaktak oraindik badira!

ARTISTA izatea ez baita jaiotzetikoa, halakoxea dugu Gonzalez Arsuagaren obra, eginez doan artista bezalakoa. Lan bakoitzean bere buruaren irakasle bihurtu nahi duen artista antzeman daiteke, azaltzen duen sentiberatasuna, kasu guztietan, neurrikoa dela esan baitaiteke, beti ere artistaren nahiaren arabera. Eta honela, bada, artelan bakoitzaren adierazpidean ukitu guztiz pertsonalak antzematen zaizkio, azken batean, errealtatearen (artistikoaren) arakatzailer finena artista bera baita.

Zer da ba artista izatea orduan? Hausnartzeko tentazioa etorri ohi

zaio bati honelako eskultura lanen aurrean. Eskultura bakoitzean perspektiba ugari baitaude, denborak, espazioak eta irudiak oso leku desberdinak hartzen baitituzte... zeozer asmatzea ez baita beti debaldekoa izaten!

Eta hortxe arte lanaren indarra. Gonzalez Arsuagaren eskulturek erakusten duten bezala, errealtate berrien behatzaile eta arakatzailer zorrotzenak artistak dira. Eta honela, bada, lan bakoitzak halako mundu erreferentzial propioa bilduko du. Azken erakusketa berrian ere horixe frogatu ahal izan dugu: estereotipo

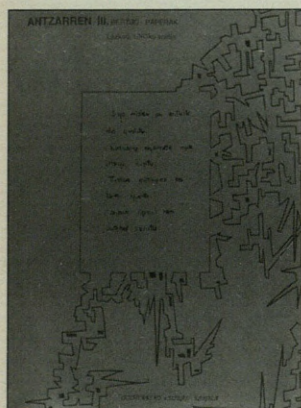

**JESUS MARI GONZALEZ
ARSUAGAREN ESKULTURA
ERAKUSKETA. LOIOLAKO KULTUR
ETXEA. DONOSTIA.**

guztien gainetik, norbere buruaren ikerle diren artistak ez dira desagertu; autodidaktak oraindik badira!

PATXI SARRIEGI

L I B U R U A K

**«ANTZARRAREN III.
BERTSO-PAPERAK».**
MAIZPIDE EUSKALTEGIA
GOIERRIKO EUSKAL ESKOLA.
1993KO APIRILA. 23 or.

ALDIZKARITXO honen hel-
burua Goierri aldeko ikas-

toletako gazteak bertsopa-
perak idazten ohitura har-
tzea da. Hori dela eta, jaso-
riko lan guztiak ematen dira
argitara, neurria, eredua,
maila eta abarri jaramonik
egin gabe. Zenbaitetan ber-
tsoaren legera ekarriak, al-
daketa batzuk ere egin
behar izan dituzte antola-
tzaileek ■

«ALDIZKARIA»
HIRUHILABETEKARIA.
1993.EKO APIRILA. 2.
ZENBAKIA. 34 or.

LEHENENGO zenbakiaren
arrakasta eta oihartzuna
ikusirik, izen honetako al-
dizkariak bere bigarren alea
kaleratu du. Iruñean dohai-

nik banatzen den publikazio
honek euskal kultura eus-
kaldun ez den jendeari za-
baltzea du helburu, eta ho-
nen ondorioz ia artikulua
guztiak gaztelez idatzirik
daude, euskarak ere bere
tarte izan arren. Bigarren
ale honetan gai ezberdinak
jorrotzen dira: Nafarroako
toponimia, euskara batuari
buruzko zenbait burutapen,
aurtengo Korrikaren aztar-
nak eta, erreportaia nagusi
bezala, Antton Maizen ibil-
bidearen jarraipen bat ■

«MIZINTXU». MARIA FELIPE
ETA KARMEN MARTIN.
IBAIZABAL.

HAUR hezkuntzarako ma-
teriala kaleratzeari ekin dio
Ibaizabal argitaletxeak, hiru,
lau eta bost urtekoentzat
hain zuzen ere. Eta ikasleen
fitxa-liburuez gain, material
osagarria ere badu, irakas-
learen gida, ipuinak, oler-
kiak, kantuak eta, azkenik,
kaseta. Ahalegin berri ho-
nen bidez, Ibaizabal argita-
letxeak bizkaieraz eta ba-
tuaz ekin dio orain arte ma-
terial aldetik urri zegoen
haur hezkuntzaren atalari ■

Alfonso Irigoyen

DE RE PHILOLOGICA
LINGUAE UASCONICAE
IV

«DE RE PHILOLOGICA
LINGUAE UASCONICAE IV.
ALFONSO IRIGOYEN. WILSEN.
425 or.

ALE berri honen bidez, Al-
fonso Irigoyen euskaltzainak
eta Deustuko Unibertsitate-
ko irakasleak filologiarekin
zerikusia duten hainbat gai
jorrotzen ditu: toponimia,
etimologia, dokumentu
zaharrak, egunkarietan ida-
tzi dituen artikulua, kriti-
kak, gramatika eztabaidak,
zenbait hitzen azalpena, eta
abar luze bat ■

«ASMOZ ETA JAKITEZ».
EUSKO IKASKUNTZA. 10.
ZENBAKIA. 1993KO
MAIATZAREN 15EKO.

EUSKAL Zuzenbide Priba-
tuari buruzko 3. Jardunaldi-
buruzko laburpen batekin
ematen zaio hasiera 10. be-
rripaper honi. Hainbat berri
labur aipaturik (Julio Caro
Barojaren lanen erakusketa,
Gamazada, Hiri-espazioa
historian...), azken orrialdea
Historia-Geografia saileko
lehendakaria den Lola Val-
verde Eusko Ikaskuntzaren
sail ezberdinen funtziona-

ZINKUNEGI
O P T I K A

HERNANI, 4
Telf. 42 06 24
20004 DONOSTIA

mentuaz eginiko hausnar-
ketari ematen zaio ■

«ISPILUAK». MIKEL
HERNANDEZ ABAITUA.
ELKAR. 143 or.

HAMAZAZPI ipuin laburrek
osatzten dute liburu hau, bi
ataletan banaturik, «Mun-
duaren ispilua» lehenengoa
eta «Ispiluaren mundua» bi-
garrena. Errealitateaz, bere
izaeraz, norberaren per-

tzeptzioaz eta abarrez ari
zaigu egilea kontakizun la-
bur horietan. Eta guzti hori
azaltzeko, ispilua da meta-
fora adierazgarria ■

«BERBA». UZEL 9. ZENBAKIA.
1993. 4 or.

UZEIk burutzen duen lana-
ren erakusgarri izan nahi
duen buletin honetako arti-
kulu nagusiak terminologia
eta hizkuntzalaritza alorre-
koak dira: zuzenbideko hiz-
keraren berezitasunak,
-arazi: arau berriaren azal-
pena, berri laburra... ■

«NOTITIA UTRISQUE
VASCONIAE». ARNAUD
D'OIHENART. EUSKO
LEGEILTZARRA. 1098 or.

EUSKO Legebiltzarrak argi-
tara eman duen lan mardul
honetan, Oihenartek idatzi-
riko liburu hau birrargitara-

tzen da, edizio facsimilean.
Aurrean, itzulpen osoa
ematen da. Ikerlantzko bat
ere egin da, irizpide oroko-
rrak eta iturri historikoak
bilduz ■

«LONGAINA». NIKOLAI
GOGOL. ITZULTZAILEA:
XABIER MENDIGUREN
BEREZIARTU. EREIN. 75 or.

LIBURUXKA honetan Go-
golen lan labur honen itzul-
penari Juan Kruz Igerabidek
egin dio hitzaurrea. Nikolai
Gogolen bizitzari buruzko
sarreratxoak egin ostean,
errusiar literaturako idazle
nagusietariko bat den honen
nobelatxoak eskaintzen du
Mendigurennek ■

«DEIADAR». DEIADAR
KULTUR ELKARTEA. 52.
ZENBAKIA. 12 or.

GERNIKALDEKO aldizkari

honek futbolari eman dio
azala oraingoan, Gernika
taldearen B ekipoari alegia.
Baina beste kontu asko ere
topatuko ditugu: Kortezubi
berriro Guinness liburuan,
gernikarren eguneroko
hondakin kopurua, Esko-
riatza rugby taldeaz errepor-
taia... ■

«LESLEYRI GUTUNAK».
JANICE MARRIOTT.
ITZULTZAILEA: XABIER
MENDIGUREN BEREZIARTU.
S.M. 155 or.

IDAZLEAREN lehen elebe-
rria da honakoa. Irrati langi-
le ere izana, historia honetan
Hen-ryk bizimodu asper-
garria daramala esaten zai-
gu, bere gurasoei ez oso
gustura baina proiektuez
beterik. Ihesi moduan, eza-
gutzen ez duen Lesleyri has-
ten zaio gutunak idazten ■

B E G I B E L A R R I

L I B U R U A K

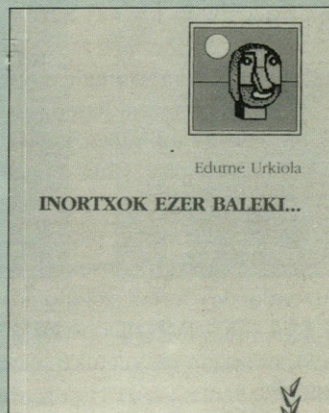
Bizkaia maitea

HEROTS handirik gabe, «Labayru
lkastegiak» lan arras garrantzitsua
eroaiten dū, bizkaitarrez izkribatū
libūrū zonbaiten argitaratzeko. Gal-
burua saileko bi ondar obrak ez dira,
bizkaitar xolez idatziak, euskara
batūalat tiratzen dūan bizkaitarrez
baizik. Hortakoz, aldi berean, eus-
kalki aberats baten txestatzaz gain,
eūskararen eremūetan bizi diren
gūziek irakurten ahal dūtūe.

«Inortxok ezer baleki...» titlūpean
agertzen zaigūn Edurne Urkiolaren
ipuin bildūma aipa dezagūn lehentze.
Mito zaharretan bezala, zazpi ixtorio
lūzatzen dira molderik xūgūnenean.
Edurne Urkiolak badaki, erotarzūn /
keriaren mūgetan aideratzen diren
hitzen papereratzzen. Izena galtzen
delarik, errealtatearen azken zeda-
rriak hūilan direla beti, erakusten

deigū izkribazaleak, eta haboroxie-
netan, ez da galtze horren kontreko
erremediorik. Ertzo-etxetako edo hiri
erraldoietako bakartarzūn ūne latze-
tako nortarzūn ezabatzeaz oso hun-
kigarriki ari zaigū Edurne Urkiola.
Ixtorioetako pertsonaier «bortxa»
kanpotik horra zaie, eta idazleak ez
dūtū pertsonaiak jūjatzen, bena
gertakizūnak beilatarzūn hanitxeki
kondatzen.

Ipuinen geiak gaurkoak dira
—heltūbada biharkoak?—, eta «Peru
Abarka»-ren leitzeak, dūala aspaldi,
Bizkaiko nekazari mūndūan sartū
gūntūala honartzez, kontū errenda-
tzen gira, «Inortxok ezer baleki...» ho-
neki, Gorbea eskualteko eūskalki
zaharrak ere balio dūala egūngo des-
jendetze ildo hits honen erraiteko.
Orozbat, errotaren ūngūrarazteko

«INORTXOK EZER BALEKI...».
EDURNE URKIOLA. LABAYRU.

ordūan, aisa kokatūko gūnūke Peru
Abarka gaxoa, hare krishna
oihūstatzen, Edurne Urkiolaren ipuin
batetan.

ITXARO BORDA

TEILAK

DONOSTIAKO JAZZALDIA

UZTAILEKO 23tik 27ra bitartean egingo da Donostiako Jazzaldiaren 28. edizioa. John McLaughlin gitarrajolea, Elvin Jones bateriajolea, Etta James kantaria eta Chris McBride baxujolea izango dira protagonista nagusiak. «Jazz Band Ball», New Orleanseko musikari zuzendutako festak zabalduko du jazzaldia, bestalde, Donostiako Udaletxeko terrazan antolatuko den eszenatokian.

Bigarren eszenatoki nagusia Trinitate Enparantzakoa izango da. Bertan egingo zaio Dizzy Gillespie zenari omenaldia, uztailaren 24ean. Uztailaren 25a, *rhythm and blues* musikari zuzendua izango da. Amaierako saioa Art Ensemble of Chicago taldeak (Hego Euskal Herrian lehen aldiz arituko dira) emango du. Ekitaldietako sarrerek 1.400 pezeta balio dituzte (66 libera), eta abonoek 5.000 pezeta.

EKE-REN UDAKO ESKAINITZA

IPAR Euskal Herriko Euskal Kultur Erakundeak uda honetarako antolatu dituen ekitaldien berri eman digu. Ekainaren 20an abiatuko da eskaintza, Lehen Folk-Rock Kantu Lehiaketarekin. Donibane Garaziko Vauban aretoan Keñu, Mister Saguak, Manex Muturbeltz, Etxarren ahizpak eta Pantxoa Bergara izango ditugu lehian.

Uztailaren 3tik 31ra, Jesus Etxeberria eskultorearen lanak Uztaritzen izango dira ikusgai. Dominique Duplantier marrazkilariak, Bardozen erakutsiko du bere obra, ekainaren 26tik uztailaren 12ra. Chantal Aphateberri margolariak pintura erakusketa Uztaritzen burutuko du, uztaila eta abuztuan. Herri honetan egingo da, halaber, abuztuaren 19tik 21era, Ohiturazko Musika Jaialdia, bigarren bez. Bertan, Britainia eta Okzitaniako ordezkariak izango dira.

E R R A N A K E R R A N

«Euskaraz bobeto idazten da gaur egun orain dela hamar bat urte baino. Exigentzia maila askoz ere altuagoa da».

Mikel Hernandez Abaitua idazlea.
Egunkaria, 93-V-14.

«Nafarroako gotzainak euskalduna izan bebar du. Zaila baita Berri Onaren mezularia izatea herri bateko bizkuntza baztertuz».

Nafarroako 100 apaizek sinatua.
Egin, 93-V-16.

«Oteizak erreakzio kulturala ETaren eskutik etortzea espero badu, jai dauka. Hortik antzutasuna, basamortua eta heriotza baino ez baitira etorri».

Jose Juan Gonzalez Txabarri, EAJko Kongresurako diputatu hautagaia.
Egunkaria, 93-V-14.

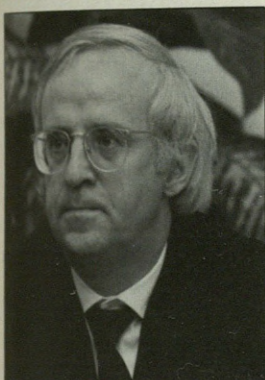

TXUTXU - MUTXUKA

ALBERDANIA ARGIALETXEA SORTU DA

EUSKAL literatura ez dela errentagarria dioten leloa ahaztu eta proiektu berrientzat lekuri badagoela frogatu nahian, sortu da Alberdania (jolas lotsagabea, lizuna adierazten duena) argialetxea. Maiatzaren 27an egingo du aurkezpena, Donostiako Gastronomia Elkartean. Inazio Mujika Iraola idazlea eta Jorge Gimenezek, desagertua den «Plazara» aldizkari kudeatzaileek hartu dute bere gain gidaritza. Hiru liburu plazaratuko dituzte egun horretan: Felipe Juaristiren «Laino artean zelatari» poema liburua; Juan Gartziairen «Itzalen itzal» izenburuko ipuinez osaturikoa; eta erdaraz, Mikel Azurmendiren «Nombrar, embrujar» saiakera. Ongi etorria beraz, jaio den Alberdaniari.

NOR - NORI - NOR K

«EHUn egon behar ez luketen asko daude eta integratzen jakin ez ditugun pertsonaia asko falta dira».

Gregorio Monreal, EHUKo errektore ohia.
El Diario Vasco, 93-V-17.

«Nire galdera hau da: izango ote da euskal kulturarik, kultura guztiak bateratzen direnean eta Europako Komunitatea gauzatzen denean?».

Jose Ramon Scheifler, Deustuko Unibertsitateko idazkari nagusia.
El Correo Español, 93-V-19.

«Bekaizkeriaz gure arrakasta onartzen ez dakien musikaririk badago. Haur batzuk garela esaten dute».

Sorotan Bele taldea.
El Mundo, 93-V-17.

PIERRE ZABALETA

konpositore iholdiarraren «Bidaia» lehen obra estreinatu da, Irunen eta Donibane Lohizunen. Baionako Orkestra, Irungo Koru Ametsa, Beñat Axiari kantaria eta Jon Casenave irakurle lanetan (bere «Ordu alferren segida» liburuan oinarrituta dago opera garaikidea), bildu ditu estreinurako Pierre Zabaletak ●

JAKES BORTAIRURI

Ipar Euskal Herriko AEKren arduradunari ez zaio ahaztu François Bayrouk, Departamenduko Kontseilu Nagusiko lehendakariak, 1992an hitzarmena izenpetzea proposatu ziola AEKri. Urtebete beranduago baina, ezagutza ofiziala onar dezan eskaera (euskararen ofizialtasuna aldarrikatzearekin batera) luzatuko diote, berriro ●

JOSU ZABALETAK

Itzultzaileen Nazioarteko Federazioan (INF) Hedapen Txikiko Hizkuntzen Batzordeko lehendakaria denak, Donostiara ekarri du, datorren abuztuan Bryhtonen (Erresuma Batua) egingo den kongresuaren prestatzera, INFko lehendakaritza. Itzultzaileen estatutuaren beharra azpimarratu da ekitaldionan ●

IHESI

● IHESI ● IHESI ● IHESI ● IHESI ● IHESI ● IHESI ● IHESI ● IHESI ● IHESI ●

ERAKUSKETAK

Gure sustraietan arakatzeko aukera Asteasun

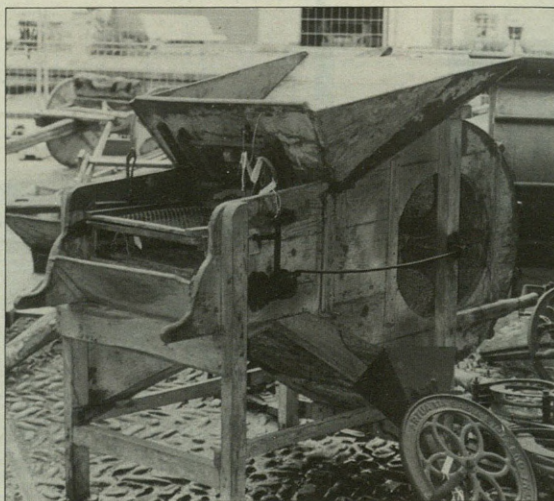
EGUNGO bizitza modernoaren erritmo biziak samur ahanzarazten dizkigu gure begieen aurrean iragaten diren makina bat gauzak. Eta egungoak ahazten baditugu nola ez, bada, aspaldikoak? Gure sustraietan arakatzea komenigarria delakoan proposatzen dugu oraindik eta ekainaren 9a bitarte Asteasu aldera abiatzea.

ASTEASUARREK baserriko tresna zaharren erakusketa biziki interesgarria antolatu dute herriko pilotalekuan. «Ohituren Alde» izeneko erakusketa bitxi honek, baserriaren inguruan gure herrian izan diren era guztietako tresnak erakusten ditu. Udalak bultzatu eta Gipuzkoako Diputazioak lagun-

duta atera da aurrera ekimena, baina benetako antolatzaile eta erakusketaren ardatz asteasuarra eurak izan dira. Herriko gazteetatik hasita, herritar franko ibili dira baserri tresneria biltzen zein ganbara eta sotoak arakatzeko.

ERAKUSKETA zabalik dago egunero, eta bertan bada ikusten denaren azalpenak ematen dituen pertsonaren bat. Bertaraino hurbiltzean bakoitzak ikusiko du erakusketa ikusteko behar duen denbora, baina gutxiena eginda ere lasai eman daitezke bi ordu. Bost zatitan dago banatuta erakusketa: baserriko bizitzarako hornidura (sukaldea, argia egiteko sistemak, altxariak...); nekazaritzako ekoizketarako teknikak (lur prestaketarako tresnak, eskuz goldatzeko tresnak eta animalia-trakzioak, abeltzantza eta artzantzarako tresnak...); garraiorako sistemak (eskuaskiak, astozestoak...); bilketa eta ehiza tradizionala (zepo eta tranpak, uzta bilketarako tresnak...); eta, azkenik, sagardoaren inguruko tresneria (upelak, kizkiak, otarreak...

Ikus daitekeen bitxikeria handienetakoa bertsolaritza eta euskal tradizioarekin zerikusi zuzenena dauka: lasai-lasai gauzak ikusten ari zarela bat-batean, gramofono zahar batetik, bertsoak entzuten dira. Gehiago hurbildu eta Txirrita eta Pello Errotaren bertsoak entzun ahal izango ditugu. Horrez

Argazkietan ikus daitekeenez, era guztietako baserri tresneria topa daiteke erakusketan, eta horietatik zenbait gaur egun ere erabili egiten dira: goldeak, upelak, otarreak, lepotarreak...

gain, guztia ere ez da horren zaharra eta duela hamarkada gutxiko tresnak ageri dira, hain gaztea izan ezik akaso guk geuk erabili edo beste batzuen eskuetan ikusi ditugunak. Dena den, tramankulu gehienak argindarraren garaitik kanpokoak dira.

Asteasura hurbiltzen gara eta, beste zerbait ere egin daiteke. Goizean Ennoria igo, esaterako, eta arratsaldean, bapo bazkaldu ondoren, erakusketa ikusi.

Edo besterik gabe, Asteasura abiatu erakusketa ikustera, merezi du eta. Asteasura hurbiltzeko Billabona dugu biderik labur eta onena (Donostia edo Tolosa aldetik hurbilduz gero). Kostaldetik abiatuz gero (Zarautz eta Orio bitartetik Aiara), bidea luzeagoa eta eskasagoa da (23 kilometro inguru), baina, aldi berean, ikusgarriagoa. Ikastetxeek ere aukera ederra dute asteasuarrek antolatutako erakusketa eder honekin ■

BELAGOA KIROLAK

Easo kalea 9

DONOSTIA

Tel: (943) 42 22 91

MOKO FINA

MENUA

HURA OTORDUAI!

JEAN MIXEL
BEDAXAGAR

Kantaria

Onddoak eta amuarrainak

Baserrian jaiotako orori gertatzen zaion legez, Jean Mixelek ondo jatea asko atsegin du. Zuberotarrek, dena den, mendiko gauzak maite ditu bereziki: zartaginean pasaturik eta urdaiazpikoz lagunduriko ondo goxoak, Iratiko ur garbietan harrapaturiko amuarrainak, larretan hazitako bildotsak... edota Errioxar edo Nafar ardoaz beti gustura jaten diren artzaien gazta horiek. Jean Mixel, ez da, hala ere, itsasoko olatuen aurrean uzurtzen dena, eta arrain-zopa eta legatza ere gustura asko jango ditu. Sukaldari txarra, zikulu saltsetan ari denari so egon ohi da. Beste erremediorik ez duenean hasiko da sukaldari lanetan. Goseak amorratzen dagoenean. Eta egia esan, goseak egonez gero, badago nora joana Urdiñarbe inguruan: Garaibi auzoko «Xistera» ostatura, Altzürüküko «Epherre» jatetxera...

Garaiko marrubi izozkiz apaindutako charlotte-a

OSAGAIAK

SEI LAGUNENTZAT

500 gr marrubi ● 300 gr azukre baitu ● 2 limoi ● litro erdi esnegain fresko ● 8 gr gelatina ● 24 bizkotxo ● 200 gr marrubi oso apaintzeko ● dzl 1 gain ● koilarakada batzuk marrubi pattar (pattarra gerezieta izan daiteke, edota kirsch-a)

Marrubi sasoia denez, oraingoa da postre hau prestatzeko garairik egokiena.

PRESTATZEKO DENBORA:

30 minutu

AHOLKUA: postre hau zerbitu baino ordu batzuk lehenago prestatzea komenigarria da

PRESTATZEKO ERA

Marrubi garaia dela eta, fruitudenda guztiak gorritz jantzi dira azken asteotan. Denda aurretik pasatu orduko erosteko gogoia eragiten duen kolore gorria. Irenstean freskotasuna ematen digun zaporea. Eta

beroa ere marrubiekin batera etorri zaigunez, zer hobeto marrubiz egindako postre freskagarri bat baino.

Aste honetako postrea prestatzeko marrubiak irabiagailuz txikituko ditugu, zuku lodi bat lortu arte. Azukrea, irakiten dagoen ur pittin batez urtu. Hozten utzi eta marrubi zukuari gehitu. Limoi ura ere gehitu. 18 gradutan dagoela, izozkigailuan sartu eta hozkailuan

sartu. Gaina irabiatu eta gozatu. Loditzean izozkiari gehitu.

Charlotte molde bat gantzatu eta argizariz bustitako paper batez estali hondoa. Azukrea eta pattarra nahastu. Nahasketan busti bizkotxoak eta beraiekin moldeko hondoa eta paretak estali. Moldea izozkiaz bete. 2 orduz utzi hozkailuan. Zerbitzean, marrubi oso eta esnegainaz apaindu ■

JATETXEA

Asteasu aldea, baserriko jakiak

BASERRI herria izan da orain arte Asteasu. Eta horren lekuko herrian dauden jatetxeetako errezetak. Oraingoa bi baizik ez ditugu aipatuko, eta «Ihesi» n aipatu erakusketa ikustera egunpasa joan nahi duenak aukera ederra izango du baserriko jakiak dastatzeko.

Alde batetik, plazan bertan dagoen Iturri Ondo jatetxea (69 13 31), baserriko oilasko erreetan espezialdua. Bestetik, Patxine jatetxea, menu merkekoa eta haragian espezialdua (txuletak, arkumea eta solomi-

lloa), baina batez ere tripa-kiak dira ospea eman dion janaria.

Parrandarako aukerarik ere bada, Argia tabernan eta Patxine jatetxean bertan.

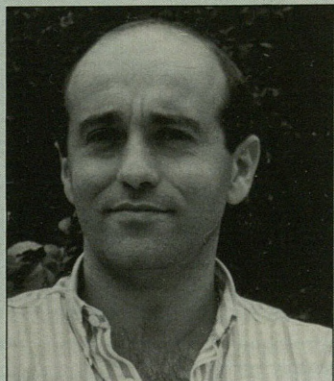
Asteasuko erakusketaren ondoren ezin galdu aukera on hau bertako sukaldaritza dastatzeko.

BATA ZURIA ERANTZITA

JOSERRA AIZPURUA

Elhuyar-eko kidea

Inertziaz

ABIOIAK, aireeratu aurretik, aireportuko pistan azeleratzen duen bitartean aulkian itsatsita geratzen gara. Ezin dugu aurrera egin, indar misteriotsu batek atzerantz bultzatzen gaitu eta.

Indar misteriotsu horri inerti indar deritzo eta uste baino ezbehar gehia-

go sortu ditu. Definizio erraz bat ematearren, inerti indarra gorputzek higadura aldaketaren aurrean sortzen duten erresistentzia dela esango genuke. Higadura-aldaketa zenbat eta bortitzagoa izan are eta inerti indar handiagoa sortzen da. Automobil-istripu askotan zaurituek lepoan jasaten dituzte zauriak, batez ere, haien automobilak kolpea atzetik jasan duenak. Automobil batek beste automobil bat atzetik jotzean, azken honen abiadura bapatean eta asko handitzen da. Automobil honetan zurrunda den guztiak abiaduragehikuntza jasaten du, baita automobilaren barneko pertsonak ere. Pertsona hauen bizkarrek eta hankekin automobilarekin batera aurrerantz jotzen dute, baina buruek dauden daudenean geratzeko joera dute, ez baitaude zurrunki loturik gorputzari. Beraz, gorputzak aurrerantz egiten duen bitartean burua atzean geratzen da lepoa kaltetuz.

Maiz entzun eta esan izan ditugu

Administrazioak inertzia bandia du adierazpenaren antzekoak. Itxuraz, inertzia hitzaren erabilera kasu honetan zein aurrekoan desberdinak dira, baina apur bat arakatuz kontrakoak berehala konturatuko gara. Administrazioak duen inertiak aldaketak oztopatzen ditu; zenbat eta aldaketa handiagoak izan inertzia are eta nabariagoak agertzen dira eta alderantziz; beraz, inertzia ahalik eta gutxien ager daitezkeen, Administrazioa gehienetan modu berean aritzen da. Automobilaren zirkulaziorako, gero eta autopista eta errepede zabal gehiago dago, beraz abiadura gero eta konstanteagoan zirkulatzen dugu; askotan inertziaz zirkulatzen da, hau da, inerti indarrak ageri gabe. Dena den, Administrazioan zein automobilean inertziaz aritzeak lo gura eragin dezake eta orduan kraskatekoa bapatekoa izan daiteke; beraz, hobe batean zein bestean, noizean behin, inerti indarrak agertzea, nahiz eta hauek oso bortitzak ez izan.

NATURA

Gereziak jateko garaia iritsi da

HASIAK gara jada gereziak ikusten, bai dendetan baita Euskal Herriko hainbat lurraldeetan ere. Garaia iritsi da. Maiatza eta uztaila bitartean izaten da gerezi garaia, martxo edo apirilean loratzen baitira landareok. Toki askotan aurki daitezke gereziak, eta Euskal Herriko alde kantauriarrean izaten dira batez ere. Euskal Herrian Nafarroako iparraldeko lurraldeetan, ia Gipuzkoa osoan eta Zuberoa, Lapurdi eta Nafarroa Beherean daude.

Gerezi sasoian gaudenez, ona litzateke gerezi garratz eta gozoen artean bereiztea. Gerezi gozoak gorriak dira;

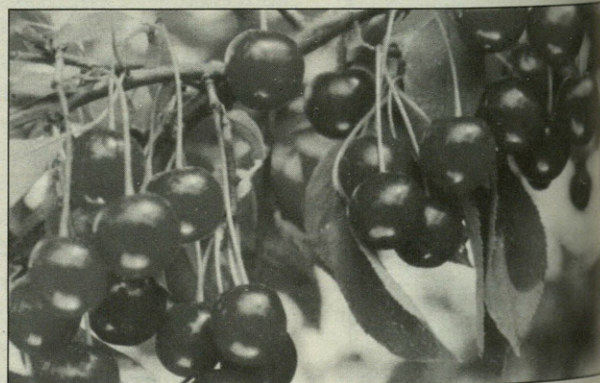
eta garratzak, berriz, horiak edo hori gorriskak izan ohi dira. Gereziak garratzak beranduago loratzen dira.

Gereziak oso lur berezia behar izaten du hazi ahal izateko, ez dira edozein lurretan hazten. Gerezi garratzak gozoak baino errazago hazi ahal izaten dira, lurak baldintza oso onak ez baditu ere.

Gereziak ipar haizearen babesean dauden lurretan landatzea da egokiena. Lurralde lehorretan ez da oso ongi moldatzen, eta ondorioz, lurralde hauetan lortzen den gerezia txikiagoa izan ohi da. Lurralde lau eta bailaretan as-

kotan izotzak jotzen du eta hau oso kaltegarria izaten da. Neguan oso aurrera edo udaberrian gertatzen diren izozteak dira, hain zuzen ere, kalte gehien eragiten

diotenak. Horregatik, uztu urtean zeharreko eguraldiaren arabera izaten da eta azken momentura arte oso zail izaten da jakitea zer nolako gereziak jasoko diren.

Ipar Euskal Herria, Gipuzkoa eta Nafarroako iparraldeak dira gereziak gehien biltzen duten lurraldeak.

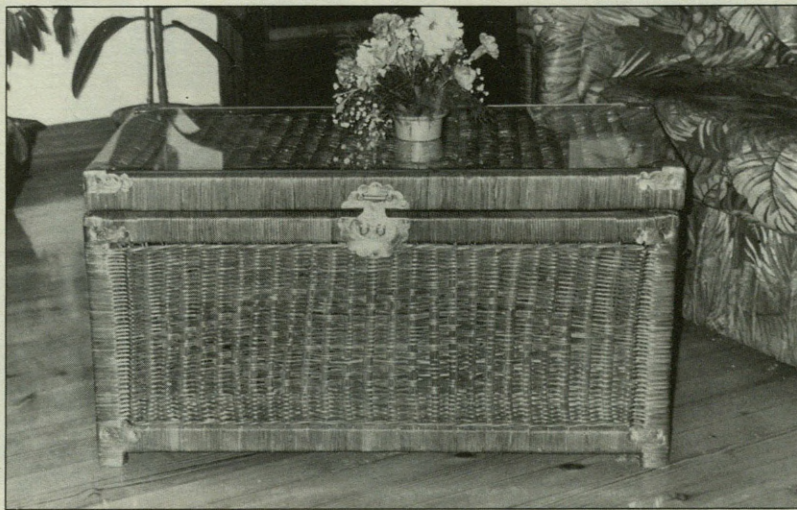
Zorioneko nikotina txatala

ERRETZAILEEK tabakoaz gain beren osasuna ere erretzen dutela belarriko zuloak gainezka egin arte entzuna dugu. Bihotzekoak, minbizia, odol zirkulazioan arazoak... Tabakoak duen nikotinagatik. Sustantzia hau da, gainera, menpekotasuna sortzen duena.

Azken bost urteetan menpekotasun hori gainditzeko lehen sistema terapeutikoa agertu zen: ziztada baten bitartez azalpean sartutako nikotina dosi batek erretzeko grina desagertarazten zuen. Metodo horrek aldaketa ugari izan ditu. Sistemarik eraginkorrena nikotina txatalena (nikotinaz bustiak, azalean itsastean erretzeko gogoa kentzen du) omen da. Baina sistema honek ere izan ditu bere lehen aurkakoak. Txatala erabiltzeagatik bihotzekoak izan dituztenen salaketek hori diote. Argi dago konponbiderik onena besterik gabe erretzeari uztea dela ■

Oraindik ez da aurkitu erretzeari uzteko sistema guztiz eraginkorrik.

Zumezko altzariak izugarrizko beroa jartzen dute etxeko edozein gelatan. Gainera, girotu egiten dituzte bestela oso hutsik gelditzen diren lekuak. Zumez eginiko altzariak ez dute lan handirik eskatzen, eta oso emaitza ona ematen dute.

Zumezko altzariak, zaindu beharreko eskulana

MATERIAL ederra da zumea, zumitza, edozein altzari egiteko. Eta Asteasuko erakusketara hurbiltzen dena baieztapen honekin ados agertuko da. Tradizio handia du gure gizartean eta gaur egun oso egile gutxi geratzen bada ere, altzari horiek oso estimatuak izaten dira.

Izan ere, zumezko altzariak denbora luzez iraun dezakete, ez dira erraz gal daitezkeen horietakoak eta apur bat zainduz gero, bizitza osorako altzariak izan litezke.

Azter ditzagun jarraian, altzariak luzerako eder gordetzen lagunduko diguten hainbat aholku, zainketa eta garbiketari dagozkionak batez ere.

Arazo nagusia zikinkeria-rena da, bai hautsa zein bestelako orbainena. Hautsarena izanik, horretarako irtenbide bakarra betikoa da, hots, hautsa metatzen ez utzi eta aldiro garbitzea. Zikindu egiten baldin bada, ur berotan eta xaboi-tan bustiriko eskubila batez eragin, eta aise garbituko da.

Gero uretan pasatu eta txukun geratuko da. Orbainen bat kentzeko zailtasunik izanez gero, amoniako apur bat erabiltzea aholkatzen da eta gero, beste ezer egin baino lehen, altzaria lehortzen utzi.

Altzariak margotuak edo margotu gabeak izan daitezke. Azken hauek, oso ederrak izateaz gain, dira errazen garbitzen direnak. Horietarako egokiena ur gazia erabiltzea da, horrela gogortu eta sendotu egingo baitira. Margotutako altzaria izanez gero, ordea, ezin izango duzu sistema hau erabili.

Eguzki izpiak zuzenean jasotzeak ez die kalterik egiten. Bai, ordea, su-tondoan egoiteak. Berotasun horrek min egiten die, ilundu eta erre egin baitaitezke.

Batzuetan zumea, zahar-zen denean, zaratatsua izan daiteke, mugitu egiten denean. Horretarako irtenbide egoki bat juntetan parafina olio-izurtoz egitea da. Honek zarata horiek saihestuko ditu. Zumezko altzariak pasioak pizten dituzte. Oso gustukoak dira edo estilo hori erabat baztertzen da. Zuk atsegin badituzu, lan handirik ez duzu apur bat zaintzen ■

Zumezko altzariak oso aproposak dira, kuxinak eta oihalak ezarritik, esertzeko eta besaulki moduan erabiltzeko.

TELEBISTA-IRRATIA

• TELEBISTA-IRRATIA • TELEBISTA-IRRATIA

BOTOIA SAKATU AURRETIK

IKUSI BAIETZ

● Erljioari loturiko bi eskaintza luzatzen ditu ETB-1ek: maiatzaren 31-n, astelehena, 00.15etan, «Euskal Herrirako garaia», Eliza Ebanjelikoen programa. Ekainaren 1ean, asteartean, 00.55etan, «Egi bidean», kristau ikuspegia erakusten duena.

● «Zaharrak berri» saioaren 35. atalean, «Arrasate, amets bat gaudituz» aurkeztuko zaigu, hango kooperatiben mugimendua sortu zenekoa eta ondorengo garapena aztergai dituela. Asteartean, 00.20etan.

● Asteazkenean, ekainaren 2an, marrazki bizidu-

nen alorrean, «Ametsarria» estreinatuko da (13 ataletakoa), 18.50etan. Honekin batera, igandean, ekainaren 6an, «Untzi mamua», ordubeteko luzemetraia izango da ikusgai, 17.00etan.

● Larunbatean, ekainaren 5ean, 13.30etan, «Zanpanzarrak», Nafarroako Ituren eta Zubietako herrietako inauteri festei buruzko dokumentala.

● Igandean, hauteskunde egunean, sondeoak, emaitzak, iritzi bilketak... «Hauteskundeak 93» programan jaso ahal izango dira, 19.55etatik aurrera.

Larunbat eguerdian, Nafarroako Ituren eta Zubietako herrietako inauteri bereziei buruzko dokumentala eskainiko zaigu.

TXORI BATEK ESAN DIGU

Eibarko «...eta kitto!» elkarteak eta Onda Cero irratia elkarlanerako hitzarmena sinatu berri dute, euskarazko hainbat irratsaio egin asmoz. Izan ere, asteazken (15 minutuz) eta ostiralero (30 minutuz) bi saio (eskualdeko albistegia, elkarrizketak eta agenda ekarri) egingo dira, 14 astetan zehar. Neguko programazioan jarraitzea berrikiusiko da aurrerago. «... eta kitto!» programak egiteko ardura bere gain hartuko du, eta Onda Cerok, horretarako baliabide teknikoak jarriko ditu. Lehen aldia da euskara elkarte eta maila honetako irati baten artean akordioa sinatzen dela.

Galdutako amodioa

ASTEAZKENAK 2,
21.15etan, ZINE GAUA:

«ITSASO NAHASIA».

ZUZENDARIA: GARRY

MARSHALL. ANTZEZLEAK:

GOLDIE HAWN, KURT RUSSELL

ETA EDWARD HERRMANN.

OROIMENA galtzen duen emakume aberatsaren eta ezagutzen duen zurginaren arteko amodio istorioa kontatzen du komedia honek. Zurginak, bere emaztea eta

era berean, lau seme-alaben ama dela sinestaraziko dio emakumeari.

ETBk sarritan egiten duenez, duela bi hilabeteko —apirila— programazioan sartu eta «azken momentuko aldaketak direla medio», orain artean atzeratutako filmea dugu honakoa. «Itsaso nahasia» komedia gazia gerta daiteke, oroimenaren harietan arakatzeko jardun ondoren «noraezean» uzten gaituena ■

Oroimena galtzeak dakarren noraeza arrazoitzat hartzen duen asteazken gaueko filmeak, emakume aberats baten itzalak erakusten dizkigu.

● **EKAINAK 3, 21.20ETAN,**
«DEIAK».

EGOERA larrian dauden pertsonen kasuak biltzen ditu saio honek. Asmo pedagogikorik ere badu, istripu arruntenak ekiditeko modua, eta istripua gertatuz gero, zer egin erakusten baitigu ■

● **EKAINAK 6, 15.10ETAN,**
«PIRATAK».

PIRATEN munduan giroitako lehiaketa saio honetan, 11 eta 13 urte bitarteko gazteen bi talde lehiatzen dira. 1.000 urrezko dobloiz osaturik dagoen altxorren bila. Inaki Perurena eta Koro Lasartek gidatuko dituzte ■

Olatz
Zugastirentzat,
«irratia, beste
komunikabideak
baino, misterio
handiagoa dauka
eta betidanik asko
erakarri nau».

Olatz Zugasti: «Irratietan entzuten ez diren musikak aditzera emateko gogoz nago»

Duela egun batzuk, taula gainean «Kantu baten bila nabil», azken diskoko abestiak tarteke, bere ahotsaz gozatzeko aukera izan genuen. Olatz Zugasti hernaniarra ez da gaur goizekoa abesti munduan, baina bai irratia saio bat zuzentzeko orduan. Egin Irratiaren eskutik, larunbatero bi orduz, munduko leku askotako herri musikak entzuteko aukera dugu. «Orain arte egin dudanarekin konparatuz, gauza erabat ezberdina da», dio Olatzek. Entzun ahal izango dugun musika atseginez gain, elkarrizketa batzuk ere egingo ditu.

ARGIA. Nondik nora sortu zitzaizun Egin Irratian musika saio hau egiteko aukera?

OLATZ ZUGASTI. Irratsaio bat egiteko asmoa duela denbora dextetik neukan. Irratiak betidanik asko erakarri izan nau, beste komunikabide batzuk baino gehiago, telebista esaterako. Irratiak bere baitan misterio handiagoa dauka. Beste alde batetik, gaur egun irratietan, «karentzia» musikal bat ikusten dut eta ondorioz, lan berri honi ekin diot. Programaren iparra, musika herrikoien tendentzia berriak ezagutarazteko asmoa dau-

kat.

A. Zer motatako musikarekin esnatuko gaituzu larunbat goizetan?

O.Z. Lehen programan, adibidez, kantari libiar baten doinuak aireratu nituen, Madagaskarreko talde batekin batera. Musika nahiko berezia da, hemengo irratia saioetan gutxi edo ezer ere entzuten ez dena. Andoni Tolosaren «Itaka» saioaren jarraitzaile naiz, esan daiteke ildo beretsutik doala. Andonirena, magazina den bezala, nirean musika aurkeztu eta pixka bat komentatu egiten da.

A. Irratiko mikrofonoak as-

ko urduritzen al zaitu?

O.Z. Batek baino gehiagok, 'orain arte egin duzunarekin, gauza erabat ezberdina da' esaten zidan. Estudioan, hitz egiteko orduan, argi gorria ikustera ohituta nago. Baina entzuleak ondo entzun dezan, ahotsaren totoa eta beste gauza batzuk kontuan hartu behar direnez, pixkanaka ofizioa ikasi egin beharko dut.

A. Zein entzuleri doa zuzendua zure programa?

O.Z. Askotan esaten dugu entzuleari eskatzen duena ematen zaiola. Honi zera gaineratu behar zaio, entzuleari beste aukera bat ematen ez bazaio edo leihaita bat irekitzen, gauza murritu edo gauza konkretu batera mugatzen da. Komunikabideek ahalik eta irekienak izan behar dute, eta ohizko irratietan entzuten ez den musika, bizirik dagoela jakinarazi eta aditzera eman.

JON ODRIÓZOLA

IKUSITAKOAK IKUSITA

Berbaguren

A STEARTERO, Ramon Etxezarretaren eskutik, gaur egungo euskal kultura idatziaren alderdi desberdinak aztertzeko aukera daukagu. Hone-tarako, Etxezarretak bi gonbidatu ekartzen dizkigu, aukeratua izan den gaiari buruz bakoitzak bere iritzia eman dezan.

Horrela, saioa astero jarraitu dugunok Xabier Mendiguren, Jon Kortazar, Aurelia Arkotxa eta euskal kulturen murgilduta dauden beste zenbait pertsonaia erre-flexioak entzuteko aukera izan dugu.

Orokorrean ez da ohizko gertatzen ezein komunikabidean gisa honetako gai kulturalak lantzea, ikusle gutxiak izaten baitira. Hau dela eta, programa hauek irudimen gehiagoko do-siak behar izaten dituzte ikuslego nabarmen samarra lortu ahal izateko. Jokorik, lehiaketarik, zozketarik edo hauen antzeko edozein ikuskin ez denez izaten, teleikuslea lotzeko irudimen handiko beste elementu batzuk erabili behar dira.

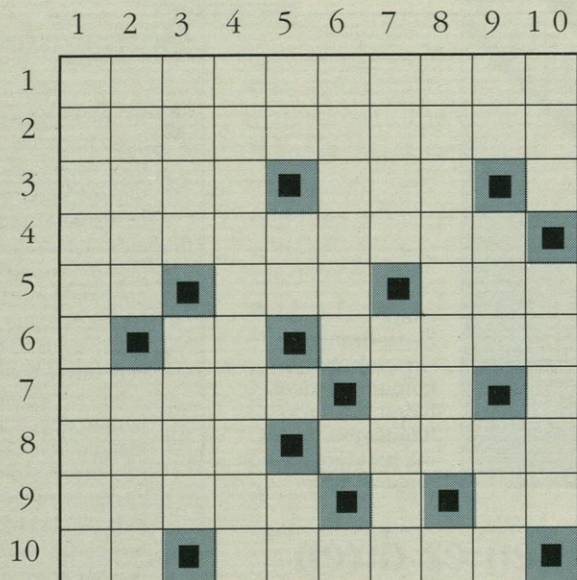
Zentzu honetan aipagarriak dira programa honetan: egin den gidoia, bertsolaritza tar-teak sartuz; jarraitu den eskema, bi gonbidaturekin tertulia bat eginez; eta, nola ez, erabili diren dekoratuak, kolore bizi-koak, ikuslegoa erakar-tzeko lehenengo begira-daz.

Espero dezagun programa honek iraupen luzea izan dezala, horrek esan nahi bait luke aurrerakontu baxukoa den arren (beste tele-saio batzuk ez bezala) duen kalitateagatik harrera ona izan duela.

FERNANDO VILLAR

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Auzokoa. 2.- Atabaljolea. 3.- Eskaini eta ez eman. Alderdi ezkertiar ohia. Lehenengoa. 4.- Pluralean, lore mota. 5.- jaingo egyptiarra. Suitzako ibaia. Partitiboaren ezaugarria. 6.- Bokala. Zale hitzaren kontsonanteak. Gurasoen ama. 7.- Adibide. Kasik. Sufrearen sinbolo kimikoa. 8.- Eztena. perukoak. 9.- Berdin. Argoiaren sinbolo kimikoa. Gauero egin ohi dugu. 10.- Nafarroako ibilgailuetan. Esnea biltzeko zurezko ontzia.

GOITIK BEHERA: 1.- Ezin batuzkoa. 2.- Ulisesen uhartea. Letoniako hiriburua. 3.- Puska. Huts. 4.- Oinezko txangoak. 5.- Musika nota. Joan aditzaren erroa. Uranioaren sinbolo kimikoa. Alderantziz, aluminioaren sinbolo kimikoa. 6.- Soroa. Bat. Iodoaren sinbolo kimikoa. 7.- Araban, gara. Mikatzak. 8.- Urteko sasoaik. Bokala. 9.- Naizen hau. Norekin atzizkia. Edo. 10.- Argentinako erakunde parafaxista. Buru.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Arenatza
Batzarra
Lekaduna
Nerabeak

7 letra

Daukazu
Gabetua
Mazelak
Otargin

4 letra

Aina
Area
Arku
Atun
Dama
Data
Eman
Ezer
Ezin
Gara
Giza
Gona

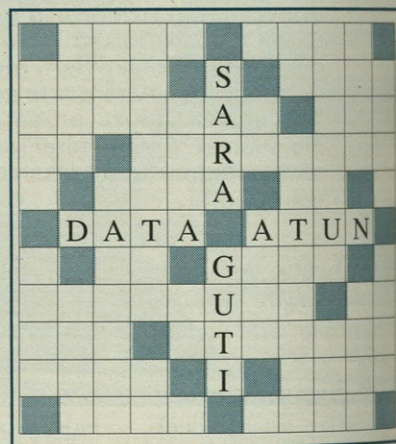
Guti
Ibar
Izan
Klan
Laga
Lana
Lema
Niza
Nuke
Riga
Sara
Ziga

2 letra

Ag
Ak
An
At
Do
Ka
Uz
Zu

3 letra

Aza
Ber
BEZ
Gin

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza
 mugokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena,
 harpa jole gazte baten izena alegia, ageriko zaizu.

1	2	3	4	5		
6	7	8	9	10	11	12

	Zerri arra	Ukimendua	Eguna	Txori mota
	Zigarrak	Arautegia	(Bizk.) Noa	
	▶	▼	▼	▼
Alaria	Halere	Sustraitu		
Albererandiarak	(Pl.) Musika tresna	Bat	1	
▶	▼	▼		
3				
Gipuzkoako herria	Arabako herria			Uranioa
Bizkaitoko herria	Non atzikia	5		Adierazi
▶	▼	Dago	Bizkaiko herria	▶
		Interjekzioa	Gorputza	▼
8				
Bataz zati errea		▼	Gipuzkoako autoetan	
Exan	2		Zeinu	= 10
▶			12	
		Trebeak	▼	
6		Juntagailua		9
Zintzo	Erbioa	▶	(Ipar.) Usain txar	
Elkartasun	Idi, hitz elkarketan		Atziki femeninoa	
▶	▼		▼	
		4		7
				Potasioa
				Nitrogenoa
▶			▼	
Agri mota		Nafarroako herria		
	11			

—Hieroglifiko a—

RI RI RI
-H

Zuberoako herri bat

Aurreko asteko soluzioak

J	O	S	E	L	U	I	S
Z	U	M	E	T	A		

Gurutzegrama

				●	K	●	I	●	O	●
				J	A	N	G	E	L	A
●	S	●	B	●	L	A	U	Z	A	K
●	B	E	R	A	N	T	U	R	I	K
●	M	●	H	●	E	K	I	N	●	R
●	B	A	L	E	Z	T	A	K	●	I
●	N	●	O	●	A	U	Z	●	A	A
●	A	T	A	R	I	●	U	●	D	I
●	I	●	O	●	L	O	●	D	I	T
U	K	A	N	A	●	Z	O	T	Z	●
●	A	L	A	●	S	U	T	U	A	K

EZKER ESKUTIN: 1. Sukaldaria. 2. Arabiarrak. 3.

Satorra, Za. 4. I. Alaitu. B. 5. Kaki. Ezkia. 6. U. utO.

Aa, T. 7, Mamuak, Neu. 8. Ele. Zor. Z. 9. Atabalaria.

10. Kaka. Atuna.

GOITIK BEHERA: 1. Sasikumeak, 2. Ura, A. Alta, 3.

Katakumæk 4 Abolint Ba 5 Lira 027A 6 Darie

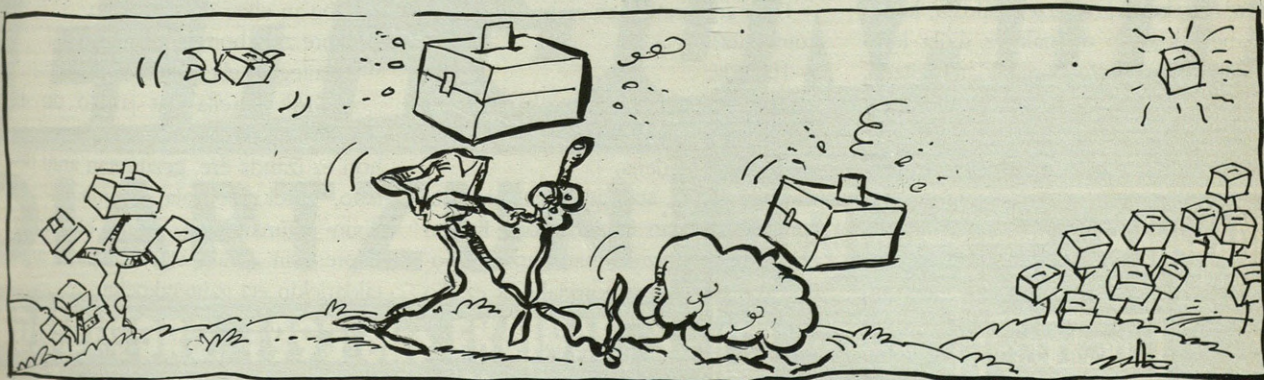
Kola 7 Araya But 8 El Ukan But 9 Iaz I Ezio 10

Hieroglifikoa: Ahurti

	I	B	A	R		L	I	H	O
A	R	I	N	T	O	D	E	L	I
Z	I	Z	T	A	T	U	G	A	R
A	N		Z	I	U	R	T	A	T
O		B	E	T	A	E	Z		N
	S	A	R	A	A	N	T	Z	
U	I	K		G	U	T	I	D	
K	A	M	I	K	A	Z	E	H	A
A	T	E		I	B	I	L	I	A
N	A	N	O	E	A	Z	T	I	
	L	A	K	U		I	K	U	S

Hitz
Kateatuak

KAKU

Harpa jotze baten kronika

MAIATZAK 18. Batzuetan oso ohitura sana ez izan arren, ARGIA iritsi bezain pronto prentsari heldu diot. Eskua luzatu dudanean, lankide batek «El Mundo» har dezadan gomendatu dit. «Txiste» polita dakarrela, bostgarren orrialdean. «Beste 17 enpresarekin batera, KASen eta HBren ekintzen zati bat finantziazten» omen dugu. «Arraioa! Eta guk dirua sobera genuela jakin ez!» komentatu diogu elkarri, txistearen nondik norakoak oraindik txunditurik bagauzka ere.

Gaizki esandakoari aurre egiteko idatzi dugun prentsa oharra komunikabideetara zabaldu ostean, «El Mundo» egunkarira deitzeari ekin diogu batzuek, besteek abokatuekin hitz egiten zuten bitartean.

Carlos Etxeberri, notizia idatzi duen kazetaria, oso harro jarri zaigu telefonan. Aurkezpena egin ondoren, «ulertzen dut zuretzat egunik zoriontsuena ez izatea, baina nik ez dut gezurrik esanbota dit. «Hau harpa jotzen ari zaidak» nire artean, eta berari, ozen, «inork ez dizu gezurti deitu oraindik, baina idatzitakoa frogatu beharko didazu. Erakutsiezadazu zorioneko dokumentua». Hark ezetz. Ezin duela. Zergatiak ez dizkit azaldu. Kargante xamar jarri naizelako, «ia seguru» biharamuneko egunkarian plazaratuko dela esan dit. Baina arratsaldean deituko didala.

Iñaki Gil zuzendariak erreportaia kontu handiz idatzita dagoela ziurtatu dit. Nik, berriz, harritzen zaidala, kontu handiz idazten duenak ez diola lerro batean Txalapartari argitaldari deitzen, eta handik bi lerroetara inmobiliaria. Adibide bat jartzeagatik. Ez dit, hala ere, dokumentua utzi nahi. Arrazoi normalik ere ez dit eman.

Arratsaldean Carlos Etxeberri ez da inon ageri. Dokumentu artean galduta ibiliko da akaso. Azkenean, auskalo zenbatgarren saioan, telefonistak bertan dela esan dit, baina telefonoz hizketan ari dela. Errekadurik utzi nahi ote dudan.

ARGIA

ARGIA ASTEKARIAK KOMUNIKABIDE GUZTIEI:

1993ko maiatzaren 18an
(fax honek orrialde bakarra du)

El Mundo egunkariak 1993ko maiatzaren 18an plazaratuak notizia berrak, ARGIA astekariak, beste 17 enpresekin batera, KASen eta HBren ekintzen zati bat finantziazten dela ziurtatu du.

Horren aurrean, ARGIA adierazi nahi du informazio guztia erraztas dagoela eta ez dela egiazkoa.

Euskal Herri osoan ari gauden ARGIA, bere irakurle eta harpidetuekin bezalaxe, euskal kultur munduak orokor ere bai, eta halaber Euskal Herriko administrazio eta instituzio ezberdin guztiek.

Maiatzaren 18an gure jendakaren gure egoera ekonomikoaren eta iragapenaren oinarriaren berrak. Gure jendakaren nondik norakoa, urtean berriz berriro gure azalaren baitan, baita komunikabideen eta instituzioen. Ezkizurik ez dagoela esan beharrik ere ez dago.

Argitaratua izan den informazio kontrastatuak, El Mundo egunkariak abagatutakoak ere egin ez duela salazten dugu ARGIA astekariak langileak agian berrak bihurtu.

Hartutako gauden, El Mundo bezalako komunikabide profesional eta erabiltzaileak, egiazko informazio plazaratu ahal izateko, ARGIA hurbildu eta inurri zuzena baitzeko borondatek izan ez duela.

Era minduta gauden El Mundo egunkariaren guregaitako portara berrak bono-gatik, egunkari hori sortu zenetik El Mundo eta ARGIAren arteko harreman profesionalak beti abegitsu, onargarri eta transparentak izan diren.

Ezetz, itxarongo dudala. Hamar minutu luzeren ondoren, nire deia zuela jakinda, baina telefonistarekin ari zelakoan:

— Aizu! esaiozu ez nagoela, asma ezazu nahi duzuna, baina ez nago.

Nik, harri eta zur, «nola ez zaudela!». Sekula ez dut inor hain hitz totelka entzuteko plazerrik izan. «Ez di-di-dizut doku-kumenturik utziko. Erosi bihar egunka-karia».

MAIATZAK 19. «El Mundo»-k ez du gure prentsa oharra osorik plazaratu. Bi lerro zittrin besterik ez. Erreportaia bigarren kapituluari, ARGIA «Egunkaria», Antza, Apika eta «Egin»-en eta KAS eta HBren arteko loturarik ez da inon ageri. Carlos Etxeberri deitu diogu.

— Gaur argitaratu duzuen hori al da dokumentua?

— Hala da.

— Hori da dena, ala beste kapituluaren bat duzue gordea?

— Ez. Hori da dena.

— Ongi. Beraz, atzo gezur galanta bota zenuen. Tituluari eta grafikoen KASen eta HBren ekintzak finantziaztea leporatu zenigun, baina horrelakorik ez dio dokumentuak.

— Ni testuaz ardurutzen naiz. Grafikoez ez dakit ezer. Ulertuko duzun bezala, nik

ez dut «dibujotxorik» egiten Macintoshen.

— Baina Macintoshen «dibujotxoak» egiten dituenari norbaitek esan behar izaten dio zer ipini.

— Nik ez dakit ezer horretaz!— oihu-ka— Zuk zer nahi duzu!? Hitz egin zuzendariarekin!

Zuzendaria ez zen egun osoan egon, guretzat behintzat.

MAIATZAK 20. Iñaki Gil, «El Mundo»-ko zuzendaria telefonan jarri zaigu bostgarren saioan.

— Orain badakit zergatik ez zenidan dokumentua utzi nahi.

— Zer esan nahi duzu horrekin?

Carlos Etxeberri bezala, dokumentuak horrelakorik ez dioela azaldu diot. — Gezur biribila asmatu duzue. Lotsagarri aritu zarete. Astearteko notizian oker zinetela argitaratu beharko duzue bihar bertan.

— ...

— Zuzenketa argitaratuko duzue, bai edo ez?

— Idatz ezazu zuk ohar bat eta plazaratuko dugu.

— Zuek egin duzue akatsa, ez nik. Zuei dagokizue okerra zuzentzea.

— Zure iritzia da hori.

— Ez da iritzia soil. Dokumentua bera da zuen gezurraren froga. Ez da guri leporatutako ezer inon ageri.

— Idatzi oharra eta plazaratuko dugu.

— Zuzenketa kaleratzen ez baduzue, epaitegian elkar ikusiko dugu.

— Libre zara horrela jokatzeko...

— Epaitegian elkar ikusiko dugu.

ARGIAk kereila bat jarriko du «El Mundo» egunkariaren aurka, bere lana hori ez izanda ere, gezurretan aritu delako, gurekin bezala, «Egunkaria» eta «Egin» egunkariekin, Antza eta Apika enprekin, Orain eta Txalaparta argitaldarekin eta gainerakoekin.

G A R B I Ñ E U B E D A

ARGIAko zuzendaria

SOROTAN BELE E.H. SUKARRA

OIARTZUN

**MADALENSORO. 1993.eko EKAINAK, 5
Larunbata. Gaueko 10t'erditan.**

Bobeslea

Oiartzungo Udala

Laguntzaileak

Gipuzkoako Foru Aldundia
Kultura eta Turismo Departamentua

Antolatzaileak

**EUSKADI
IRRATIA**

ARGIA

leku bakoitzeko prentsa gutxi

Egunkaria

SARRERAK SALGAI:

OIARTZUN: Amakur Taberna, Madalenboro

DONOSTIA: Biko, Anka, Frantz, Karleri, Musiku Bongoi

ERRENTERIA: Anka, Biko, Biko, Biko, Biko

LESACA: Zuko, BAIONA: Zukal Liburutegia

1992an

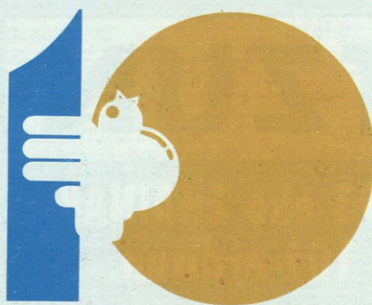

EUSKADIKO LEHEN KOMUNIKABIDEAK HAMAR URTE BETE DITU

Hamar urte pasatu dira eta badirudi atzo bertan izan zela. 1982an Euskal Irrati-Telebista martxan hasi zen. Gaur egun, bi telebistakate eta lau irrati-emisora dituela Euskadiko lehen

komunikabidea da dudarik gabe: bai entzulego alde-tik eta bai jendearen partaidetzagatik.

Oraindik badago zerginik, proiektu berriak, helburu berriak...

HAMAR URTE